ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 28 6 iulie 1978

Coexistența pașnică — premisă și condiție a conlucrării rodnice între toate statele lumii

După sesiunea specială a O.N.U.

Eforturile pentru dezarmare — exigențele noii etape

Reportaj pe glob **ULAN BATOR**

Din actualitatea internațională

ROMA

LONDRA

LA PAZ

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit, la Snagov, cu tovarășul Georges Marchais, secretar general al Partidului Comunist Francez, care, împreună cu soția, se află la odihnă în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R.

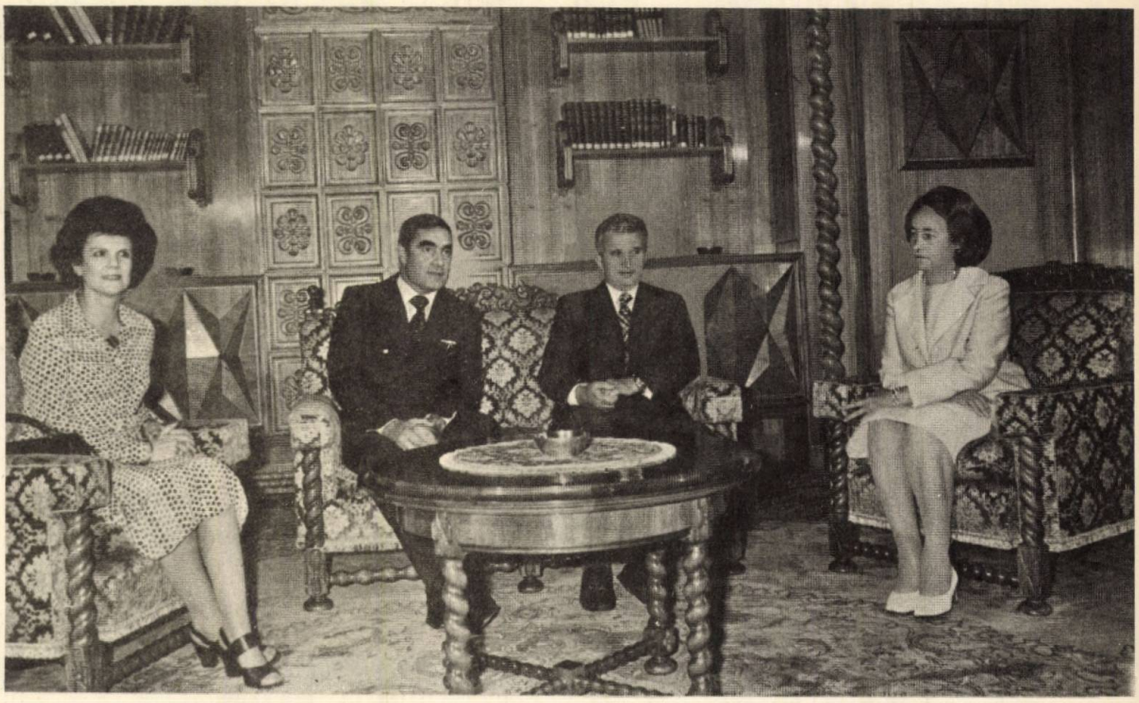

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit, la Snagov, pe amiralul Emilio Eduardo Massera, comandant-șef al marinei și membru al Juntei militare de guvernămînt din Republica Argentina, împreună cu soția

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, la Snagov, pe Sid Ahmed Ghozali, ministrul energiei și industriei petrochimice din Algeria, care a participat la lucrările Comisiei mixte româno-algeriene pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și cooperării economice, științifice și tehnice ce s-au desfășurat la București

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

28 (767)

6 iulie 1978

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Moment important în dezvoltarea colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R. N. Pătrașcu 2

Roma. Alegerile prezidențiale : runde ale expectativei. Rodica Dumitrescu 10

Orientul Mijlociu. Evoluții în zig-zag, Crăciun Ionescu 11

Londra. Vara dinaintea alegerilor ? Stelian Țurlea 12

La Paz. Scadență electorală 14

Canberra. Tensiune economică în relațiile cu Occidentul 15

Opt ani de la semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală româno-sovietic. 16

Dezbaterea mondială a dezarmării. După exprimarea pozițiilor — momentul acțiunilor practice. Corneliu Vlad 17

Coexistența pașnică — premisă și condiție a conlucrării rodnice între toate statele lumii. George Serafin 22

Venezuela. Un fluviu de petrol, dar nu numai atit. Anca Voican 28

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Interviu cu :
Siméon Aké, Milton F. Rosenthal, George Vest, Takeo Miki, Giulio Carlo Argan, Mehmet Ünaldi, Frank Joao Da Costa, Janez Stanovnik 3–9

SUPLIMENT

DOCUMENTUL FINAL al celei de-a 10-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării. — Text integral I–XII

REPORTAJ PE GLOB

Ulan Bator, Darhan — orașe ale prezentului. Ioan Timofte 19

Culorile Ruhrului. Eugeniu Obrea 20

1000 + 1 24–25

SINTEZE

Un imperativ actual — întărirea unității și solidarității africane. Ion Madoșa 26

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 29–32

PROFIL

Mochtar Kusumaadmaja, ministrul afacerilor externe al Indoneziei 32

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Pe Atlantic, într-o ambarcațiune din piele 33

POȘTA REDACȚIEI 35–36

România — un rol de prim rang în promovarea științei și tehnologiei

Documentul final al celei de-a 10-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării

Din actualitatea internațională

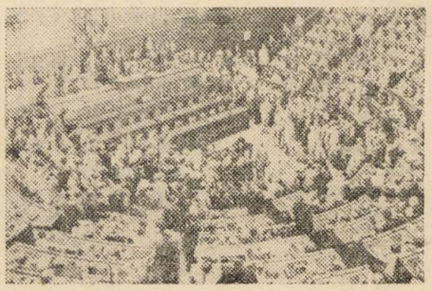

ROMA. Alegerile prezidențiale: runde ale expectativei

ORIENTUL MIJLOCIU. Evoluții în zig-zag

LONDRA. Vara dinaintea alegerilor?

CANBERRA. Tensiune economică în relațiile cu Occidentul

Un imperativ actual — întărirea unității și solidarității africane

VENEZUELA

Un fluviu de petrol dar nu numai atit

În lumea științei

Pe Atlantic — într-o ambarcațiune din piele

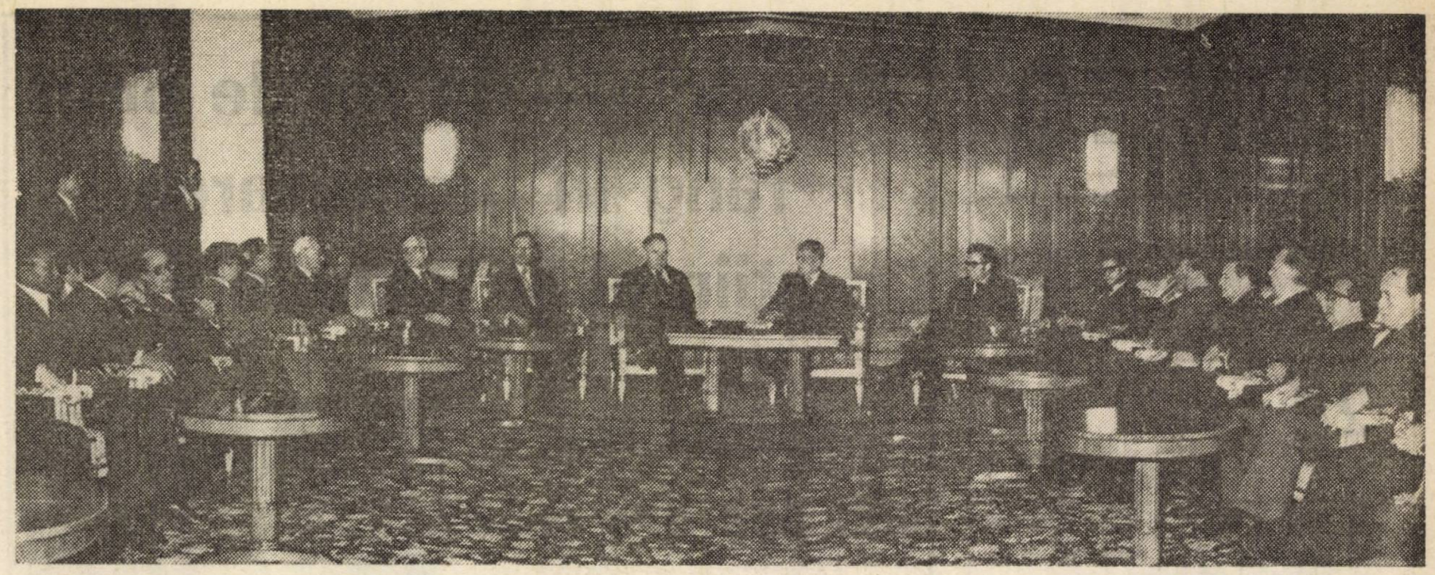

Moment important în dezvoltarea colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R.

Săptămîna trecută a avut loc, la București, cea de-a XXXII-a ședință ordinară a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, la care au participat șefii de guvern sau locțiitorii lor din țările membre — Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R.D.G., Mongolia, Polonia, România, Ungaria, U.R.S.S. —, precum și o delegație din Iugoslavia și delegații de observatori din Angola, R.P.D. Coreeană, Etiopia, Laos, Vietnam.

Pe ordinea de zi a sesiunii — ale cărei lucrări s-au desfășurat într-o atmosferă de conlucrare fructuoasă, de prietenie, stimă și înțelegere reciprocă — s-au aflat probleme de însemnătate deosebită pentru adîncirea colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre țările membre, examinarea rapoartelor cu privire la activitatea C.A.E.R. între ședințele a XXXI-a și a XXXII-a ale sesiunii Consiliului, proiectele programelor speciale de colaborare pe termen lung, propunerile privind perfecționarea colaborării multilaterale a țărilor membre ale C.A.E.R. Documentele adoptate — Comunicatul, „Declarația șefilor delegațiilor țărilor membre ale C.A.E.R. în legătură cu adoptarea de către sesiunea C.A.E.R. la ședința a XXXII-a a programelor speciale de colaborare pe termen lung" — au concretizat concluziile lucrărilor.

Acționîndu-se într-un spirit de înțelegere tovărășească, s-a putut realiza un consens al tuturor participanților asupra convenirii unor programe speciale de colaborare pe termen lung, pînă în 1990. Aceste programe prevăd o serie de obiective prioritare în diverse domenii, de o mare importanță, precum cele ale combustibililor, energiei și materiilor prime, ale construcțiilor de mașini, ale agriculturii și industriei alimentare. Au fost stabilite, astfel, acțiuni de cooperarea vizînd majorarea livrărilor și acoperirea, în cît mai mare măsură, a necesarului de import al țărilor care dispun de resurse naturale limitate, asigurarea dezvoltării stabile a producției în vederea satisfacerii mai bune a necesităților economiilor naționale de utilaje moderne, creșterea producției vegetale și animaliere, stimularea exportului de produse agricole și alimentare.

Este de semnalat că aceste măsuri sînt în interesul fiecărei țări membre și al tuturor statelor participante la activitatea C.A.E.R., fiind de natură să impulsioneze dezvoltarea economiilor naționale, lărgirea accesului țărilor membre la cuceririle științei și tehnicii, contribuind astfel la înregistrarea de noi succese pe calea edificării socialismului și comunismului.

În același timp, programele speciale de colaborare pe termen lung convenite au în vedere creșterea conlucrării țărilor membre în scopul realizării obiectivului — chemat, de altfel, să stea la baza întregii activități C.A.E.R. — apropierii și egalizării nivelurilor lor de dezvoltare, prin participarea lărgită a țărilor mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial la acțiunile de specializare și cooperare în producție, prin asigurarea sprijinului necesar pentru construirea pe teritoriul lor a unor obiective de înalt nivel tehnic, înlesnindu-li-se, în acest mod, accesul la realizările științei și tehnicii moderne. Pe deplin evident, traducerea în viață a unor asemenea prevederi, ca, de altfel, stabilirea de acțiuni concrete vizînd dinamizarea procesului de apropiere și egalizare a nivelurilor de dezvoltare ale țărilor membre ale C.A.E.R. vor avea o semnificație atît principială, cît și practică nemijlocită, rezultatele într-o atare direcție fiind în măsură să probeze, cu argumentul faptelor, eficiența și superioritatea relațiilor economice dintre țările socialiste.

De asemenea, desfășurarea lucrărilor sesiunii a pus din nou în evidență că promovarea și respectarea riguroasă a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești — principii unanim convenite și înscrise în Statutul C.A.E.R., dezvoltate în Programul complex — se dovedesc a fi unica temelie trainică a dezvoltării colaborării rodnice între statele participante la activitatea organizației. Numai pe această bază, colaborarea și cooperarea slujesc obiectivului major, obiectivului ei firesc — reafirmat și în Comunicatul comun al actualei ședințe a sesiunii —, acela de a contribui la dezvoltarea accelerată a economiei naționale a fiecărei țări, la apropierea și egalizarea nivelului lor de dezvoltare economică.

În conformitate cu liniile de bază ale politicii externe și activității sale internaționale, cu orientarea consecventă de dezvoltare largă a relațiilor de colaborare economică cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, România a luat și ia parte activă la întreaga activitate C.A.E.R. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „corespunzător orientărilor fundamentale ale partidului și statului, s-au dezvoltat relațiile de colaborare economică cu țările membre ale C.A.E.R., atît pe plan bilateral, cît și multilateral — participarea activă a României la înfăptuirea obiectivelor convenite în Programul complex".** În acest spirit, în concordanță cu pozițiile de principiu ale partidului și statului nostru, România a prezentat, în cadrul actualei sesiuni, punctul de vedere și propunerile sale privind adîncirea și perfecționarea colaborării dintre țările participante la C.A.E.R. Delegația română a relevat astfel că, în ansamblul relațiilor de colaborare dintre țările membre ale C.A.E.R., o însemnătate deosebită are coordonarea planurilor — principala metodă a organizării cooperării economice și tehnico-științifice, prin consultări reciproce în probleme ale dezvoltării economiilor, metodă care oferă un cadru adecvat pentru realizarea de înțelegeri și încheierea de acorduri. Experiența însăși demonstrează avantajele acestei metode, care oferă largi și multiple posibilități pentru îmbunătățirea substanțială a colaborării, creează cele mai favorabile condiții dezvoltării pe baze stabile și de lungă durată a relațiilor economice dintre țările participante la C.A.E.R. S-a subliniat, totodată, că, în concepția României, activitatea de coordonare a planurilor pornește de la prevederile planului unic de dezvoltare a fiecărei țări, de la direcțiile de bază ale planificării stabilite de partidul comunist din fiecare țară — atribut inalienabil al suveranității și independenței fiecărui stat socialist.

Corespunzător acestor cerințe, România a prezentat un ansamblu de propuneri de natură să creeze cadrul necesar pentru realizarea, în cooperare, a unor obiective a căror construcție necesită un timp mai îndelungat în industrie, în agricultură și în alte domenii, să asigure certitudine și stabilitate în aprovizionarea cu o serie de

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a conducătorilor delegațiilor care au participat la cea de-a XXXII-a ședință a sesiunii Consiliului de Ajutor Economic Reciproc

produse de primă importanță pentru progresul economiilor naționale. Sistemul organizatoric existent al colaborării multilaterale între țările participante la C.A.E.R. — creat în conformitate cu statutul organizației și consacrat în Programul complex — asigură condițiile necesare pentru dezvoltarea de legături economice reciproc avantajoase între toate țările participante — și tocmai de aceea România s-a pronunțat clar pentru întărirea acestui sistem, care, de altfel, a fost reconfirmat prin hotărîrile actualei sesiuni, fiind convingerea țării noastre că, numai pe această cale, se pot obține îmbunătățirea și perfecționarea activității C.A.E.R., valorificarea largă, în cadrul acesteia, a avantajelor raporturilor de colaborare economică dintre țările socialiste.

De asemenea, România pornește, în mod consecvent, de la considerentul că, încă de la origine, C.A.E.R. nu a fost conceput ca o organizație închisă, ci, dimpotrivă, deschisă colaborării cu toate celelalte țări socialiste, cît și cu alte state care doresc acest lucru. În acest sens, are, desigur, o deosebită semnificație faptul că la activitatea C.A.E.R. participă și alte state socialiste sau care manifestă opțiunea spre socialism. De asemenea, ca o importantă cerință a asigurării în practică a caracterului deschis al organizației, țara noastră a subliniat necesitatea respectării dreptului suveran al fiecărei țări membre de a desfășura direct relații economice externe și de a acționa de sine stătător în cadrul altor organizații internaționale.

Pornind de la necesitatea participării active a fiecărei țări la circuitul economic mondial, ca o condiție a progresului în lumea contemporană și, în același timp, ca o condiție a coexistenței pașnice, a asigurării securității și păcii mondiale, România promovează o politică de largă colaborare economică internațională, dezvoltînd amplu relațiile cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de mărime, potențial, nivel economic, situare geografică sau sistem politico-social. Țara noastră situează ferm la baza relațiilor sale cu toate statele principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii care se afirmă tot mai puternic drept singurele în măsură să asigure o colaborare internațională fructuoasă, pacea și securitatea popoarelor.

Luînd cunoștință de documentele adoptate la actuala sesiune C.A.E.R., opinia publică din țara noastră își exprimă încrederea că acestea vor impulsiona colaborarea economică dintre țările participante, înscriindu-se, totodată, ca un aport la dezvoltarea colaborării între toate țările socialiste, în general a cooperării internaționale. Așa cum a subliniat, în nenumărate rînduri, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România va acționa în continuare, în mod ferm și consecvent, pentru lărgirea și diversificarea relațiilor de colaborare cu țările din C.A.E.R., cu toate țările socialiste, considerînd că aceasta are o importanță deosebită atît pentru înaintarea țării noastre pe calea socialismului, cît și pentru întărirea forțelor mondiale ale socialismului, pentru cauza generală a progresului și păcii, a colaborării între popoare, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune.

N. Pătrașcu

ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

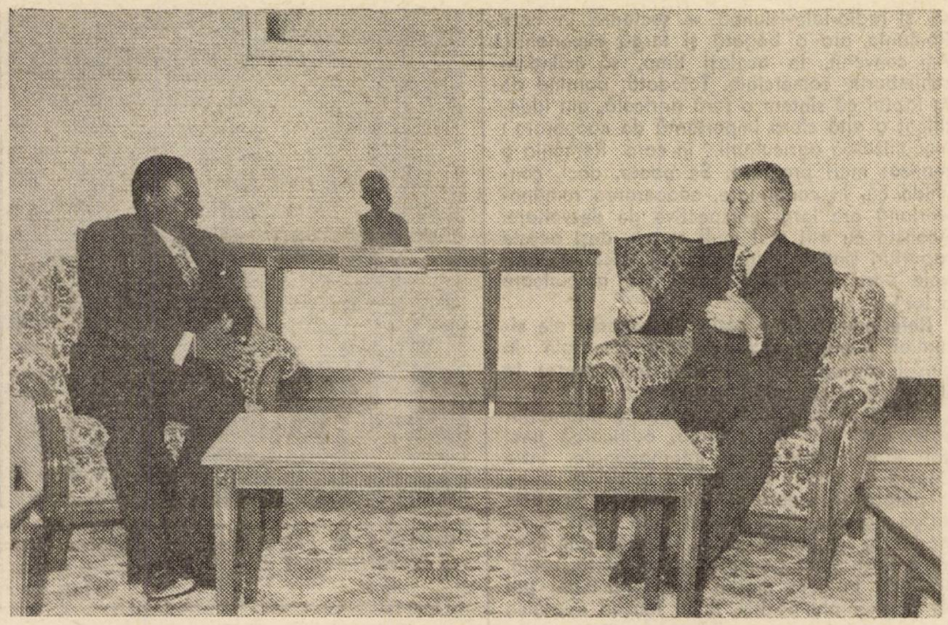

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a ministrului afacerilor externe al Republicii Coasta de Fildeș, Siméon Aké

„Există certe perspective în dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-ivoriene"

Siméon Aké

ministrul afacerilor externe al Republicii Coasta de Fildeș

Între 23–27 iunie a.c. s-a aflat în vizită oficială în țara noastră ministrul afacerilor externe al Republicii Coasta de Fildeș, Siméon Aké, la invitația ministrului afacerilor externe al României, Ștefan Andrei.

În cursul ședерii în țara noastră, oaspetele a fost primit de președintele NICOLAE CEAUȘESCU. De asemenea, în aceeași perioadă au avut loc lucrările primei sesiuni a Marii Comisii Mixte de Cooperare româno-ivoriene. Înainte de a pleca din București, șeful diplomației ivoriene a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei „Lumea".

Pentru început, interlocutorul s-a referit la primirea sa de către președintele Nicolae Ceaușescu :

„Am fost deosebit de onorat de faptul că am fost primit de președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, **a declarat Siméon Aké.** Convorbirea purtată, cu acest prilej, a fost deosebit de fructuoasă și încurajatoare nu numai în ce privește problemele care stau, la ora actuală, în fața continentului african — cum sînt cele ale dezvoltării armonioase a tuturor țărilor de pe acest continent —, ci și prin înțelegerea manifestată de șeful statului român față de eforturile de dezvoltare pe care le face Coasta de Fildeș ; totodată, apreciem în mod deosebit relațiile de prietenie pe care le are România cu toate țările lumii, indiferent de regimul lor politic. Din această perspectivă, un bun exemplu îl constituie strînsele relații existente între Coasta de Fildeș și România.

De asemenea, în cadrul întrevederii pe care am avut-o cu șeful statului român s-au evocat, cu multă satisfacție, vizita de anul trecut a președintelui Nicolae Ceaușescu în Coasta de Fildeș, convorbirile extrem de cordiale purtate cu președintele Félix Houphouet-Boigny, la Yamoussoukro, și documentele semnate cu acel prilej, care au reprezentat momente remarcabile în evoluția raporturilor de prietenie și conlucrare româno-ivoriene.

Convorbirea noastră a abordat și unele probleme ale situației politice internaționale. Președintele Nicolae Ceaușescu și-a manifestat în mod deosebit preocuparea pentru dezvoltarea armonioasă, liberă și independentă a Africii".

În continuare, Siméon Aké a răspuns unei întrebări referitoare la rezultatele primei sesiuni a Marii Comisii Mixte de Cooperare româno-ivoriene și la perspectivele dezvoltării raporturilor dintre România și Coasta de Fildeș.

„În cursul vizitei noastre, ocazionată de lucrările primei sesiuni a Marii Comisii Mixte de Cooperare dintre România și Coasta de Fildeș, am avut foarte fructuoase contacte nu numai cu omologul meu român, ci și cu miniștrii comerțului exterior și cooperării economice internaționale, minelor și geologiei și am fost primit de președintele Marii Adunări Naționale. Cît privește lucrările primei sesiuni a Marii Comisii Mixte de Cooperare româno-ivoriană, constituită prin acordul semnat de președinții Nicolae Ceaușescu și Félix Houphouet-Boigny, în martie 1977, pot spune că, la încheierea lor, s-au identificat noi domenii de colaborare bilaterală cum sînt cele privind geologia, minele, exploatarea lemnului, pre-

sa și radio-televiziunea – sectoare în care România are o bogată și largă experiență. Am convenit, în același timp, să extindem schimburile comerciale. Totodată, pornind de la faptul că sîntem o țară agricolă, am identificat o altă sferă importantă de cooperare : mecanizarea agriculturii, în care România a realizat mari progrese. Se poate, deci, concluziona că, în continuare, cooperarea româno-ivoriană are largi perspective de dezvoltare. Aceasta cu atît mai mult cu cît, deși aceste raporturi sînt de dată recentă, există de ambele părți o dorință reală de amplificare a lor".

Referindu-se la o serie de aspecte ale situației internaționale actuale abordate în cursul convorbirilor pe care le-a purtat la București, interlocutorul a spus :

„În ce privește marile probleme internaționale, cum sînt dezarmarea, edificarea unei noi ordini economice internaționale, între Coasta de Fildeș și România există o mare identitate de vederi, atît în legătură cu abordarea acestor chestiuni, cît și în legătură cu modul de soluționare a lor. Ne declarăm pentru o dezarmare generală și completă, reală, domeniu în care marile puteri nucleare pot da un exemplu pozitiv, luînd măsuri energice de dezarmare nu numai în ce privește armamentul nuclear, ci și cel convențional, pentru reducerea lui considerabilă.

În legătură cu țările în curs de dezvoltare, este nevoie ca acestea să beneficieze de credite avantajoase, să li se asigure un transfer autentic de tehnologie pentru a se putea dezvolta.

Totodată, este necesar ca țările africane să se înțeleagă între ele, folosind calea pașnică a dialogului pentru a nu favoriza amestecul și intervenția marilor puteri în afacerile interne ale statelor mici. De altfel, toate aceste aspecte au fost reliefate în cadrul convorbirilor pe care șefii de stat ai Coastei de Fildeș și României le-au avut, în 1977, cu prilejul vizitei în țara noastră a președintelui Nicolae Ceaușescu – convorbiri ce au evidențiat o mare identitate de vederi în legătură cu numeroase probleme internaționale".

Siméon Aké s-a referit și la apropiata reuniune la nivel înalt a țărilor africane membre ale Organizației Unității Africane – O.U.A. –, care va avea loc în luna iulie la Khartum.

„Cu acest prilej vor fi discutate principalele probleme care preocupă continentul african, cum sînt decolonizarea, situația economică, socială și culturală a Africii. Dorim ca procesul de decolonizare să se încheie cît mai grabnic cu putință. De asemenea, considerăm că, deoarece în Africa se află marea majoritate a țărilor considerate cele mai sărace din lume, aceste state trebuie să se bucure de sprijinul întregii comunități internaționale, îndeosebi al statelor dezvoltate.

Țările africane sînt preocupate de faptul că marile puteri caută să-și creeze noi zone de influență pe acest continent, și apreciem că și această problemă va trebui să facă obiectul dezbaterii șefilor de stat africani în cadrul apropiatei reuniuni a O.U.A."

În încheierea convorbirii, interlocutorul nostru ne-a declarat :

„Vizitînd cîteva întreprinderi românești, am fost puternic impresionat de efortul plin de sîrguință al tuturor celor ce muncesc în țara dumneavoastră. Am constatat dragostea poporului român pentru cultura și istoria sa națională. Plec cu o impresie deosebit de favorabilă și de încrezătoare în dezvoltarea multilaterală a relațiilor dintre România și Coasta de Fildeș".

Convorbire realizată de Dumitru Constantin

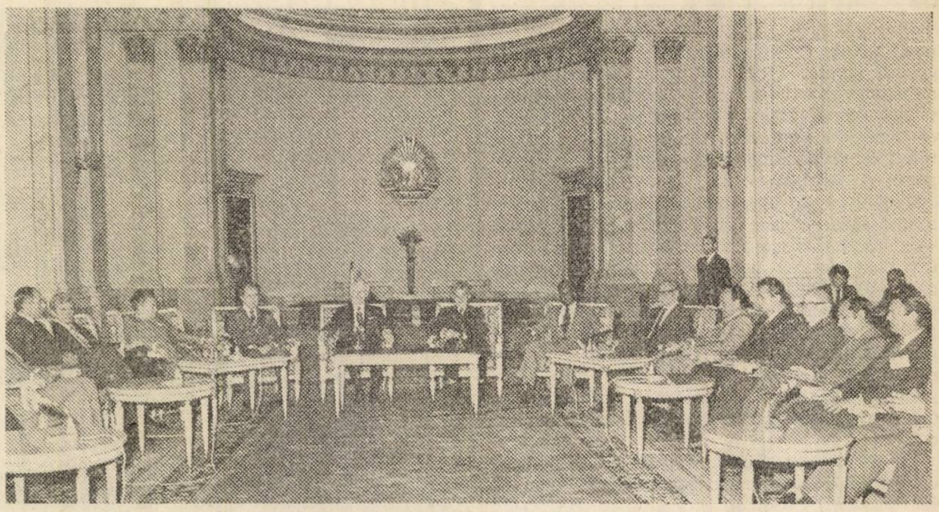

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a reprezentanților părții americane la lucrările celei de-a V-a sesiuni a Consiliului româno-american pentru promovarea relațiilor economice

„Dialog pentru dezvoltarea relațiilor româno — americane"

Milton F. Rosenthal

președintele părții americane în Consiliul economic româno-american

În zilele de 26 și 27 iunie, la Sinaia, s-au desfășurat lucrările celei de a V-a sesiuni a Consiliului economic româno-american, reunind reprezentanți a peste 60 de mari firme și companii americane și a numeroase întreprinderi și organizații economice românești.

Cu această ocazie, președintele NICOLAE CEAUȘESCU a primit pe reprezentanții părții americane la lucrările sesiunii.

Participanții la lucrări au hotărît, în unanimitate, să adreseze președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, o telegramă în legătură cu rezultatele celei de a V-a sesiuni a Consiliului și contribuția acesteia la dezvoltarea, în continuare, a relațiilor româno-americane. În scopul asigurării și dezvoltării schimburilor și cooperării economice reciproc avantajoase, se arată în telegramă, Consiliul a reliefat importanța și necesitatea prelungirii acordului comercial și a clauzei națiunii celei mai favorizate dintre cele două țări. Secțiunea americană a hotărît, de asemenea, să transmită Congresului american un mesaj în care se solicită prelungirea acordului româno-american și a clauzei națiunii celei mai favorizate dintre cele două țări pe o perioadă de mai mulți ani.

La încheierea lucrărilor Consiliului, Milton F. Rosenthal, președintele părții americane în Consiliu, a avut amabilitatea să răspundă unor întrebări adresate de colaboratorul nostru Doina Caramzulescu.

– Am venit aici – a **ținut să precizeze de la început MILTON F. ROSENTHAL** – în calitatea mea de președinte al părții americane în cadrul Consiliului economic americano-român, împreună cu o mare delegație de oameni de afaceri foarte cunoscuți din S.U.A., pentru a participa la un dialog împreună cu partenerii noștri români. Scopul acestui dialog este de a găsi noi căi și mijloace pentru dezvoltarea relațiilor comerciale dintre cele două țări ale noastre.

– Știm că ați avut prilejul unei întrevederi cu președintele Nicolae Ceaușescu, în Statele Unite, în luna aprilie, în timpul vizitei pe care a întreprins-o, atunci, șeful statului român în țara dumneavoastră. Ați fost primit de președintele Nicolae Ceaușescu și la București. Aveți amabilitatea să vă referiți la acest moment din cadrul vizitei dv. în România ?

– Președintele Nicolae Ceaușescu a avut amabilitatea să ne primească, atît pe mine, cît și pe toți membrii delegației americane. Am avut prilejul de a asculta cuvintele sale pline de înțelepciune, am luat cunoștință de ideile domniei-sale privind obiectivele pe care trebuie să le urmărim pentru lărgirea relațiilor comerciale dintre cele două țări ale noastre. Am avut, de asemenea, prilejul de a avea un dialog cu domnia-sa asupra acestei teme și a fost, după părerea mea, un dialog foarte constructiv, atît pentru reprezentanții americani, cît și pentru colegii noștri români. Aceasta se datorează, în cea mai mare măsură, sprijinului entuziast pe care l-am primit pentru misiunea noastră din partea președintelui României, fapt care a asigurat succesul lucrărilor acestui Consiliu. Anul trecut, în 1977, comerțul dintre țările noastre a fost de aproximativ 500 milioane de dolari. Președintele m-a întrebat dacă nu ar fi posibil să atingem suma de 1 miliard dolari în 1980. I-am răspuns că, datorită ajutorului pe care-l obținem din partea domniei-sale, ca și din partea Administrației S.U.A., cred că nu vom întîmpina nici o dificultate, nu numai în atingerea acestei sume, ci chiar în depășirea ei.

Cu sprijinul pe care-l obținem atît din partea președintelui Carter, cît și a președintelui Ceaușescu este clar că misiunea noastră nu poate avea decît șanse de succes.

– Domnule Rosenthal, vreți să vă referiți, în continuare, acum, după această sesiune găzduită de România, la domeniile concrete care oferă mai multe posibilități de dezvoltare relațiilor economice româno-americane ?

– Cred că perspectivele de dezvoltare ale acestor relații acoperă o gamă foarte largă

de domenii. Ele nu se limitează doar la un domeniu sau la un altul. România reprezintă o piață deschisă pentru oamenii de afaceri americani în privința unei game foarte largi de bunuri și servicii. Rămîne ca americanii să țină seama de aceste posibilități, pentru a utiliza ocaziile oferite de această piață. De asemenea, piața americană este deschisă pentru români, iar eu consider că dumneavoastră faceți o treabă foarte bună valorificînd aceste posibilități. De aceea, aș spune că întîlnirile pe care le-am avut aici au oferit o încurajare pentru viitoarea intensificare a eforturilor din partea ambelor părți, pentru extinderea relațiilor comerciale dintre cele două țări. Practic, nu există limitări pe care să le putem întîlni în extinderea comerțului dintre noi.

– S-au evocat, de asemenea, posibilitățile oferite de societăți mixte, ca și de colaborarea pe terțe piețe...

– Societățile mixte au înregistrat deja un început foarte bun, iar colaborarea pe terțe piețe va fi, de asemenea, încurajată de faptul că tuturor participanților – partea română, pe de-o parte, și sectorul american privat, pe de altă parte – li s-a oferit prilejul de a-și desfășura împreună talentele și capacitățile. De aceea, aștept proiecte foarte interesante care să ofere satisfacții mutuale și în aceste două domenii.

George Vest

asistent al secretarului de stat pentru problemele europene

Prezent, de asemenea, la lucrările Consiliului, GEORGE VEST, asistent al secretarului de stat pentru problemele europene, a avut o convorbire cu colaboratorul nostru Ioan Ivanici.

Apreciind că evenimentul recent și cel mai important în relațiile dintre cele două țări a fost vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Statele Unite, George Vest declara :

„Convorbirile dintre președinții României și Statelor Unite ale Americii au stabilit o bază importantă pentru trecerea la o fază nouă în relațiile noastre. Sîntem mulțumiți de rezultatele obținute pînă acum, în urma vizitei de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu. Comerțul este în creștere ; s-au realizat noi forme de activități de cooperare. Secretarul pentru agricultură, Bergland, a vizitat România și a lărgit parametrii unor relații care, chiar înainte de vizita lui, au fost deosebit de prietenoase, deschise și productive. Directorul Saint Phalle a condus o misiune a Băncii de Export-Import, în luna mai. Rezultatul acelei vizite de o săptămînă constituie un indiciu al intensificării relațiilor economice bilaterale".

În altă ordine de idei, George Vest a declarat : „Subiectul general al facilitării comerțului a fost abordat în fiecare dintre acordurile interguvernamentale negociate și semnate în ultimii cinci ani. S-au realizat numeroase progrese. Ele demonstrează cît de mult au înaintat ambele părți în strădaniile lor de a facilita contactele directe dintre cei care se ocupă de conducerea și de aspectele tehnice ale proiectelor de cooperare economică.

Țările noastre urmăresc să lărgească relațiile lor, în contextul unor schimbări dinamice în comerțul și în aranjamentele financiare. Guvernul român, la fel ca și guvernul Statelor Unite, este în favoarea dezvoltării unui sistem internațional care să stimuleze o participare activă, folosirea unor resurse încă nevalorificate – atît umane cît și materiale – și creșterea piețelor pentru produsele noastre. Deși părerile guvernelor român și american privind noua ordine internațională nu coincid întotdeauna în detaliu, avem în comun – și acest lucru este important – o poziție optimistă, deschisă spre viitor, care încurajează un comerț mai liber și un sistem internațional mai rațional și mai drept. Aceste obiective comune formează baza pentru tratativele comerciale multilaterale de la Geneva. Sperăm că dialogul purtat în Elveția de delegațiile noastre se va intensifica. Sîntem, de asemenea, încurajați de participarea României la Fondul Monetar Internațional și la Banca Mondială".

Referindu-se, în încheiere, la rezultatele Conferinței de la Belgrad privind securitatea și cooperarea în Europa, George Vest a spus : „Împărtășim și noi dezamăgirea României în legătură cu faptul că nu s-a putut ajunge la un acord mai substanțial asupra numeroaselor propuneri utile care s-au făcut. Dar desfășurarea conferinței a fost, în sine, un lucru important. Acum, cînd se fac pregătiri pentru întîlnirea de la Madrid, dialogul se află încă pe agenda preocupărilor noastre. Faptul că el continuă se datorează tenacității deosebite a guvernelor, care stăruie în hotărîrea lor de a-și apăra interesele naționale, prin exprimarea deschisă a acestora. Doresc, de asemenea, să subliniez că Statele Unite au tot interesul ca, în cadrul acestui dialog, să se realizeze progrese concrete. În cei doi ani care au rămas pînă la întîlnirea de la Madrid, vom colabora strîns cu România și cu alte țări semnatare ale documentului final pentru a contribui la valorificarea deplină a prevederilor tuturor secțiunilor sale".

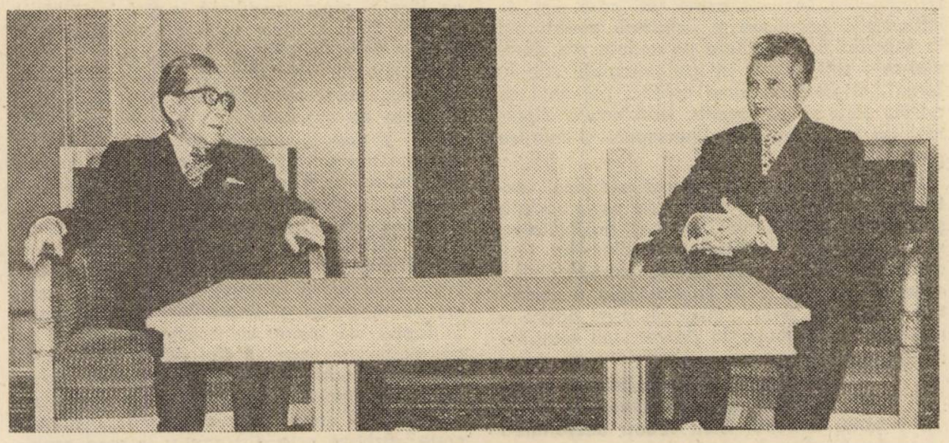

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a lui Takeo Miki, membru al Camerei Reprezentanților din Dieta japoneză și al conducerii Partidului Liberal-Democrat, fost prim-ministru al Japoniei

„Trebuie să explorăm toate căile posibile pentru consolidarea coexistenței pașnice"

Takeo Miki

membru al Camerei Reprezentanților din Dieta japoneză, membru al conducerii Partidului Liberal-Democrat, fost prim-ministru al Japoniei

Săptămîna trecută, s-a aflat în vizită în țara noastră Takeo Miki, proeminentă personalitate a vieții politice japoneze, membru al Camerei Reprezentanților, membru al conducerii Partidului Liberal-Democrat, de guvernămînt, fost prim-ministru. La încheierea călătoriei, Takeo Miki a avut amabilitatea de a răspunde unor întrebări adresate de revista noastră.

– Domnule Takeo Miki, dețineați funcția de prim-ministru cînd președintele Nicolae Ceaușescu a vizitat Japonia și, poate, pentru început, să vă referiți la importanța pe care o acordați vizitei șefului statului român în țara dumneavoastră.

– În 1975, președintele Ceaușescu ne-a onorat vizitînd meleagurile noastre, ca oaspete de stat. Cred că a fost primul șef de stat din această parte a lumii, din țările socialiste, care a vizitat Japonia. L-am primit în calitatea mea de prim-ministru și am încheiat, cu acea ocazie, trei acorduri majore între Japonia și România. Primul a fost legat de schimburile culturale ; al doilea – de dezvoltarea cooperării în domeniul științei și tehnologiei ; ultimul privea împrumuturile bancare. Cred că aceste trei acorduri au reprezentat evenimente epocale, o nouă pagină, ca să spun așa, în analele relațiilor româno-japoneze. Raporturile noastre reciproce au fost, firește, foarte bune și înainte. Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Japonia a constituit, însă, o esențială contribuție la dezvoltarea relațiilor bilaterale.

– Ați avut ocazia să vă întîlniți din nou cu președintele României, acum, în cadrul prezentei vizite.

– Da, am avut plăcerea și onoarea să am convorbiri pentru a doua oară cu președintele Nicolae Ceaușescu, care mi-a acordat trei ore din timpul său foarte prețios. Dom-

nia-sa și cu mine am discutat nu numai relațiile bilaterale dintre țările noastre, dar și o gamă largă de probleme privind situația internațională, luînd în considerație toate schimbările importante care au avut loc de la vizita domniei-sale în Japonia. Convorbirile mi-au produs o mare satisfacție și au reprezentat pentru mine o prețioasă sursă de informații, motiv pentru care sînt foarte recunoscător. Am fost, de asemenea, foarte impresionat nu numai de competența președintelui Ceaușescu în privința problemelor internaționale, ci și de căldura și prietenia pe care președintele a arătat-o atît față de mine personal, cît și față de țara mea, Japonia. Dialogul nostru a fost extrem de rodnic pentru mai multe motive, dintre care și faptul că președintele dumneavoastră a vizitat personal multe zone importante și critice din viața internațională, inclusiv acele țări care sînt de importanță prioritară și imediată pentru noi în Japonia. Iar punctele de vedere ale domniei-sale sînt bazate nu pe speculații „de la birou", ci pe baza unui contact personal cu aceste țări, și, de aceea, problemele discutate au fost extrem de interesante și rodnice pentru noi.

De asemenea, am cunoscut nemijlocit extrem de multe lucruri legate de viața socială și culturală a României, am avut posibilitatea să-mi adîncesc înțelegerea problemelor țării dumneavoastră și cred că nu exagerez cînd spun că această vizită în România a constituit un imbold pentru mine de a-mi aduce o mai mare contribuție la dezvoltarea relațiilor româno-japoneze.

— Dacă doriți să abordăm mai în detaliu evoluția relațiilor bilaterale dintre țările noastre. Cum vedeți dezvoltarea lor în viitor ?

— În 1977, comerțul bilateral s-a ridicat la 300.000 000 de dolari. Și acest lucru în sine, cel puțin în termeni bilaterali, a fost, cred, o realizare majoră, deși există loc destul pentru o dezvoltare și mai mare a volumului comerțului între țările noastre. Cred că există și un alt domeniu în care putem dezvolta cooperarea dintre cele două țări ale noastre, și anume cooperarea pe terțe piețe, îndeosebi cu țări în curs de dezvoltare.

— Vorbind despre țările în curs de dezvoltare, aș dori să vă întreb cum vedeți problema, mult discutată astăzi, a unei noi ordini politice și economice mai echitabile în lume, obiectiv care interesează toate statele, atît cele industrializate, cît și cele în curs de dezvoltare ?

— Încă de cînd am început să mă gîndesc la o carieră în lumea politică, am fost ferm convins de două sau trei lucruri. În primul rînd că, acum, cînd există în lume arme de sinucidere a omenirii, cînd există o enormă capacitate distructivă, trebuie să depunem toate eforturile pentru a preveni un nou război. Pentru că dacă acest război ar izbucni, el ar însemna distrugerea întregii umanități. Nu vor mai fi învingători sau învinși. Iată de ce, pentru a preveni acest război de distrugere a planetei, este extrem de important ca fiecărei națiuni, indiferent de deosebirile ideologice și de sistemul socio-politico-economic, să-i fie respectată suveranitatea națională ; de asemenea, fiecare națiune trebuie să se angajeze să nu intervină în treburile interne ale alteia și fiecare națiune trebuie să fie lăsată să-și hotărască, liberă, calea spre dezvoltare, așa cum dorește. Deci, indiferent de diferențele de orînduire socială, de ideologii ș.a.m.d., și oricît de greu ar fi, trebuie să explorăm toate căile posibile pentru consolidarea coexistenței pașnice între țări cu sisteme sociale sau ideologii diferite.

O altă convingere fermă a mea este că discrepanța dintre cei bogați și cei săraci, între partea industrializată, dezvoltată a lumii și țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial trebuie înlăturată. Creșterea acestei discrepanțe va continua să planeze deasupra capetelor noastre drept cea mai serioasă problemă pe care trebuie s-o soluționăm. Iată de ce este important ca fiecare dintre noi să luăm în considerare nu numai mijloacele posibile de dezvoltare a propriilor noastre economii, ci să identificăm mijloacele pentru a dezvolta economia mondială în totalitatea ei. Și, în acest scop, cred că este extrem de important, mai ales pentru țările dezvoltate, să-și întărească cooperarea economică și tehnică cu țările și regiunile mai puțin dezvoltate ale lumii. Cu alte cuvinte, ar trebui să încercăm, pe plan global, să lărgim piața mondială, astfel încît țările în curs de dezvoltare să poată participa mai activ în cadrul economiei mondiale.

Cît privește dezarmarea, cred că noi, în Japonia, împărtășim preocuparea și dorința fierbinte de dezarmare pe care o are și România și poporul român. Bănuiesc că știți că Japonia are un articol special și unic în constituție, așa-numitul articol 9, prin care se renunță la război ca mijloc de rezolvare a diferendelor internaționale. Din punct de vedere constituțional, Japonia nu are dreptul să-și trimită capacitatea militară — arme sau oameni — în afara granițelor Japoniei, ca mijloc de rezolvare a disputelor internaționale. Și faptul că avem un asemenea articol în constituție ne face să fim entuziaști promotori ai dezarmării, ca politică națională de bază. De vreme ce nu putem face război cu altă țară și considerăm că, din motive concrete, războiul este distrugător în mod prohibitiv, noi, în Japonia, ar trebui să fim în fruntea celor care fac tot ce pot pentru reducerea armelor și, în ultimă instanță, interzicerea lor. Cred că România și Japonia se află, din acest punct de vedere, pe o poziție asemănătoare.

— Și, în încheiere, v-aș ruga să ne împărtășiți ce v-a interesat în mod special, și ce concluzii ați tras după ce ați văzut realitățile din România, după cum spuneați și dumneavoastră, cu propriii ochi ?

— Cunosc, firește, obiectivele actualului plan cincinal și ale celui început în 1971. Știu că economia românească a putut realiza un ritm de creștere, anual, de peste 10 la sută, ceea ce este, în sine, o realizare spectaculoasă pentru care compatrioții dumneavoastră ar trebui, într-adevăr, admirați. Un alt lucru care m-a impresionat foarte mult e faptul că țara dumneavoastră a putut face față, în mod simultan, la două cerințe. Pe de o parte, România se industrializează — și, în acest sens, vreau să vă spun că am vizitat un complex petrochimic care m-a impresionat foarte mult —, dar, în același timp, România a dezvoltat și agricultura. Am vizitat și o gospodărie colectivă, și mi se pare că țara dv. a rezolvat două chestiuni „dintr-un foc" și în mod foarte fericit, promovînd, deci, pe de o parte industria, și, pe de altă parte, menținînd o productivitate înaltă în sectorul agricol. E o realizare demnă de toate laudele.

Primirea care mi s-a făcut pretutindeni, oamenii pe care i-am cunoscut m-au făcut să înțeleg ce înseamnă România și românii. Și pot spune fără șovăire că, deși vizita mea în România a fost foarte scurtă, voi păstra un loc foarte cald și plin de afecțiune în inima mea pentru românii care sînt un popor foarte prietenos și capabil.

Interviu realizat de
Catinca Ralea

„Președintele Nicolae Ceaușescu — o politică înțeleaptă și clarvăzătoare"

Giulio Carlo Argan

primarul Romei

Primarul Romei ne-a vizitat recent țara, în fruntea unei delegații a municipalității capitalei italiene, la invitația Consiliului Popular al Municipiului București. Cu prilejul vizitei, delegația italiană a fost primită de președintele Nicolae Ceaușescu.

În timpul convorbirii, s-a dat o apreciere deosebită relațiilor tradiționale româno-italiene, care cunosc o continuă dezvoltare, și a fost exprimată dorința de a se extinde și aprofunda aceste relații, pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific, în folosul ambelor state și popoare, al cauzei păcii, securității și colaborării între națiuni. În acest cadru, s-a subliniat că vizita delegației municipalității Romei, contactele avute reprezintă o contribuție importantă la mai buna cunoaștere reciprocă, la dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare dintre capitalele celor două țări, dintre popoarele român și italian.

La încheierea vizitei, Giulio Carlo Argan a avut amabilitatea să acorde un interviu revistei „Lumea".

— Vizita noastră în România — **a ținut să sublinieze, de la început, primarul Romei** — exprimă interesul lumii politice italiene de a cunoaște cît mai bine România, în acest moment în care, datorită politicii extrem de clarvăzătoare și înțelepte a președintelui Nicolae Ceaușescu, țara dumneavoastră joacă un rol de mare importanță în cadrul politicii mondiale.

— Domnule primar, sîntem interesați să cunoaștem aprecierile personalităților politice care ne vizitează, despre stadiul și perspectivele relațiilor țării noastre cu țările din care acestea vin. În plus, pe dumneavoastră v-am ruga, ca om politic și cunoscută personalitate culturală, să ne vorbiți și despre contribuția schimbului de idei, a schimburilor culturale la mai buna cunoaștere a popoarelor noastre și, în general, la mai buna cunoaștere între țările continentului european.

— Semnificația raportului dintre Roma și București, dintre Italia și România poate fi sintetizată prin referirea la cele două coloane — Columna lui Traian și Coloana fără sfîrșit a lui Brâncuși. Columna lui Traian este, în-

tr-un fel, o coloană fără sfîrșit, helicoidală, în desfășurarea narațiunii sale, iar coloana lui Brâncuși poate simboliza o cucerire tot mai mare a spațiului, a vieții, este, într-un cuvînt, un simbol al vitalității poporului român. În ce privește dezvoltarea viitoare a raporturilor dintre capitalele noastre, chiar în aceste zile am făcut proiecte, foarte importante, care nu se vor opri numai la schimburi culturale, ci vor trebui să se bazeze pe o colaborare care să cuprindă cele mai diverse domenii.

Pentru importanța fundamentală pe care o are România în dezvoltarea artei contemporane, este suficient să amintim de trimiterea sculpturilor lui Brâncuși la Bienala de la Veneția, care se va deschide în aceste zile. Brâncuși este un mare artist al timpului nostru, care a deschis un nou drum unei arte care, în esențialitatea sa, își află rădăcinile în profunzimea acestui popor. Schimbul de idei ? Sigur că este important. Prin contacte și discuții libere, ideile trăiesc.

În timpul convorbirii pe care am avut onoarea să o am cu președintele Nicolae Ceaușescu, am spus că România a fost, de-a lungul timpului, unul din punctele cele mai sensibile la cultura europeană. Ea însă a fost și, mai cu seamă, este, astăzi, o țară capabilă nu numai să primească și să asimileze, ci demonstrează posibilități, resurse și capacități pentru a exprima în cultura universală poziții foarte avansate.

– Cum ați regăsit, domnule Argan, Bucureștiul, România... ?

– Lucrul care m-a izbit cel mai mult este, într-adevăr, comparația pe care am putut-o face între condiția prezentă a Bucureștiului și aceea pe care am cunoscut-o în urmă cu 10 ani. Pe de altă parte, faptul că s-au șters aproape complet urmele gravului cutremur pe care l-a suportat orașul este, fără îndoială, o dovadă a bunei organizări administrative, a vitalității tuturor cetățenilor săi. Bucureștiul posedă astăzi un Institut politehnic care este unul dintre cele mai mari și mai moderne din lume. Și aceasta m-a făcut să înțeleg că România, în opera sa de dezvoltare, pune accentul pe doi factori fundamentali. Primul : caracterul științific al acestei dezvoltări. Al doilea : formarea unor cadre tehnice de nivel ridicat, în așa fel încît dezvoltarea țării în anii următori să nu aibă numai aspectul unei tehnologii înaintate, dar și al unei conduceri politice foarte avansate.

Impresiile de la București au fost întărite de ceea ce am văzut în provincie. La Constanța și Tulcea – zone în care se poate constata cît de bine a reușit România să păstreze integru mediul ambiant, ceea ce este foarte prețios în lumea de astăzi – m-a impresionat, în același timp, faptul că arhitectura și tehnica modernă și-au spus cuvîntul la fel ca în Capitală. Locuințele pentru populație, serviciile publice, edificiile culturale sînt la același nivel modern ca și cele din București. Aceasta mi-a confirmat ideea că, într-o societate socialistă, diferențele existente între capitală și provincie sînt eliminate gradual. Localitățile prin care am trecut mi-au dat impresia unei administrații eficiente, care pune un accent deosebit pe îmbunătățirea condițiilor de viață, a condițiilor de muncă și a celor de cultură ale oamenilor.

Acestea sînt numai unele dintre impresiile mele. Pentru că mai sînt impresiile pe care le-au lăsat oamenii. Am găsit la toți cei cu care am venit în contact o primire afectuoasă, fraternă, un interes viu pentru problemele țării noastre, ca și dorința de a discuta împreună despre problemele orașelor noastre.

Interviu realizat de Dumitru Avram

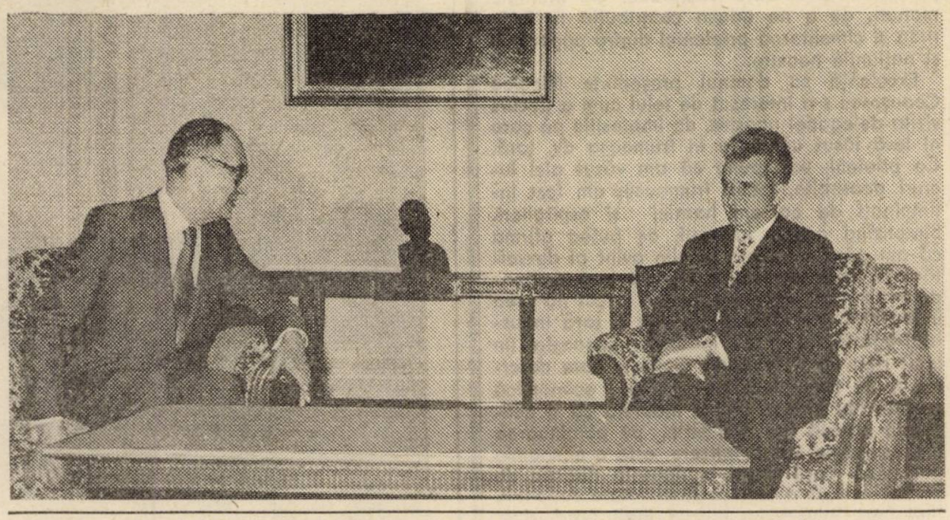

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației municipalității capitalei Italiei, condusă de Giulio Carlo Argan, primarul Romei

Relațiile româno – turcești: „un exemplu demn de urmat"

Mehmet Ünaldî

vicepreședinte al Senatului, președintele Grupului parlamentar de prietenie Turcia-România

La invitația Marii Adunări Naționale, s-a aflat, recent, într-o vizită de o săptămînă în țara noastră, o delegație a Grupului parlamentar de prietenie Turcia–România, condusă de Mehmet Ünaldî. Momentul central al vizitei l-a constituit primirea oaspeților turci de către președintele României, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. La această întrevedere, ca și la conținutul celorlalte convorbiri, la impresiile despre localitățile vizitate, conducătorul delegației s-a referit într-un interviu pe care a avut amabilitatea să-l acorde revistei „Lumea".

– Vă rugăm, mai întîi, să împărtășiți cititorilor noștri impresiile despre întrevederea cu președintele Nicolae Ceaușescu.

– În cadrul întrevederii pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu, a fost subliniată importanța dezvoltării și consolidării relațiilor de prietenie și colaborare între toate popoarele și națiunile lumii, a fost relevată necesitatea așezării păcii la temelia relațiilor între toate statele. Schimbul de opinii în acest sens a fost deosebit de util, cu atît mai mult, cu cît am constatat o similitudine a părerilor și pozițiilor exprimate. În cursul întrevederii, s-a subliniat, în mod deosebit, necesitatea rezolvării diferendelor existente între unele țări balcanice prin negocieri, pe cale pașnică, precum și importanța pe care o prezintă valorificarea potențialului economic complementar al țărilor regiunii noastre în direcția încurajării colaborării bi și multilaterale, în așa fel încît să putem crea un sistem de relații economice utile și avantajoase tuturor. În calitatea pe care o avem, de membri ai grupurilor parlamentare de prie-

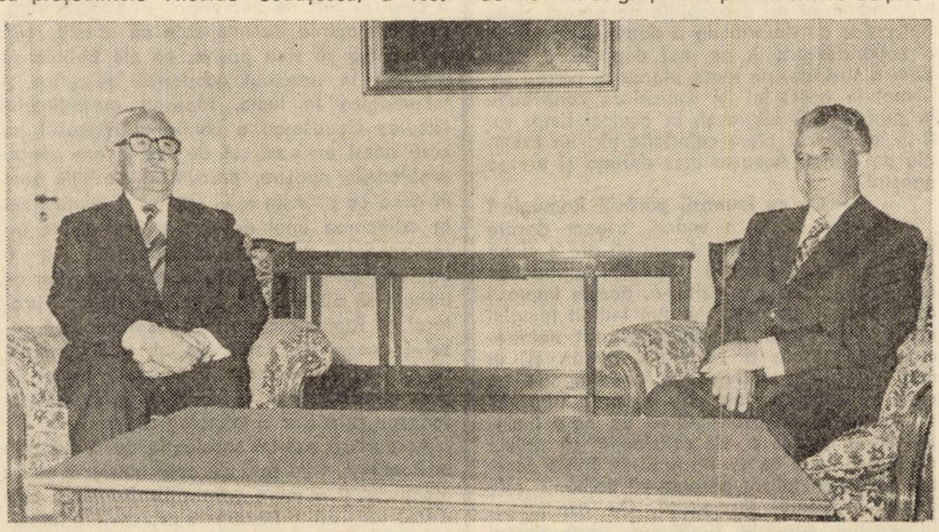

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Grupului parlamentar de prietenie Turcia—România, condusă de Mehmet Ünaldî, vicepreședinte al Senatului, președintele grupului

tenie între țările și popoarele noastre, considerăm – și subliniez că, și în acest sens, opiniile noastre coincid – că avem misiunea nobilă de a sprijini sincer, în mod activ, amplificarea colaborării reciproce, pe multiple planuri, de a ne aduce contribuția la întărirea și cimentarea prieteniei dintre popoarele și națiunile noastre.

Excelența sa domnul președinte Nicolae Ceaușescu s-a interesat de felul cum a decurs vizita delegației noastre, de impresiile pe care ni le-a lăsat călătoria în frumoasa dv. țară. Ca prieteni, voi spune că am văzut aici lucruri deosebite, locuri frumoase, am fost întîmpinați de oameni harnici și ospitalieri. Sintetizînd aceste impresii, aș putea afirma că am găsit România în plin avînt al dezvoltării în toate domeniile. Dintr-o țară preponderent agrară, cum era într-un trecut nu prea îndepărtat, România a devenit o țară industrial-agrară, a cărei industrie cunoaște un înalt ritm de dezvoltare, realitate care determină, de fapt, întreaga structură economică a țării. Nu încape nici o îndoială că o economie bazată pe industrie, pe continuarea procesului de industrializare, este o economie puternică. Pașii făcuți în această direcție de România îi apreciem ca fiind foarte raționali, fapt care înlesnește, într-un înalt grad, deschiderea țării spre noi trepte ale dezvoltării generale. Eforturile actuale ale României, ca și succesele cu care sînt ele încununate, pe multiple planuri, sînt o garanție a propășirii țării dv.

– Cum apreciați stadiul actual și perspectivele relațiilor între România și Turcia ?

– Aș putea spune că între România și Turcia există legături istorice, după cum există și o apropiere geografică. În cadrul acestor legături de apropiere, între țările noastre s-au dezvoltat, în mod firesc, relații de prietenie, astăzi în continuă dezvoltare. Între cele două state și națiuni nu există nici o problemă în suspensie, ci, dimpotrivă, avem relații bune, bazate pe prietenie și simpatie reciprocă. Subliniez dorința noastră de a dezvolta și mai mult bunele relații dintre țările noastre.

– În ce măsură considerați că aceste relații – de colaborare, bună vecinătate și prietenie – dintre România și Turcia pot contribui la instaurarea și consolidarea securității, păcii și colaborării în regiunea noastră, pe continentul european și, pe un plan mai larg, în lume ?

– Faptul că țări aflate în aceeași regiune geografică dezvoltă între ele relații de bună vecinătate, de prietenie, de colaborare pe multiple planuri constituie, fără îndoială, un exemplu demn de urmat pentru țări și popoare din alte regiuni ale lumii. Considerăm că, indiferent de problemele existente între ele, indiferent de deosebirile de păreri, țările balcanice au datoria de a depune eforturi în direcția dezvoltării, pe mai departe, a relațiilor dintre ele, pe toate planurile, pentru că numai în acest fel își vor aduce contribuția la propria dezvoltare și, în același timp, vor fi în măsură să ofere celorlalte țări un exemplu de urmat. Aceasta este dorința și urarea noastră.

– Cu ce impresii părăsiți România ?

– Înainte de a o vedea, aveam despre România impresii bune. Știam că are o climă bună, ca și frumusețile naturale neîntrecute. Însă acum, cînd am vizitat-o, aceste impresii au fost cu mult depășite. Am întîlnit imagini de o rară frumusețe, am constatat neîntrecuta ospitalitate a poporului român și, în mod deosebit, sentimentele de simpatie pe care le nutrește față de poporul turc. Aș putea afirma că ospitalitatea dv. ne-a încîntat. Ne-a produs o vie satisfacție să vedem nemijlocit ceea ce dv. ați realizat. Toate acestea ne-au cristalizat părerea că România este o țară înaintată, dezvoltată. De asemenea, Bucureștiul, capitala României, ne-a plăcut foarte mult.

Interviu realizat de Ruse Nedelea

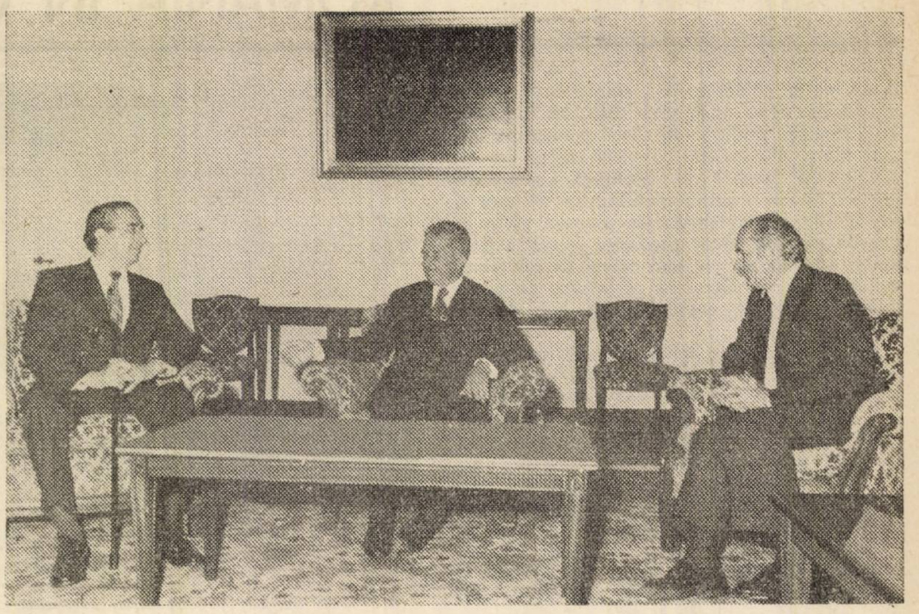

Reuniunea europeană pregătitoare a Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării

– Vă rugăm, pentru început, să vă referiți la mesajul adresat reuniunii de către președintele Nicolae Ceaușescu și, în context, la contribuția României la convocarea și pregătirea Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării.

FRANK JOAO DA COSTA : Sînt un cunoscător al cuvîntărilor și lucrărilor președintelui Nicolae Ceaușescu și am observat – ca și acum, în mesajul adresat reuniunii de către șeful statului român – că domnia-sa se interesează direct de problemele științei și tehnologiei. Din mesaj, ca și din inițiativele anterioare ale președintelui României rezultă interesul pe care-l poartă acestei probleme, rolului științei și tehnologiei în dezvoltarea tuturor țărilor, în special a celor în curs de dezvoltare. În același timp, apreciez opinia domniei-sale că aceste țări nu trebuie să stea pasive, că ele trebuie să activeze în procesul cooperării științifice și tehnologice în lume. Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu a confirmat interesul pe care acest eminent șef de stat îl are pentru problemele noastre, precum și pozițiile sale în ceea ce privește rolul științei și tehnologiei în edificarea unei noi ordini economice internaționale. Președintele Ceaușescu are o adîncă înțelegere a necesității prefacerilor ce trebuie să aibă loc în lume, are un simț profund al faptului că nu este suficient să rezolve aceste probleme global, ci că trebuie să se acorde o mare importanță țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește dezvoltarea științifică și tehnologică.

Aș dori să exprim satisfacția de a mă afla în România, țară față de care nutrim o caldă afecțiune și o mare admirație. România este o țară care are o înțelegere profundă a importanței științei și tehnologiei, o țară care se caracterizează prin activități remarcabile atît în domeniul științelor exacte și ale naturii, cît și în acela al științelor sociale și umaniste. În sfîrșit, o țară care a avut și are întotdeauna în cadrul dezbaterilor O.N.U. o mare influență.

Urmăresc, cu constanță, activitate României în cadrul O.N.U., unde țara dumneavoastră are un rol de prim rang în dezbaterea privind știința. Aceasta se datorează, în primul rînd, potențialului științific al României, apoi faptului că România este o țară socialistă în curs de dezvoltare, membră a „Grupului celor 77". Ideea acestei conferințe a pornit din România iar ca dovadă a interesului pentru opiniile românești în problemele cooperării în domeniul științei și tehnologiei este chiar faptul că reuniunea noastră se desfășoară la București.

JANEZ STANOVNIK : Ideea convocării Conferinței mondiale aparține României care a lansat această inițiativă în cadrul C.E.E./O.N.U. și, mai mult, și-a oferit oficiile de gazdă pentru reuniunea pregătitoare care se desfășoară în aceste zile la București. Am fost foarte impresionat de mesajul trimis de președintele Ceaușescu care, în condițiile concrete ale țării sale, a obținut succese care demonstrează valoarea încrederii în sine, în forțele proprii. Cred că aceasta este singura cale pentru soluționarea problemei : dezvoltarea economică nu poate fi importată, ea trebuie făcută în condiții naționale, în mod autonom, de către țara respectivă. Faptul că îmi puneți această întrebare arată interesul pe care opinia publică din România îl acordă acestei probleme, crucială pentru dezvoltarea civilizației umane.

– Vă rugăm să sintetizați obiectivele actualei reuniuni regionale de la București a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa.

FRANK JOAO DA COSTA : Reuniunea de la București face parte din etapele pregătitoare ale Conferinței Națiunilor Unite. A fost prevăzut, în diferite rezoluții ale Adunării Generale a O.N.U., că procesul de pregătire

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, a primit, la 27 iunie, pe Janez Stanovnik, secretar executiv al C.E.E./O.N.U., și pe Frank Joao da Costa, secretar general al Conferinței O.N.U. pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării, care participă la reuniunea pregătitoare de la București a conferinței mondiale ce va avea loc anul viitor.

Oaspeții au adresat calde mulțumiri președintelui Nicolae Ceaușescu pentru primirea acordată, pentru găzduirea oferită de România acestei reuniuni pregătitoare, pentru interesul manifestat de șeful statului român față de desfășurarea cu succes a lucrărilor reuniunii și ale viitoarei conferințe. Totodată, ei au dat o înaltă apreciere contribuției României, personal a președintelui Nicolae Ceaușescu, la întărirea și creșterea rolului O.N.U. și a organismelor sale, la sporirea aportului științei și tehnologiei moderne la soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea. Oaspeții au avut cuvinte de înaltă apreciere față de efortul depus de România pentru dezvoltarea științei și tehnologiei, pentru aplicarea cuceririlor acestora la necesitățile progresului general al țării.

Salutîndu-i pe oaspeți, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat satisfacția pentru organizarea la București a acestei importante reuniuni, relevînd însemnătatea deosebită a științei și tehnologiei pentru progresul general al tuturor națiunilor și în special pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale care să asigure aplicarea principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității, a dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă.

În cadrul întrevederii a fost exprimată speranța că reuniunea de la București va adopta recomandări concrete pentru folosirea realizărilor științei și tehnologiei moderne în scopul dezvoltării economico-sociale a tuturor țărilor, soluții privind reducerea și lichidarea decalajelor economice, științifice și tehnice existente în lume, accesul tot mai larg al țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii moderne.

De comun acord, s-a subliniat că înfăptuirea obiectivelor constructive pe care și le propune Conferința mondială pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării este nemijlocit legată de realizarea unor pași concreți pe calea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, a eliberării omenirii de povara cursei înarmărilor și canalizarea eforturilor și resurselor tuturor statelor pe făgașul dezvoltării economice și sociale, al înțelegerii și colaborării pașnice.

Publicăm, în cele ce urmează, interviurile pe care distinșii oaspeți au avut amabilitatea să le acorde revistei noastre.

„ROMÂNIA - un rol de prim rang în promovarea științei și tehnologiei"

a reuniunii va fi, în esență, național și regional. Pe de-o parte, se desfășoară pregătirile naționale ; pe de alta, fiecare comisie regională a elaborat un document preliminar care, de asemenea, va fi supus aprobării guvernelor. Actuala reuniune va revedea sugestiile cuprinse în documentele naționale ; aceasta, pentru a se obține, în primul rînd, o aprobare a documentului regional — care este, în fapt, o analiză — iar, în al doilea rînd, pentru a se elabora un program-cadru de acțiune, pe baza recomandărilor din documentele naționale și regionale. Esența problemei care face obiectul reuniunii de la București este aprobarea sugestiilor pentru programul de acțiune al Conferinței mondiale de la Viena, din 1979.

JANEZ STANOVNIK : Reuniunea de la București are menirea să pregătească cadrul regional al Conferinței mondiale pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării. Aceasta înseamnă că țările membre ale C.E.E./O.N.U. — deci întreaga Europă, plus cele două țări ale Americii de Nord, respectiv S.U.A. și Canada — sînt prezente aici. În consecință, participă cele mai dezvoltate țări din punct de vedere economic, alături de țări mai puțin dezvoltate, în special țările din sudul Europei, din zona Mediteranei.

Faptul că țările reprezentate la această reuniune dețin, în ansamblu, cea mai mare parte a potențialului științific și tehnologic mondial ne îndreptățește să așteptăm ca aceste state să-și aducă o contribuție substanțială la Conferința mondială de la Viena.

Regiunea noastră a avut experiența și a beneficiat de avantaje mult mai mari prin aplicarea științei și tehnologiei în ultimul sfert de secol decît orice altă parte a lumii. Este evident că dacă veniturile noastre pe cap de locuitor au crescut considerabil, aceasta s-a datorat nu numai potențialului productiv în continuă creștere, forței de muncă, resurselor sau capitalului. Cea mai importantă contribuție a avut-o așa-numita „putere intangibilă" a dezvoltării științei și tehnologiei. Dar efectul pozitiv a fost resimțit într-o parte a lumii, în timp ce efectul negativ al dezvoltării tehnologice și-a demonstrat intensitatea în cu totul alte zone. Astfel, majoritatea șomerilor se află în țările în curs de dezvoltare, deși există circa 20 de milioane și în țările noastre.

— Am dori să ne expuneți opiniile dumneavoastră în ce privește interdependența dintre știință, tehnologie și dezvoltarea social-economică ?

FRANK JOAO DA COSTA : Pentru mine, știința și tehnologia formează un ansamblu : știința devine tot mai mult tehnologie, pentru ca, la rîndul ei, tehnologia să se transforme în știință. Legătura cu dezvoltarea ? Dezvoltarea economico-socială se realizează în mai multe feluri. În primul rînd, pe baza cunoștințelor științifice deja acumulate. În acest caz, dezvoltarea nu va însemna decît o multiplicare a unităților existente. Cînd, însă, se introduc noi cunoștințe științifice și tehnologice în procesul de dezvoltare, atunci vom avea o dezvoltare care nu este bazată pe multiplicarea unităților existente, ci pe noi procese și pe noi produse.

După cum știți, dezvoltarea socio-economică, știința și tehnologia pot, toate, avea efecte colaterale, unele nedorite. Esențialul este de a asigura un echilibru între efectele pozitive și cele negative. Acestea din urmă trebuie, mai întîi, cunoscute, pentru a putea fi evitate. În acest sens, Conferința asupra mediului înconjurător a fost o adevărată revelație. Revenirea la natură, la care se gîndesc, cu nostalgie, țările dezvoltate, nu este, însă, o soluție pentru țările în curs de dezvoltare. Dacă țările dezvoltate vor să-și încetinească dezvoltarea, asta-i problema lor ; dar țările în curs de dezvoltare nu pot accepta o atare soluție. Ele trebuie să se dezvolte și, în acest sens, știința și tehnologia sînt mijloace indispensabile pentru a scurta drumul spre o viață mai bună, spre prosperitate.

JANEZ STANOVNIK : Desigur, există dintotdeauna o interdependență foarte strînsă între știință, tehnologie și dezvoltarea economico-socială. Știința are funcția cea mai importantă în depistarea adevărului. Iar adevărurile științifice de bază sînt aplicate în scopurile practice ale dezvoltării societății umane. Aici, putem vorbi de intervenția tehnologiilor, ca materializare a cercetărilor științifice. Marea majoritate a tehnologiilor apar ca mijloace de producție — mașini și utilaje —, dar aceasta nu include totul, ci doar ceea ce noi numim tehnologii încorporate. Există numeroase documentații, organizarea conducerii (management) și așa-numitele elemente tehnologice neintegrate, care sînt extrem de importante. Investiția științifică și tehnologică ajută enorm dezvoltarea economică și creșterea producției. Deci putem vorbi despre tehnologie ca despre un factor invizibil al creșterii economice. Dar, dezvoltarea social-economică înseamnă mai mult decît creșterea economică, pentru că dezvoltarea social-economică nu înseamnă numai creșterea producției, ea implică schimbări în structurile sociale și, în consecință, în cele culturale. Așadar, de la știință și tehnologie — — prin creșterea economică — ajungem la procesul complex de dezvoltare socio-economică, care înseamnă, în ultimă instanță, dezvoltarea civilizației umane.

— Inegalitățile dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare sînt frapante și în domeniile cercetării științifice, ca și în cel al potențialului tehnologic. V-am ruga să ne vorbiți despre accesul tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnologiei ca o componentă fundamentală a noii ordini economice internaționale.

FRANK JOAO DA COSTA : Vorbim întotdeauna de decalajele care există între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Putem vorbi de decalaje și între nivelurile de trai, între venituri, între nivelurile de dezvoltare a științei și tehnologiei, care însă trebuie privite separat. În condițiile existenței unor căi proprii de dezvoltare, a unor opțiuni originale promovate de țările în curs de dezvoltare, noțiunea de decalaj dobîndește un sens nou. Nu mai este vorba de a reduce doar diferențele în materie de tehnologie între o țară A și una B, pentru că, din toată această tehnologie, numai o parte ne interesează. Spre exemplu, dacă în S.U.A. eliminăm cercetările ce se fac în domeniul militar sau al științei de prestigiu – de pildă, cucerirea spațiului –, rămîn, în bună măsură, cercetările destinate consumului exagerat și dezordonat care caracterizează multe economii avansate. În această lumină, teoria dezvoltării originale își dovedește valabilitatea. În ce privește problema transferului de tehnologie, aceasta poate fi privită din două puncte de vedere. Mai întîi, tehnologia este un produs și, în acest caz, trebuie să înlesnim acest transfer, iar, apoi, ea poate avea și anumite caracteristici care nu convin țării primitoare – este vorba de implicații sociale, politice sau culturale ; în acest caz, trebuie evitat transferul și creată o tehnologie proprie.

Cunoștințele avansate nu trebuie, însă, considerate ca o proprietate exclusivă și, în acest sens, țările în curs de dezvoltare ar trebui să aibă acces la ele. Apreciez că este necesară o nouă ordine științifică și tehnologică pentru îmbunătățirea tratamentului țărilor în curs de dezvoltare. Prin noțiunea de nouă ordine științifică și tehnologică se depășește ideea simplei producții industriale, care este doar o componentă a realității economice.

JANEZ STANOVNIK : Știința este un produs al oamenilor și le aparține acestora. Forma de prezentare a cunoștințelor științifice – în reviste și cărți de specialitate – poate asigura accesul liber al oamenilor la izvoarele științei. Din resursele de cunoștințe științifice existente, factorii economici iau numai ce este folositor pentru sporirea efectivă a producției. Astfel, spre deosebire de știință, ia naștere tehnologia. Însă tehnologia nu este liberă. Ea este considerată ca fiind o proprietate industrială și, ca atare, este protejată prin brevete și chiar monopolizată. În domeniul tehnologiei, țările industrializate au cea mai mare experiență și dețin cele mai multe monopoluri tehnologice. Ele nu dețin monopolul doar prin faptul că cel mai mare potențial de cercetare științifică se află în mîinile lor, dar și prin aceea că ele dețin cele mai dezvoltate companii și întreprinderi industriale care se află în posesia know-how-ului (documentațiilor), ceea ce înseamnă, în fapt, aplicarea tehnologiilor în procesul practic de producție. Decalajul în tehnologie este, de departe, mult mai mare decît cel existent în viața economică. În ceea ce privește venitul pe cap de locuitor, proporția poate fi de 1 la 12. Dar, cînd vorbim de tehnologie, proporția poate fi de 1 la 30, sau chiar de 1 la 50. Țările în curs de dezvoltare dețin, astăzi, numai 2 la sută din potențialul științific mondial și numai aproape 5 la sută din totalul de patente înregistrate în lume. Din acest 5 la sută, numai 1–2 la sută sînt proprietate națională a țărilor în curs de dezvoltare. Chiar acele patente înregistrate în țările în curs de dezvoltare aparțin, de cele mai multe ori, străinilor și nu acestor țări. Iată, deci, cum decalajul tehnologic poate fi cauza cea mai importantă a decalajului economic.

Ion Roșca

În timpul unuia dintre ultimele scrutine parlamentare

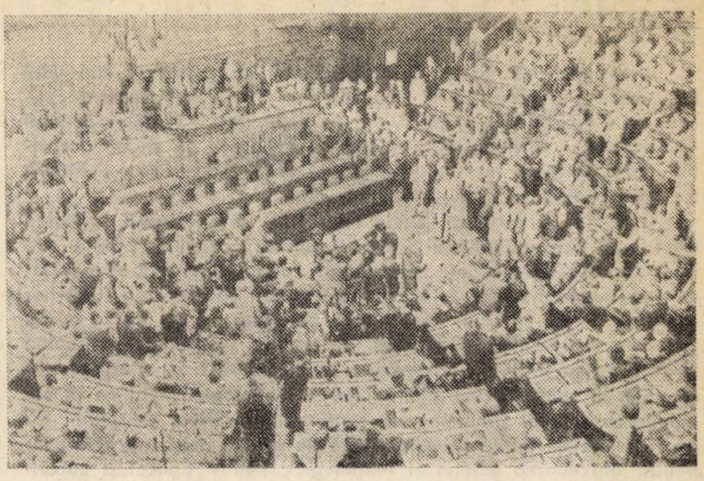

ROMA

Alegerile prezidențiale: runde ale expectativei

Pînă la închiderea ediției noastre, parlamentul italian consumase opt tururi de scrutin de-a lungul a șase zile de consultări pentru alegerea noului președinte al țării. O adevărată „cursă cu obstacole", cum caracteriza un corespondent de presă acest scrutin.

Cum, pînă în ajunul „zilei H" (29 iunie), partidele noii majorități nu s-au înțeles asupra unui candidat comun care să-i oglindească configurația, principalele forțe politice s-au decis să adopte, mai întîi, formula așa-numită „candidati di bandiera" (candidați port-drapel), adică personalități proprii : Guido Gonella (democrat-creștin) care, în primele trei tururi de scrutin a obținut 383 voturi, Giorgio Amendola (comunist — 337 voturi) și Pietro Nenni (socialist — 86 voturi). Majoritatea necesară la aceste prime trei runde era de două treimi, adică 674 voturi. Au urmat apoi celelalte runde cînd, pentru a fi ales în funcția supremă, un candidat are nevoie de majoritatea absolută — 506 voturi. Într-o atare situație, partidul socialist l-a retras pe Pietro Nenni propunîndu-l, duminică, după al cincilea tur, pe Alessandro Pertini, 82 de ani, fost secretar general al partidului și fost președinte al Camerei Deputaților, personalitate de prim rang a Rezistenței italiene și unul din fondatorii republicii. Pentru a fi ales, Pertini avea nevoie de sprijinul socialist, comunist, socialist-democratic, totalizînd 494 voturi, dar și de încă alte 12 voturi pe care numai democrația creștină i le putea acorda. Or, partidul majorității relative a refuzat s-o facă, nemulțumit — se pare — din cauza „modului în care Sandro Pertini a fost «lansat» pe scena prezidențială" (France Presse). O ultimă știre informează că Partidul Republican a anunțat candidatura oficială a președintelui său, Ugo La Malfa.

Și din nou, situația s-a blocat. Mai intense ca oricînd, consultările inter-partide se desfășoară în afara Montecitorio-ului (sediul Camerei Deputaților), în întîlniri de culise, bi și multilaterale.

Singur partidul comunist, împreună cu deputații și senatorii stîngii independente, a votat cu fidelitate, încă de la primul tur de scrutin, pentru propriul candidat, Giorgio Amendola (71 ani). „Dacă toate partidele ar fi acționat cu aceeași francheță precum comuniștii, Italia — scrie «L'Unità» — ar ști deja numele celui de al șaptelea președinte al republicii". Pentru „a pune capăt tuturor manevrelor", P.C. Italian a repropus ideea sa inițială (v. „Lumea" nr. 27), aceea a unei candidaturi unice a noii majorități, specificînd că, la aceasta, s-ar putea ajunge în urma unei reuniuni „colegiale" a reprezentanților celor cinci partide care susțin guvernul democrat-creștin condus de Giulio Andreotti.

Pornind de la faptul că fragilul echilibru politic italian nu permite nici unui partid să-și impună candidatul, democrația creștină s-a raliat propunerii comuniste, acceptînd o asemenea întîlnire. La ora cînd scriem aceste rînduri, socialiștii nu-și făcuseră cunoscută poziția. Observatorii scenei politice italiene remarcau, însă, că și P.S.I. va accepta reuniunea, deoarece altfel s-ar produce o ruptură pe care nimeni n-o dorește pentru simplul fapt că ea ar antrena alegeri legislative anticipate.

Rodica Dumitrescu

Evoluții în zig-zag

Orientul Mijlociu continuă să traverseze o perioadă de incertitudini, diverse contradicții, interioare sau cu protagoniști exteriori, ieșind la suprafață pentru a tulbura apele și așa destul de neliniștite ale situației politice din zonă, fenomen materializat în ultimele două săptămîni printr-o serie de incidente sîngeroase, încercări de lovituri de stat, atentate, încordări între state sau grupuri de state, insecuritate, tensiune accentuată. Paralel cu recentele răbufniri de violență evidențiate îndeosebi în Liban și cele două Yemenuri, se observă și evoluții urmărind reluarea tratativelor de pace, în acest sens avînd loc unele contacte diplomatice și făcîndu-se remarcate noi propuneri menite să conducă la depășirea impasurilor.

ÎNCERCĂRI DE A REÎNNODA FIRUL NEGOCIERILOR. Tentativele de ultimă oră de a reînnoda firul negocierilor egipteano-israeliene — rupt cu cîteva luni în urmă datorită rigidității poziției oficiale israeliene față de principalele probleme ale unei soluționări reale, cît și invadării, în martie a.c., a sudului Libanului de către Israel — au reținut, în aceste zile, atenția observatorilor politici. Prezența vicepreședintelui S.U.A., Walter Mondale, în regiune, a constituit un motiv pentru o serie de comentarii și prognoze, cu baze mai mult sau mai puțin justificate. Vizitei lui Walter Mondale i s-a acordat o semnificație în plus și datorită raporturilor americano-israeliene cu cote în scădere, în ultimul timp, ca urmare a hotărîrii Administrației S.U.A. de a vinde avioane de luptă F-15 simultan Israelului și Arabiei Saudite, cît și a faptului că răspunsul israelian la întrebările guvernului S.U.A., privind viitorul teritoriilor arabe ocupate în 1967, n-au dat prea multă satisfacție la Washington. În plus, respingerea de către guvernul israelian a noilor propuneri egiptene de pace, făcute recent publice, și considerate de oficialitățile americane ca fiind destul de moderate, n-a stîrnit, nici ea, entuziasm în capitala de pe Potomac.

În preajma vizitei vicepreședintelui Mondale, Statele Unite au propus, prin intermediul secretarului de stat Cyrus Vance, o întîlnire tripartită — S.U.A., Egipt, Israel — care ar trebui să aibă loc în capitala britanică la nivelul miniștrilor de externe. Această problemă a fost abordată și în discuțiile purtate de înaltul oaspete american cu prilejul vizitei sale în Israel, ca și în Egipt. De altfel, Walter Mondale a anunțat chiar acordul israelian, în cursul conferinței de presă, ținută la Ierusalim, împreună cu premierul Begin. Totuși, ministrul de externe israelian s-a arătat mai rezervat. Moshe Dayan a afirmat că, „dacă Egiptul pretinde condiții prealabile, voi recomanda guvernului meu să refuze participarea la Conferința tripartită prevăzută să se țină la Londra". El a adăugat, referindu-se la discuțiile avute cu partea americană: „N-aș dori să spun în public că rectificările de frontiere, așa cum le au în vedere Statele Unite, s-ar referi la cîteva sute de metri, dar este perfect adevărat că Washingtonul se gîndește la rectificări de genul pungii de la Latrun" (Punga de la Latrun a constituit, în 1948, un coridor între zona vestică a Israelului și Ierusalimului asediat de legiunea arabă iordaniană, avînd o suprafață de cîțiva kilometri pătrați — n.n.).

La conferința de presă comună, ținută la Alexandria, de A. Sadat și W. Mondale, președintele Egiptului a arătat că i-a prezentat interlocutorului său american propuneri privind reuniunea tripartită de la Londra. El a precizat în continuare, răspunzînd la o întrebare referitoare la Conferința de la Geneva, că „nu se opune convocării acestei conferințe, dar că ea trebuie să fie precedată de o pregătire minuțioasă".

În cursul vizitei sale la Ierusalim, vicepreședintele american a căutat să atenueze asperitățile intervenite în relațiile S.U.A. cu Israelul, făcînd numeroase declarații de simpatie și dînd asigurări cu privire la sprijinul american. Dar, după cum remarca un comentariu al A.F.P., „Statele Unite continuă să se poarte cînd cald, cînd rece în Orientul Mijlociu. Simbătă, în momentul cînd Mondale se declara mult mai optimist decît în luna martie, președintele Carter făcea cunoscut că, în cazul unui eșec al negocierilor directe israeliano-egiptene, Națiunile Unite vor avea, pentru mult timp, un rol de jucat". Aceste afirmații au fost imediat interpretate în Israel ca o aluzie puțin voalată, de revenire la Conferința de la Geneva. Agenția franceză sublinia că, în acest caz, în scenă vor intra și alți protagoniști, ceea ce nu ar conveni deloc Israelului care consideră negocierile bilaterale mai avantajoase pentru interesele proprii. Ar fi de adăugat că opinia publică, inclusiv din Israel, este de părere că interesele păcii în zonă cer o interpretare mai realistă, mai lipsită de prejudecăți a situației existente, că fără renunțarea la ocuparea de teritorii străine și la amenințarea cu forța, fără rezolvarea celorlalte probleme-cheie ale stării conflictuale, este greu de presupus că Orientul Mijlociu își va găsi, în sfîrșit, liniștea atît de mult așteptată de toate popoarele regiunii.

Clădire din cartierul Ain Remmaneh al capitalei libaneze, lovită de rachete în cursul ultimelor lupte dintre trupele „Forței arabe de descurajare" și milițiile conservatoare creștine

DIN NOU, LUPTE LA BEIRUT. Începînd de la 1 iulie, Libanul a trăit din nou momente de grea încercare. La Beirut, atmosfera încinsă din timpul războiului civil s-a făcut din plin simțită, tirul neîntrerupt al mitralierelor fiind acompaniat de șuieratul rachetelor și al obuzelor de calibru greu care explodau în plin centrul orașului, în ritm de unul la fiecare zece secunde. Un prim bilanț, desigur incomplet, făcut cunoscut de agențiile de presă, la 48 de ore de la declanșarea noii confruntări din capitala libaneză, dintre unitățile „Forței arabe de descurajare" (F.A.D.) și milițiile conservatoare creștine, indicau peste 80 de morți, 300 de răniți, numeroase clădiri avariate de explozii sau incendiate, întreruperea curentului electric în mai multe cartiere, exod de populație.

Pentru a patra oară în acest an, „căștile verzi" ale F.A.D. (efectiv total 30 000 de militari în majoritate sirieni, prezenți în Liban din noiembrie 1976) s-au confruntat, la Beirut și în suburbiile sale, cu milițiile conservatoare creștine ale partidelor falangist, național-liberal, organizațiilor extremiste de dreapta „Gardienii Cedrului" și „Tanzim".

Noile incidente au survenit după două săptămîni de gravă încordare provocată de comiterea unor asasinate în masă în regiunile Zghorta și Bekaa. În Zghorta, bogata zonă pomicolă din nordul țării, cu întinse plantații de măslini și citrice, conflictul recent dintre partizanii fostului președinte al republicii, Soleiman Frangieh, și partidul falangist — grupări politice aliate pe tot parcursul războiului civil — a condus la asasinarea, mai întîi, a unui șef falangist în orășelul Chekka, centrul industriei de ciment libaneze. (Acesta, director la o bancă locală, a fost împușcat în biroul său de un apropiat al familiei Frangieh). În cursul incidentelor ce au urmat la Chekka și-au mai pierdut viața cîteva persoane. La 13 iunie, un grup de elemente înarmate, identificate ca membri ai partidului falangist, au atacat prin surprindere localitatea montană Edehn, provocînd un adevărat masacru, căruia i-au căzut victime 33 de persoane, printre care și Tony Frangieh, deputat, comandantul așa-numitei „armate zghortiene de eliberare" din timpul războiului civil, fost ministru P.T.T. în mai multe guverne libaneze, fiu al fostului președinte al republicii, Soleiman Frangieh.

Aspect din timpul întîlnirii de la Ierusalim dintre vicepreședintele S.U.A., Walter Mondale, și premierul Israelului, Menahem Begin

Ca urmare a incidentelor sîngeroase din Zghorta, comandamentul F.A.D. a deplasat unele unităţi ale sale în nordul ţării şi în alte regiuni libaneze, pentru a împiedica repetarea unor astfel de acte. Dar, la 28 iunie, un nou masacru a avut loc în regiunea Baalbeck, unde se află celebrele vestigii antice. Elemente armate, neidentificate pînă în prezent, au luat ostatici 60 de persoane, din patru sate cu populaţie aparţinînd comunităţii melekite (greco-catolică), 31 de persoane, membrii ai partidelor Kataeb (falangist), naţional-liberal şi ai organizaţiei „Gardienii Cedrului", fiind găsiţi, asasinaţi, într-o groapă comună dintr-o pădure.

În această atmosferă încordată, s-au declanşat incidentele sîngeroase de la Beirut, comandamentul F.A.D. acuzînd pe falangişti şi aliaţii lor că ar fi deschis focul împotriva unor patrule ale „căştilor verzi". Luptele s-au extins cu repeziciune în mai multe cartiere ale Beirutului — Ain Remmaneh, Furn El Chebbek, Asrafieh şi în zona centrală din jurul pieţei Martirilor şi portului. Aici, în imediata apropiere a portului, se află şi sediul central al partidului falangist care a fost atins de numeroase proiectile. A fost grav bombardat şi sediul partidului naţional-liberal din cartierul Ain Remmaneh.

Noile incidente de la Beirut, demonstrează o dată mai mult instabilitatea politică pe care o cunoaşte de mult timp Libanul, tendinţele centrifuge ale diverselor formaţiuni împiedicînd normalizarea situaţiei.

URMĂRILE EVENIMENTELOR RECENTE DIN CELE DOUĂ YEMENURI. Atentatul de la Sanaa din 24 iunie, care a costat viaţa preşedintelui Republicii Arabe Yemen, şi lovitura de forţă de la Aden, din 26 iunie, pusă la cale de însuşi preşedintele Consiliului prezidenţial al Republicii Democratice şi Populare a Yemenului, Salem Robaya Ali, şi încheiată în aceeaşi zi prin destituirea, judecarea şi executarea acestuia, continuă să rămînă în atenţie prin implicaţiile sale. În legătură cu aceste evenimente, la Cairo s-a desfăşurat, la sfîrşitul săptămînii trecute, o sesiune extraordinară a Consiliului Ligii Arabe, la cererea guvernului R. A. Yemen, care a învinuit Adenul de organizarea asasinării preşedintelui El Ghachmi. Sesiunea Consiliului Ligii Arabe — de la care au absentat : Siria, Libia, Irak, Algeria, R.D.P. a Yemenului, Djibouti şi Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei — a decis îngheţarea relaţiilor politice şi diplomatice între ţările membre şi R.D.P. a Yemenului, suspendarea relaţiilor economice şi culturale şi a asistenţei tehnice acordate acestei ţări, măsuri dictate în lipsa celui acuzat şi considerate extrem de grave şi care, după opinia observatorilor din zonă, pot conduce la înăsprirea unor neînţelegeri inter-arabe.

Între timp la Aden, parlamentul a ales un nou Consiliu prezidenţial care este condus de primul ministru Ali Nasser Mohammad. După cum se ştie, guvernul de la Aden şi O.P.U.F.N. au dezminţit, încă de la început, orice legătură cu atentatul de la Sanaa, considerînd că acţiunile întreprinse de fostul preşedinte Robaya urmăreau şi înrăutăţirea relaţiilor cu ţările vecine. Într-o declaraţie făcută la 2 iulie ambasadorilor acreditaţi la Aden, ministrul afacerilor externe, Mohammad Saleh Moutib, a declarat că „Republica Democratică şi Populară a Yemenului doreşte să menţină relaţii de prietenie şi cooperare cu toate ţările, pe baza neamestecului în treburile interne şi a respectului suveranităţii naţionale". Ştirile transmise din ambele capitale yemenite relatează că, în prezent, toate activităţile se desfăşoară normal, fără nici un incident.

Crăciun Ionescu

LONDRA

Vara dinaintea alegerilor ?

Parlamentarii britanici se pregătesc de vacanţă. O avalanşă de date economice, de decizii politice şi sociale au fost anunţate sau sînt aşteptate în aceste săptămîni. „New Statesman" crede că Marea Britanie se află, fără doar şi poate, în „sezonul electoral".

FLUX SAU REFLUX ECONOMIC ? Cea mai mare parte (dacă nu totalitatea) acţiunilor întreprinse în diferite domenii sînt legate de starea economică şi îşi au punctul de pornire în aceasta. Încît, înainte de a desprinde raţiunile şi urmările unor decizii politice, e de preferat ca orice analiză să urmărească îndeaproape coordonatele economice fundamentale ale acestui moment. Mai cu seamă că, în ultimele aproape două luni, nu puţine date contradictorii au fost publicate.

Pentru majoritatea observatorilor politici este clar că Marea Britanie se îndreaptă spre redresare economică şi, în orice caz, starea ei de acum este mult îmbunătăţită faţă de cea din urmă cu un an sau şi mai mult. Că un anumit rol în acest reviriment l-a deţinut petrolul Mării Nordului este fapt unanim acceptat. Spre exemplu, producţia de petrol a Marii Britanii a depăşit, acum, un milion de barili pe zi, cantitate suficientă pentru acoperirea a 50 la sută din necesităţile ţării, cu un impact substanţial asupra balanţei sale de plăţi. Dar fundamentul esenţial al revigorării economice s-a aflat, în primul rînd, în politica antiinflaţionistă promovată cu perseverenţă, în ultimii doi ani, de primul ministru şi de ministrul de finanţe, politică sprijinită şi de sindicate, în ciuda restricţiilor ce se impuneau. Dar, într-un moment în care, pentru a doua oară succesiv, s-a propus un buget în mod evident favorabil celor care acceptaseră restricţiile, opoziţia parlamentară a determinat modificarea cîtorva stipulaţii ale legii financiare, privînd guvernul de obţinerea unor însemnate fonduri.

În mod surprinzător, răspunsul cabinetului a sosit extrem de repede. La începutul lunii trecute, un nou „pachet" economic a fost anunţat : sporirea ratei minime de împrumut, restricţii în mărimea sumelor de bani pe care băncile le pot împrumuta, contribuţii sporite ale patronilor la asigurările naţionale. Efectul acestor măsuri — criticate de patronat — ar fi recîştigarea întregii sume pierdute prin modificarea stipulaţiilor bugetare, precum şi un cîmp larg de manevră pentru bugetul de anul viitor, tot laburist. „Va fi un alt buget în aprilie viitor. Pot să promit aceasta" — sublinia primul ministru.

Ulterior, unele informaţii, sprijinite mai ales pe creşterea remarcabilă a preţurilor „en gros" în ultimele luni, părea să indice o anume „degradare" a economiei britanice în prima jumătate a anului. Opoziţia a reacţionat rapid, încercînd să provoace o criză de guvern. Dar datele oficiale, publicate aproape concomitent, înfăţişau o altă imagine : un nivel al inflaţiei de 7,7 la sută în luna mai (în aprilie fusese 7,9 la sută, pentru prima oară după mai mulţi ani) ; un spor de producţie de 1,3 la sută în ultimele trei luni, faţă de trimestrul anterior ; 1 304 000 şomeri, adică 5,6 la sută din forţa de muncă, un număr încă extrem de mare, dar mai scăzut cu cîteva zeci de mii decît la începutul toamnei trecute. Roy Hattersley, secretarul pentru preţuri, declara că inflaţia se va menţine la o singură cifră în tot cursul anului, iar James Callaghan afirma că este necesar să se menţină condiţiile care au determinat relativele succese de pînă acum şi că guvernul său e ferm hotărît să continue aceeaşi politică antiinflaţionistă. Aşa cum e hotărît să încerce tot posibilul pentru continuarea înţelegerii cu sindicatele.

„FAZA A PATRA"... În luna iulie, se sfîrşeşte aşa-numita „fază a treia" a contractului social, acordul prin care sindicatele s-au angajat să nu solicite mari sporiri de salarii în schimbul unei politici guvernamentale antiinflaţioniste şi antişomaj. Dacă o parte a strategiei guvernului laburist s-a împlinit, cealaltă se află încă departe de a avea rezultatele scontate. Deşi conferinţa anuală a sindicatelor din septembrie trecut decidea sfîrşitul acordului în acest iulie, contactele pentru prelungirea lui au fost reluate între conducerea T.U.C. şi membrii cabinetului. Elementele esenţiale ale discuţiilor, din care au fost făcute cunoscute, pînă acum, foarte puţine detalii, privesc : extinderea dispoziţiei care permite o singură mărire principală de salarii cu încă 12 luni, nediscriminarea faţă de sectorul public, măsuri referitoare la o viitoare introducere a unei săptămîni de lucru mai scurte. Liderii sindicali înclină, se afirmă, către o „fază a patra", dacă obţin anumite concesii. Dorinţa de a nu vedea periclitată o politică laburistă care, parţial, a dat rezultate, într-o peroadă în care este evident că alegerile se apropie, contribuie în mare măsură la modificarea poziţiei sindicatelor. Oricum, se anunţă că, în această lună, guvernul va publica o Carte albă cuprinzînd detalii ale „fazei a patra" a contractului social pentru a cărui realizare — potrivit declaraţiilor premierului, în Camera Comunelor — există „mari speranţe".

Dar rolul determinant în eventuala „fază a patra" ar putea să-l fi jucat hotărîrea lui Callaghan de a înainta, în viitoarea sesiune parlamentară, o lege referitoare la aşa-numita „democraţie industrială". Într-o Carte albă publicată la sfîrşitul lui mai, guvernul s-a pronunţat, în sfîrşit, asupra controversatului raport Bullock, de anul trecut. Rezultatul este un compromis între ceea ce vor sindicatele şi ceea ce vor

Trei lideri la începutul unui „sezon electoral" : James Callaghan, un premier convins că laburiştii vor prezenta bugetul şi anul viitor ; Margaret Thatcher, în căutarea unor opţiuni în toate domeniile ; David Steel, neexcluzînd un acord cu conservatorii, după ce l-a experimentat cu laburiştii

patronii, dar cu un accent mai mare pe dorințele primilor. În principal, se prevede crearea unui cadru în care muncitorii și reprezentanții lor să poată contribui la luarea deciziilor, obligația patronilor de a discuta cu lucrătorii toate propunerile importante care îi afectează, crearea unor comitete mixte de reprezentare (din membrii sindicatelor) cu dreptul de a cere consiliilor de conducere discutarea strategiei industriale ș.a. Primul ministru a precizat că, precum se întîmplă și cu alte Cărți albe, pot fi aduse modificări propunerilor, dar intenția sa fermă este ca, la sfîrșitul anului viitor, legea să fi fost aprobată. Sindicatele au primit Cartea albă în mod foarte favorabil. Iar „Times" scria: „Problema este extrem de importantă. Pentru un guvern laburist care a realizat asemenea propuneri moderate și constructive, e o foarte importantă treaptă. Chiar și un viitor guvern conservator ar fi înțelept să construiască tot pe aceste fundații". Pentru moment, în convorbirile cu T.U.C., guvernul dispune, deci, de cîteva atù-uri pentru menținerea relațiilor speciale.

ACORDUL LIB-LAB... Nu același lucru se întîmplă cu acordul încheiat în urmă cu 15 luni cu liberalii. La sfîrșitul acestei sesiuni parlamentare, conlucrarea celor două partide se va încheia. Potrivit liderului liberal David Steel, motivul constă în îndeplinirea „principalului obiectiv al redresării economice" ; ca rezultat, „periculoasele tendințe inflaționiste de care suferea țara, după 1972, au fost îndepărtate cu succes". Liberalii s-au conformat ultima oară acordului „lib-lab" cu prilejul votului de încredere cerut de James Callaghan, la jumătatea lunii iunie (cînd s-au abținut), vot pe care primul ministru l-a obținut cu o foarte strînsă marjă.

Motivele adevărate ale renunțării la continuarea acordului ar putea fi, însă, altele. Benefic guvernului, sprijinul liberal nu a mulțumit partizanii acestui partid care, potrivit multor sondaje, și-a pierdut din audiență. Chiar dacă lucrurile nu stau astfel, David Steel își dă seama că alegerile se apropie și dorește să se prezinte ca independent și să dispună de un timp pentru elaborarea unei platforme diferită de a guvernului. În plus, nu a reușit să convingă deloc cabinetul în a recurge la modificarea sistemului de vot, prin introducerea reprezentării proporționale. Actuala împărțire a opțiunilor între principalele două partide politice nu pare să poată duce la un guvern majoritar, fie laburist, fie conservator. Iar liberalii, simțind aceasta, doresc să joace și un rol de mediator, în speranța că, după o vreme, vor reuși să modifice sistemul electoral britanic. Aceasta pare să fie și rațiunea pentru care liberalii insistă ca alegerile să se desfășoare la toamnă. Și tot astfel pot fi înțelese mai multe declarații ale lui Steel, la început de-a dreptul surprinzătoare, neexcluzînd o posibilă conlucrare cu Margaret Thatcher. „Faptul că liberalii au o experiență de acest fel cu un partid și nu cu celălalt — preciza Steel, în Scoția — nu este un motiv de a respinge dinainte orice cooperare cu conservatorii". Și în cazul lor, însă, reprezentarea proporțională ar fi o precondiție.

ULTIMUL TEST pentru toate partidele, dar esențial pentru laburiști, va avea loc la 13 iulie, cînd, în două circumscripții, se vor desfășura alegeri parțiale. Precedentele, la Hamilton, în Scoția, au fost cîștigate de reprezentantul guvernului. Sondajele indică acum un avans general laburist de patru puncte, dar toți observatorii sînt de părere că este mult prea fragil pentru a desemna partidul lui Callaghan drept cîștigător.

Privită din mai multe puncte de vedere, situația actuală reclamă, într-adevăr, alegeri la toamnă. În primul rînd, laburiștii nu mai dispun decît de 305 locuri în Camera Comunelor și, prin retragerea sprijinului liberal, în orice dezbatere-cheie pot fi înfrînți și obligați să demisioneze. În al doilea rînd, starea economică este favorabilă guvernului, deși o anumită așteptare ar putea aduce un moment și mai favorabil. În al treilea rînd, în cazul în care guvernul va obține o „fază a patra" în înțelegerea cu sindicatele, va dispune, inevitabil, și de un număr mare de alegători favorabili. În al patrulea rînd, indiciile ultimelor alegeri parțiale, potrivit cărora partidele mai mici reprezentate în Parlament își pierd din popularitate (se afirma că, în viitoarea Cameră a Comunelor, numărul reprezentanților lor s-ar putea reduce de la 48, la sub 25), îndeamnă la ideea că voturile vor fi împărțite între cele două partide mari și, în mod logic, va cîștiga mai multe cel care a reușit redresarea economică. În al cincilea rînd, programul oferit de conservatori, cel puțin deocamdată, nu este prea clar, deși ei înaintează opțiuni în mai toate domeniile vieții sociale. În sfîrșit, un sondaj realizat de MORI arată că 71 la sută din conservatori îl consideră pe Callaghan un premier capabil, în timp ce, potrivit lui Gallup, succesul lui Callaghan, în ultimele nouă luni, a fost de 50 la sută. Ultima oară cînd un premier laburist atingea un astfel de succes de public era în 1966, imediat după victoria în alegeri.

Cu toate acestea, deși cei mai demni de crezare observatori ai vieții politice britanice, alegătorii înșiși, cred că laburiștii vor cîștiga alegerile generale în toamna acestui an, încă nu este cert că ele se vor desfășura chiar atunci. Nu este exclus ca premierul să le apropie de termenul limită — 1979. Ceea ce ar însemna prelungirea cu mult a sezonului electoral, în care este evident că Marea Britanie intră.

Stelian Țurlea

COLOMBO

Sarcinile O.S.P.A.A. în etapa actuală

Reunind la Colombo, capitala Republicii Sri Lanka, delegați din 50 de țări și reprezentanți ai unor organizații internaționale, recenta conferință a Organizației de solidaritate a popoarelor afro-asiatice a examinat sarcinile ce revin organizației în perioada actuală, fiind adoptat un program de acțiune corespunzător.

Inaugurînd lucrările conferinței, ministrul afacerilor externe al țării-gazdă, A. C. Sahul Hameed, a subliniat realizările obținute, în ultimele două decenii, de către lupta de eliberare a națiunilor din Asia și Africa. El a arătat, însă — a relatat agenția „Taniug" — că exercitarea de presiuni, sub formă directă sau mascată, a împiedicat ca aceste realizări să fie mai mari. De aceea — a precizat ministrul de externe srilankez — se impune întărirea cooperării constructive între țările nealiniate, în curs de dezvoltare, în toate domeniile, în acest context, apreciindu-se că „mișcarea de nealiniere reprezintă o sursă și o bază pentru apărarea independenței".

Necesitatea intensificării eforturilor pentru înfăptuirea dezarmării generale și totale, pentru instituirea unei noi ordini economice internaționale — au fost teme care au revenit cu insistență în intervențiile delegaților la conferința O.S.P.A.A. și care se regăsesc în Declarația finală, adoptată de conferință. Declarația relevă rolul crescînd al țărilor nealiniate la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, la promovarea și afirmarea cursului spre destinderea internațională și asigurarea păcii în întreaga lume.

O atenție deosebită a fost acordată, în cadrul conferinței, imperativului intensificării luptei împotriva oricăror manifestări ale imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, împotriva politicii de apartheid și discriminării rasiale, pentru eradicarea regimurilor rasiste din Africa australă, sprijinirea luptei de eliberare națională din Rhodesia, Namibia și Africa de Sud și afirmarea dreptului popoarelor de a dispune, ele însele, de bogățiile lor naturale.

La 12 iulie 1975, arhipelagul Sao Tomé și Principe (996 km p — 857 pentru Sao Tomé și 139 pentru Principe ; circa 77 000 de locuitori, dintre care 60 000 în Sao Tomé) și-a proclamat independența, fiind una dintre ultimele foste colonii portugheze ce și-a cucerit acest drept. Evident, evenimentul a avut profunde implicații nu numai pe plan politic, ci și în domeniile economic, social. Eforturile declanșate de noile autorități vizează lichidarea sechelelor perioadei coloniale, crearea unor structuri adecvate pentru valorificarea eficientă a materiilor prime, dezvoltarea infrastructurii în vederea modernizării țării. Multe dintre măsurile luate au fost concentrate, îndeosebi în agricultură, sector în care lucrează majoritatea populației. Naționalizarea marilor plantații de cacao, cafea și banane a fost urmată de crearea unor ferme agricole colective. În același timp, se are în vedere dezvoltarea pescuitului și a turismului.

Fotografia reprezintă o imagine din centrul capitalei țării — Sao Tomé.

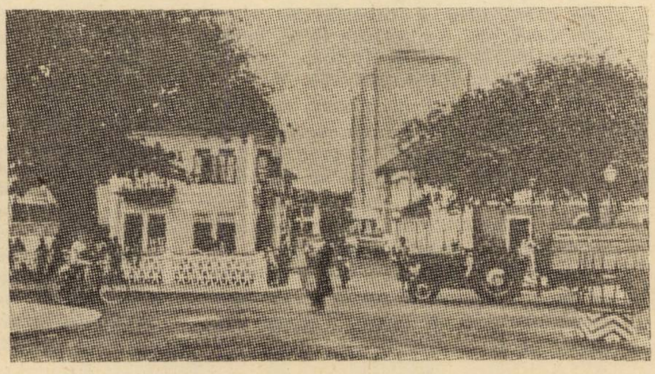

LA PAZ

Scadență electorală

Anunțate inițial pentru 1980, alegerile prezidențiale din Bolivia au fost devansate. La 9 iulie, cetățenii cu drept de vot își vor exprima opțiunea politică.

Venit la putere în urmă cu șapte ani, printr-o acțiune militară, guvernul condus de președintele Hugo Banzer s-a decis să recurgă la un plan de normalizare internă. După ani de „politică autoritară", exercitată între altele, prin împiedicarea partidelor de stînga de a se manifesta legal, președintele în funcție a emis cîteva decrete de deschidere politică — amnistie generală, revenirea pe scenă a tuturor formațiunilor — în măsură să faciliteze pregătirea alegerilor.

Un evantai larg de partide se vor prezenta la scrutinul de la 9 iulie. În acest cadru, s-a accentuat procesul de regrupare a forțelor politice, anunțîndu-se, ca element important, constituirea unei coaliții de unitate populară — „Uniunea democratică și populară" — din care fac parte, alături de alte formațiuni, partidele comunist și socialist. Ele se pronunță pentru înnoiri politice, acordarea de libertăți sindicale, respectarea garanțiilor și libertăților democratice constituționale. Lansînd și altor grupări progresiste un apel la unitate, stînga nu a reușit, totuși, să depășească toate divizările din interiorul ei, exprimînd, în același timp, îndoieli în ce privește legalitatea deplină a scrutinului. Regrupate în jurul fostului președinte Hernan Siles Suazo, aceste forțe își propun să contracareze candidatura reprezentantului armatei, generalul Juan Pereda, fost ministru de interne și actual șef al forțelor aeriene, susținut de guvern.

Candidatul oficial nu întrunește, totuși, unanimitatea forțelor armate și nici a sectoarelor civile legate de regim. Alți doi foști miniștri se prezintă la alegeri, între care generalul René Bernal, fost ministru al apărării, care a obținut investitura din partea democrației creștine, în timp ce Jose Patino Ayoroa va fi reprezentantul Falangei socialiste, de dreapta. Un fost președinte, Victor Paz Estenssoro, participă, la rîndu-i, la alegeri din partea Mișcării Naționaliste Revoluționare (M.N.R.), unul din principalele partide conservatoare ale vieții politice boliviene.

Președintele Hugo Banzer în timpul pregătirii alegerilor prezidențiale

Cu numai cîteva zile înaintea alegerilor, scena politică rămîne relativ confuză. Șansele apar distribuite incert, singurul care pare a avea asigurate unele posibilități de succes fiind candidatul armatei, generalul Pereda. Pe de altă parte, una din temele frecvente în discuție o constituie, în aceste zile, compoziția parlamentului, în legătură cu care au avut loc numeroase confruntări de opinii. Majoritatea formațiunilor politice dezaprobă sistemul de reprezentare, conform căruia partidul cîștigător va primi 80 la sută din locuri, iar cel următor — 20 la sută. Acest principiu limitează evident pătrunderea în forul legislativ a mai multor formațiuni politice, mai ales a celor de stînga.

În acest cadru, forțele armate, care și-au propus să rămînă un fel de „garanți ai puterii", au acționat în sensul menținerii unității lor. Un document rezultat în urma unei reuniuni generale a armatei prevede, între altele, evitarea scindării ei, realizarea procesului de „constituționalizare" a țării, prin organizarea de alegeri și, în legătură cu aceasta, sprijinirea candidaturii generalului Pereda.

Militarii vor coordona, în continuare, economia boliviană, aflată în ultimul timp într-o conjunctură favorabilă. Ritmul susținut — de 6,9 la sută anual — a dus la sporirea venitului pe cap de locuitor, în urma valorificării superioare a bogățiilor naționale și a creșterii prețurilor internaționale la petrol și cositor. Stabilitatea economică s-a repercutat, însă, inegal în plan social, tensiunile și grevele devenind destul de frecvente. Majoritatea minelor de cositor sînt situate la înălțimi foarte mari, aici lucrînd, în condiții extrem de grele, indienii „aymara" sau „quechua", care locuiesc pe înălțimile Anzilor. De altfel, peste o jumătate din populație este reprezentată de masele de indieni, a căror condiții de viață au determinat instalarea unui climat social incert, punînd în pericol stabilitatea regimului și chiar organizarea alegerilor.

A. B.

Normalizarea relațiilor portughezo-angoleze

La 24 și 25 iunie, capitala Republicii Guineea-Bissau a găzduit prima întîlnire la nivel înalt portughezo-angoleză de la proclamarea, la 11 noiembrie 1975, a independenței Angolei. Evenimentul este considerat la Lisabona drept o importantă etapă în normalizarea relațiilor dintre cele două țări, relații deteriorate în urmă cu trei ani după proclamarea independenței angoleze.

(Se pare că unul din motivele de neînțelegere l-a constituit faptul că Portugalia n-a recunoscut Republica Populară Angola decît la 22 februarie 1976, trei luni după declarația de independență).

O ameliorare a raporturilor dintre cele două țări s-a produs după voiajul pe care maiorul Melo Antunes, membru al Consiliului Revoluției, l-a făcut la Luanda în cursul lunii mai, ca trimis personal al președintelui Eanes. Maiorul Antunes, partizan al unei atitudini de nealiniere, a jucat — se afirmă la Lisabona — un rol important în organizarea recentei întîlniri la nivel înalt. De notat, de asemenea, că primul ambasador al Angolei în Portugalia, Adriano Sebastião, a remis scrisorile de acreditare președintelui Antonio Ramalho Eanes, la 16 iunie, cu numai o săptămînă înaintea dialogului de la Bissau.

Guineea-Bissau. Întîlnire între președintele portughez Antonio Ramalho Eanes și președintele angolez Agostinho Neto. În dreapta, gazda reuniunii — Luis Cabral, președintele Republicii Guineea-Bissau

La Bissau, președinții Agostinho Neto și Ramalho Eanes au procedat „la un schimb de vederi sincer și deschis asupra tuturor problemelor care au provocat pînă acum frictiuni" — a anunțat corespondenților de presă ministrul de externe portughez, Sá Machado.

La rîndul său, referindu-se la semnificația acordului de cooperare semnat, președintele Agostinho Neto a subliniat că noua înțelegere portughezo-angoleză reprezintă o victorie comună a celor două popoare. „Portugalia — a spus președintele Neto — are o orientare politică diferită de cea a Angolei, dar aceasta nu împiedică stabilirea unor relații de cooperare pe baza respectului reciproc". Noile relații dintre cele două țări vor fi stabilite pe aceste baze, ale prieteniei, solidarității și cooperării în interes reciproc. După victoria repurtată împotriva colonialismului — a arătat președintele Neto — se inaugurează, astfel, odată cu acordul de la Bissau, o nouă epocă a relațiilor dintre Portugalia și Angola, fondate pe deplina egalitate dintre cele două țări, pe respec-

CANBERRA

Tensiune economică în relațiile cu Occidentul

Un turneu de 18 zile al premierului Malcolm Fraser în Statele Unite și Europa occidentală își așteaptă încă o parte a rezultatelor. Deocamdată, o tensiune greu de îndepărtat.

Mai multe fapte, oficial recunoscute, indică existența unor raporturi „pe muchie de cuțit" între Australia și celelalte state industrializate occidentale. Rațiunile sînt multiple și acționează concomitent. În primul rînd, după aderarea britanică la Piața comună, Australia și-a văzut limitat accesul pe o piață care, fiindu-i în mod tradițional deschisă, îi oferea și avantaje comerciale. În al doilea rînd, pentru a-și proteja propriii producători de produse agricole, organismul economic vest-european a impus o serie de restricții la importuri care au nemulțumit toate statele membre ale Commonwealth-ului și, mai ales, pe cele aflate la antipozi. Aceeași situație s-a remarcat și în politica japoneză. În al treilea rînd, criza economiilor occidentale a împiedicat redresarea, după 1973, cu un efect direct asupra importurilor — fie de materii prime (larg oferite și de Australia), fie de produse industrializate. Toate acestea, coroborate cu alte bariere vamale din țările lumii dezvoltate, au contribuit din plin — se afirmă la Canberra — la a „arunca" industria materiilor prime australiene în cea mai gravă recesiune de după 1930.

Acțiunea întreprinsă de Australia, prin premierul ei, în luna iunie, nu este prima și nu se limitează la acest nivel. În februarie, Malcolm Fraser declara că o serie de sectoare importante ale Australiei se găsesc „într-o poziție financiară dificilă", datorită barierelor comerciale instituite de Occident, și a criticat direct Statele Unite, Japonia și membrii C.E.E. În luna aprilie, o călătorie a primului ministru la Tokio a avut drept scop principal dezbaterea relațiilor economice, facilitarea accesului produselor australiene pe piețele nipone și încheierea unor acorduri pe termen lung pentru a oferi stabilitate schimburilor. În luna iunie, Victor Garland, ministrul australian însărcinat cu negocierile comerciale — amintind că, încă acum un an, țara sa a criticat protecționismul vest-european și a propus, în toamna trecută, un plan de negocieri în 25 de puncte —, a declarat, în cadrul rundei de negocieri desfășurate sub egida GATT, că C.E.E. „n-a oferit Australiei nimic valoros", nici măcar un răspuns formal la propunerile sale. „În cazul în care C.E.E. nu renunță la poziția sa nerealistă — a precizat Garland — Australia va fi obligată să reexamineze bazele politicii economice și comerciale cu Piața comună". Au fost oferite și date concrete privind protecționismul C.E.E.: în ultimii patru ani, în timp ce importurile australiene din țările membre ale Pieței comune au sporit cu 65 la sută, exporturile sale către aceleași țări au scăzut cu 80 la sută.

Întrevederile pe care Malcolm Fraser le-a avut în Statele Unite (în special cu consilierul special al președintelui pentru problemele inflației, Robert Strauss) par să fi fost satisfăcătoare. S.U.A. intenționează să-și sporească importurile de carne într-o proporție considerabilă, iar experții australieni sînt de părere că a șasea parte din aceste noi comenzi vor fi oferite de Australia — echivalînd cu 100 milioane dolari anual.

Dar turneul în Europa occidentală — Londra, Bonn, Paris, Roma — a fost mai puțin încununat de succes. Deși a primit (mai ales în domeniile care interesează Australia în mod substanțial — produsele agricole —) oferte „nesemnificative", Malcolm Fraser a mai înaintat o propunere (în afara planului din octombrie trecut), anume o reducere globală cu aproximativ 40 la sută a tarifelor vamale aplicabile importurilor de produse industriale, reducere pe care Australia ar menține-o o perioadă de opt ani. Dar despre această nouă propunere, reprezentanții C.E.E. au afirmat că, înainte de a fi luată în considerare, trebuie să se aștepte rezultatele negocierilor GATT, la jumătatea lunii iulie. Un răspuns pe care Fraser l-a considerat „dezamăgitor și complet inadecvat". Anumite referiri ale primului ministru australian la „reexaminarea totalității" comerțului cu C.E.E. nu au surprins, deși rămîne încă neclar care ar putea fi sancțiunile aplicate la Canberra.

Experții economici nu uită, însă, un fapt semnificativ. Uriașul teritoriu australian ascunde în subsolul său imense rezerve minerale și, în primul rînd, uraniu. S-a calculat că 15—20 la sută din rezervele de uraniu verificate ale globului (exclusiv țările socialiste) se găsesc în Australia, care ar putea deveni, în numai cîțiva ani, unul din cei mai importanți exportatori. La 1 iunie, parlamentul de la Canberra a adoptat o legislație în sprijinul deciziei guvernului de a se trece la exploatarea bogatelor zăcăminte din nordul țării, legislație care autorizează și exporturile de uraniu. Vor deveni aceste exporturi calea de a obliga Comunitatea economică vest-europeană la o poziție mai nuanțată și maleabilă ? Accentul pus de Malcolm Fraser pe reexaminarea **totalității** politicii comerciale cu Occidentul pare să nu fi exclus această posibilitate.

Malcolm Fraser, un premier nemulțumit de protecționismul vest-european

tarea interesului reciproc, ceea ce le conferă un caracter profund înnoitor.

În context, președintele Neto a anunțat că toți refugiații angolezi care se află în Portugalia se pot reîntoarce în patrie, fără nici o condiție, în afara obligativității de a se conforma legilor și principiilor după care Angola se conduce în prezent. Pe baza deplinei egalități, tuturor le va fi asigurat un loc de muncă. În ceea ce-i privește pe portughezii care au trăit o perioadă de timp în Angola, aceștia se pot reîntoarce aici în cadrul acordurilor de cooperare, organele de partid și de stat din Angola urmînd să examineze cererile care vor fi prezentate în acest sens. Declarația a stîrnit ecou la Lisabona, știut fiind că situația refugiaților angolezi — în condițiile crizei economice pe care o are de înfruntat Portugalia — este deosebit de dificilă.

Întîlnirea de la Bissau reprezintă un moment demn de luat în considerare, el demonstrînd încă o dată că singura alternativă realistă la diferende, de orice natură ar fi ele, o reprezintă dialogul și negocierile directe care simplifică și facilitează drumul spre înțelegere și colaborare între popoare. Este o dovadă concludentă că numai dialogul politic și negocierea, în deplinătatea prerogativelor de independență și suveranitate ale statelor, pot duce la depășirea stărilor de încordare, la soluționarea, justă și echitabilă, a neînțelegerilor apărute într-un moment sau altul în raporturile dintre două țări.

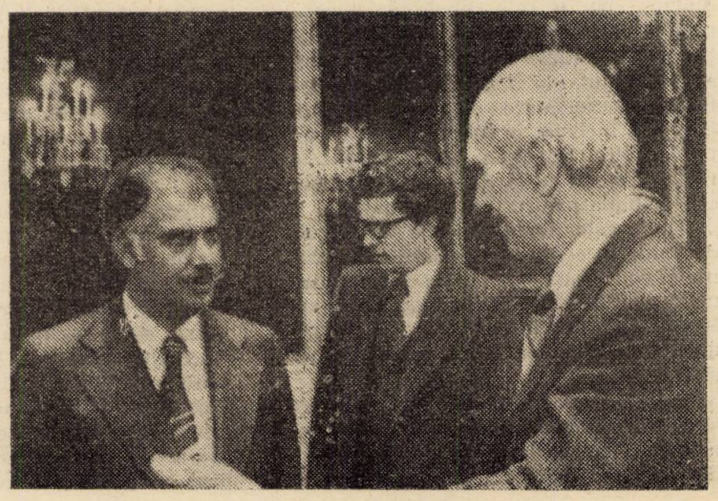

Cu prilejul vizitei efectuate la Viena, ministrul de stat al afacerilor externe al Irakului, Hamed Alouane, a fost primit de președintele Austriei, Rudolf Kirchschläger (dreapta)

Opt ani de la semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală româno-sovietic

La 7 iulie se împlinesc opt ani de la semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, eveniment de seamă în analele relațiilor dintre cele două țări. Continuînd și dezvoltînd prevederile primului Tratat încheiat la 4 februarie 1948 — care a constituit, o perioadă de peste două decenii, un factor important, de dinamizare a relațiilor româno-sovietice — noul Tratat, semnat în urmă cu opt ani la București, statornicea un cadru politico-juridic favorabil intensificării și extinderii acestor raporturi situate, în prezent, pe o treaptă superioară.

Tratatul din 1970, ca de altfel și cel din 1948, reprezintă o expresie firească a dezvoltării unor legături cu vechi tradiții istorice între popoarele noastre, între mișcările revoluționare din ambele țări. Partidul Comunist Român a militat fără încetare, din primul moment al creării sale, pentru o politică de prietenie, de bună vecinătate și cooperare cu Uniunea Sovietică. Inspirată și organizată de P.C.R., s-a desfășurat, în august 1944, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă care a răsturnat regimul fascist și a condus la eliberarea țării de ocupația trupelor hitleriste, deschizîndu-se astfel o eră nouă în istoria României. În luptele purtate, cu eroism fără seamăn, de ostașii români și sovietici în vederea eliberării complete a pămîntului românesc și apoi în marile bătălii de pe cîmpia Tisei, pe străzile Budapestei, în munții Tatra și pînă în inima Cehoslovaciei, s-a cimentat, pentru totdeauna, prietenia trainică dintre popoarele noastre.

Avînd o astfel de temelie viguroasă, relațiile româno-sovietice au cunoscut, în continuare, o dezvoltare puternică, multilaterală, căpătînd noi valențe și ridicîndu-se pe o treaptă evident superioară. Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală din februarie 1948 a fost încheiat tocmai în noile condiții ale mersului înainte, pe o cale nouă, a poporului român, cînd acesta își aduna forțele pentru marea bătălie a trecerii la construirea socialismului, la făurirea unei societăți lipsite de exploatarea omului de către om ; el a fost încheiat în momentul în care, pe plan extern, România punea bazele unei reale prietenii cu țările vecine angajate, și ele, în lupta pentru o nouă orînduire.

Voința celor două popoare și state de a dezvolta, în continuare, relațiile de prietenie și colaborare multilaterală între ele, în noile condiții istorice, și-a găsit o semnificativă expresie în semnarea la 7 iulie 1970 a celui de al doilea Tratat dintre România și U.R.S.S.

Reflectînd posibilitățile sporite, generate și de progresele remarcabile înregistrate de cele două țări în toate domeniile construcției pașnice, ca și noile condiții internaționale, noul Tratat a constituit și constituie un puternic mijloc de întărire, pe mai departe, a relațiilor româno-sovietice de durabilă prietenie, alianță și colaborare, un cadru adecvat pentru o neîncetată dezvoltare ascendentă a acestor relații.

Factorul determinant și dinamizator al întăririi neîntrerupte a raporturilor multilaterale dintre cele două țări și popoare ale noastre îl constituie, fără îndoială, solidaritatea activă, militantă, tovărășească, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, evidențiată pregnant, în permanență. De o importanță deosebită, în cadrul acestor relații, s-au dovedit repetatele întîlniri dintre conducătorii de partid și de stat ai țărilor noastre. Numeroase întrevederi și convorbiri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev, acordurile și înțelegerile realizate cu aceste prilejuri. Declarația semnată în noiembrie 1976, la București, au dat un puternic impuls relațiilor româno-sovietice, conlucrării multilaterale dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Cursul mereu ascendent al relațiilor româno-sovietice atestă, cu prisosință, însemnătatea aplicării în viață a principiilor solide pe care sînt așezate aceste relații, bazate pe solidaritate, deplină egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești.

„Constituie o îndatorire de onoare pentru partidele noastre — spunea tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** la mitingul prieteniei româno-sovietice din noiembrie 1976, ținut cu prilejul vizitei în România a tovarășului L. I. Brejnev — **să lase generațiilor viitoare o prietenie trainică, indestructibilă, bazată pe principiile revoluționare comune, pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc, pe o profundă solidaritate comunistă, care să dăinuie neștirbite peste veacuri".**

Ca rezultat concret al aplicării în viață a înțelegerilor și măsurilor stabilite la nivelul cel mai înalt, raporturile de colaborare dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică îmbrățișează astăzi, practic, toate domeniile — politic, economic, tehnico-științific, cultural —, lărgindu-se și mai mult, în continuare. Relațiile economice dintre țările noastre, de exemplu, cunosc o extindere permanentă, Uniunea Sovietică rămînînd, în mod statornic, principalul partener comercial al României. Este de subliniat, în acest context, că, în actualul cincinal, volumul reciproc al schimburilor de mărfuri urmează să crească cu 70 la sută față de cincinalul precedent. De asemenea, se constată o evoluție îmbucurătoare, tot mai accentuată, spre forme noi, superioare, ale colaborării economice, așa cum sînt cooperarea și specializarea în sectoare de bază ale producției, realizarea în comun a unor importante obiective industriale. Toate acestea constituie, desigur, contribuții reciproce foarte importante la înfăptuirea programelor de dezvoltare a economiilor noastre naționale, la progresul celor două țări, vecine și prietene.

Un curs ascendent înregistrează și conlucrarea în domeniile științei și tehnicii, materializată în elaborarea și soluționarea, prin eforturi comune, a unor importante probleme privind ridicarea nivelului de dotare tehnologică a economiilor naționale ale celor două țări, pentru asigurarea unui progres neîntrerupt în diverse sectoare ale producției materiale. Totodată, se evidențiază extinderea și diversificarea colaborării pe tărîmul artei, culturii, învățămîntului, desfășurîndu-se un schimb larg care permite o cunoaștere reciprocă tot mai temeinică a realizărilor și vieții celor două popoare. Pe aceeași linie a cunoașterii și a beneficiului reciproc de pe urma realizărilor proprii, se înscriu și vizitele de delegații diverse din cele două țări, care prilejuiesc fructuoase schimburi de experiență, o mai bună înțelegere și cunoaștere a preocupărilor ambelor popoare, angajate plenar pe calea progresului continuu, al înfloririi neîngrădite a țărilor lor.

Potrivit orientării statornice a politicii externe a partidului și statului nostru, România situează pe prim plan dezvoltarea multilaterală a relațiilor sale cu toate statele socialiste. În același timp, România dezvoltă legături de colaborare multilaterală cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu popoarele care au pășit pe calea propășirii economico-sociale de sine stătătoare, extinde raporturile de colaborare și cooperare cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Angajate plenar în opera măreață de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului, Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică conlucrează activ pe plan internațional, în solidaritate cu forțele progresiste, democratice, de pretutindeni, pentru apărarea și consolidarea păcii mondiale, pentru dezvoltarea colaborării internaționale, pentru progres și bună înțelegere între popoare.

Aniversarea împlinirii a opt ani de la noul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și U.R.S.S. constituie un bun prilej de evocare a legăturilor multilaterale dintre țările și popoarele noastre, de exprimare a dorinței de dezvoltare și amplificare, în continuare, a relațiilor de profundă prietenie și rodnică cooperare româno-sovietice, în interesul reciproc, al păcii și colaborării internaționale.

„Considerăm că cea mai imperioasă îndatorire ce stă în fața generațiilor de azi este aceea de a-și canaliza toate energiile pentru realizarea dezarmării, pentru excluderea războiului din viața societății, pentru înlăturarea forței și amenințării cu forța în relațiile internaționale. Pornind de la răspunderea ce-i revine față de propriul popor, față de interesele vitale ale națiunii noastre socialiste, față de cauza colaborării și păcii internaționale, România se angajează să-și intensifice eforturile, conlucrînd activ cu toate statele, pentru realizarea dezideratului primordial al zilelor noastre — făurirea unei lumi fără arme și fără războaie".

NICOLAE CEAUȘESCU

Dezbaterea mondială a dezarmării

După exprimarea pozițiilor — momentul acțiunilor practice

Corespondență din New York de la Corneliu Vlad

Săptămîna trecută, în noaptea de joi spre vineri, cea dintîi sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată, în exclusivitate, problemelor dezarmării și-a încheiat lucrările prin adoptarea Documentului său final. Conținutul acestui document și, în general, semnificația sesiunii speciale reține, în acest moment, atenția factorilor politici, opiniei publice de pretutindeni.

Opiniile și aprecierile emise asupra semnificației sesiunii, de o mare diversitate și nuanțare, uneori neconcordante, alteori contradictorii — mai ales în ce privește evaluarea rezultatelor sale concrete, consemnate de documentul final — relevă, totodată, o serie de idei împărtășite în mod evasiunanim. Să citățm cîteva dintre ele :

— Sesiunea specială a reprezentat cea mai largă și mai reprezentativă reuniune internațională convocată vreodată pentru dezbaterea problemei dezarmării. În această activitate au fost angajate, practic, toate statele lumii, în condiții de deplină egalitate.

— Însuși actul convocării are o semnificație politică majoră ; el evidențiază, pe de o parte, preocuparea deosebită a tuturor statelor și popoarelor față de caracterul tot mai primejdios al cursei înarmărilor și față de ineficiența negocierilor de dezarmare purtate pînă acum ; pe de altă parte, s-a constatat rolul activ al țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare, nealiniate care — de la lansarea ideii convocării sesiunii și pînă la definitivarea documentului final — au pus în valoare un uriaș potențial în slujba eforturilor de dezarmare.

— Sesiunea specială a prilejuit cea mai profundă și mai cuprinzătoare dezbatere internațională asupra complexei problematici a dezarmării, desfășurată la cel mai înalt nivel politic cunoscut pe această temă de istoria politico-diplomatică a lumii.

— Sesiunea specială a tratat, pentru prima oară, problema dezarmării într-o viziune unitară, cuprinzătoare, sub toate aspectele sale și în perspectiva atingerii obiectivului final al dezarmării generale și totale.

— O.N.U. s-a dovedit din nou ca fiind cel mai corespunzător cadru de care dis-

Propuneri românești de măsuri în direcția înfăptuirii dezarmării

- **„Înghețarea" cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978.**
- **„Înghețarea" efectivelor militare și armamentelor statelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985, să se efectueze reduceri de 10—15 la sută față de nivelul actual, cu diminuări mai substanțiale în țările cu efective militare mai mari.**
- **Asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state.**
- **Asigurarea reducerii treptate a activității blocurilor militare ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă.**
- **Realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state.**
- **Aplicarea integrală și generalizarea la scara tuturor continentelor a măsurilor înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.**
- **Să se dea prioritate măsurilor vizînd dezangajarea militară în Europa și trecerea la dezarmare pe continent.**
- **Să se acorde o atenție specială măsurilor vizînd încetarea cursei înarmărilor nucleare și crearea condițiilor trecerii la dezarmarea nucleară.**
- **Încetarea producției, eliminarea din dotarea forțelor militare, interzicerea folosirii și scoaterea în afara legii a oricăror arme de exterminare în masă** — arme chimice, bacteriologice, de modificare a mediului ecologic, precum și a armei cu neutroni.
- **Creșterea rolului și răspunderii Organizației Națiunilor Unite în înfăptuirea dezarmării.**
- **Aplicarea tuturor măsurilor vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare să se facă sub un control corespunzător.**
- **Constituirea unui Organism internațional pentru dezarmare,** la care să participe toate statele și care să funcționeze în cadrul O.N.U., sub directa autoritate a Adunării Generale.
- **Îmbunătățirea și completarea cadrului instituțional și a instrumentelor de care dispune Organizația Națiunilor Unite pentru rezolvarea diferendelor dintre state.** În acest sens, ar prezenta o certă utilitate înființarea unui **Organism de bune oficii și conciliere,** care să îndeplinească un rol activ în prevenirea stărilor de încordare, în preîntîmpinarea conflictelor și găsirea unor soluții adecvate — organism subordonat Adunării Generale a O.N.U.

(Din Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare)

pune, în prezent, omenirea pentru tratarea — în vederea soluționării — a uneia din cele mai importante probleme care confruntă statele lumii. Sesiunea a demonstrat rolul central, răspunderea primordială și de neînlocuit a Organizației internaționale în procesul dezarmării.

— Sesiunea specială a consolidat, în rîndurile cercurilor largi ale opiniei publice mondiale, o nouă conștiință asupra necesității mobilizării tuturor eforturilor, a folosirii tuturor căilor și posibilităților pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare.

— Documentul final adoptat reprezintă acordul general-acceptabil cel mai cuprinzător cu putință, în acest moment, al statelor lumii, asupra problematicii dezarmării.

— Prin conținutul activităților sale și hotărîrile asupra cărora s-a convenit în documentul final, sesiunea specială este în măsură să marcheze inaugurarea unei noi etape, mai eficiente, în cîmpul eforturilor de dezarmare. Valorosul patrimoniu de idei și propuneri, la întregirea căruia și-au adus contribuția toate statele, este menit să dea un nou și hotărîtor impuls acțiunilor orientate spre înfăptuirea dezarmării.

— Axată pe una din problemele cruciale ale lumii contemporane, sesiunea specială a reflectat, în modul de desfășurare a lucrărilor sale și în rezultatele la care a ajuns, tabloul complex și adesea contradictoriu al vieții internaționale, procesele pozitive care se afirmă în sfera relațiilor dintre state, dar și tendințele negative care încearcă să se opună aspirațiilor popoarelor la instaurarea unui climat de pace, înțelegere și cooperare, la crearea condițiilor capabile să dea fiecărei țări siguranța dezvoltării libere și independente, la adăpost de orice imixtiune sau pericol din afară, în conformitate cu propriile interese și propriile idealuri.

Aprecierea rezultatelor documentului final al sesiunii pune, totodată, în evidență, pe lîngă ideile general împărtășite, puncte de vedere specifice, exprimînd poziția și interesele diferitelor state membre ale O.N.U. Luările de cuvînt ale reprezentanților unui mare număr de state în cadrul ședinței finale a sesiunii se constituie într-o imagine de ansamblu, elocventă în această privință. În general, s-a apreciat că — în evaluarea situației internaționale prin prisma necesității frînării cursei înarmărilor și a înfăptuirii unor măsuri reale de dezarmare, în definirea scopurilor, obiectivelor, priorităților și principiilor fundamentale ale negocierilor în domeniul dezarmării — documentul final a marcat rezultate deosebit de semnificative. În același timp, ca una din marile realizări ale sesiunii, a fost menționat acordul asupra mecanismelor internaționale de dezarmare, care sînt de natură să asigure un cadru mai democratic de deliberări și negocieri, prin participarea tuturor statelor în condiții de deplină egalitate. Totodată, numeroase state — îndeosebi țările mici și mijlocii, nealiniate și în curs de dezvoltare — au apreciat, în cadrul ședinței finale a sesiunii, că programul de acțiune elaborat, pe lîngă măsurile de dezarmare asupra cărora s-a putut conveni, nu este pe deplin satisfăcător, el manifestînd lipsuri și omisiuni îndeosebi la capitolul dezarmării nucleare.

În discursul de încheiere a lucrărilor, președintele Adunării Generale, **Lazar Moisov**, a relevat că prin această sesiune problemele dezarmării revin din nou în cadrul O.N.U.

Rolul O.N.U. în tratarea acestei probleme a devenit de neînlocuit, fapt care demonstrează că Națiunile Unite reprezintă unicul for în care, indiferent de dificultățile de natură politică sau care țin de domeniul negocierilor, este posibil ca, în condițiile egalității și ale participării tuturor statelor, să se examineze probleme de cea mai mare importanță.

Realizările sesiunii — a declarat Moisov — merită întreaga atenție a comunității internaționale. Faptul că nu s-au împlinit așteptările cele mai optimiste, faptul că nu s-a ajuns la rezultate mai importante nu trebuie să constituie un motiv de deziluzie. Chiar dacă nu a reușit să ajungă la o soluționare majoră a problemei încetării cursei înarmărilor, chiar dacă nu a putut duce la un acord privind noi și semnificative măsuri de dezarmare — a conchis el — **sesiunea a oferit o cartă pentru un nou curs și a deschis noi căi negocierilor ce vor fi purtate în viitor.**

Intervenind în cadrul dezbaterilor din ședința finală a sesiunii speciale, **șeful delegației României**, ambasadorul Ion Datcu, a exprimat aprecierea pentru rezultatele obținute de sesiune ca urmare a eforturilor intense desfășurate de toate statele participante. Vorbitorul a relevat, totodată, limitele și omisiunile documentului final, în special în ce privește adoptarea unor măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear. **El a reafirmat convingerea hotărîtă a României că adoptarea unor asemenea măsuri ferme și angajante rămîne unul din imperativele și una din prerogativele Națiunilor Unite și o sarcină centrală a noilor structuri de negocieri stabilite în cadrul sesiunii speciale.**

România, a arătat vorbitorul, a prezentat la sesiune un amplu program de măsuri, care, alături de propunerile formulate de un mare număr de alte state, reprezintă un fond important de idei și inițiative, ce vor trebui să stea și în viitor la baza desfășurării negocierilor în sfera dezarmării, în noua etapă deschisă odată cu această sesiune.

În acest sens — a apreciat șeful delegației României — **hotărîrile care au fost adoptate constituie doar începutul unei noi abordări a problematicii dezarmării**, în cadrul căreia va trebui ca statele lumii, înzestrate cu o conștiință sporită și cu o perspectivă mai clară, să acționeze cu energie și hotărîre, prin eforturi unite, pentru a pune capăt gravelor primejdii pe care le reprezintă cursa înarmărilor pentru pacea și securitatea tuturor popoarelor de pe planeta noastră.

■

Lectura Documentului final confirmă, odată mai mult, contribuția constructivă pe care România socialistă a adus-o la buna pregătire și desfășurare și la încheierea cu rezultate cît mai rodnice a sesiunii speciale. Multe din aprecierile, prioritățile, principiile, căile de acțiune și măsurile concrete formulate de țara noastră în domeniul dezarmării se regăsesc, împreună cu ideile prezentate de alte state, în diferitele prevederi ale documentului final, iar hotărîrea C.C. al P.C.R. asupra dezarmării se află la primul punct pe lista documentelor prezentate de diferite țări care au fost transmise spre dezbatere și negociere mecanismelor internaționale de dezarmare. În acest fel, activitatea neobosită desfășurată de țara noastră, de-a lungul anilor, în sfera dezarmării, fundamentată de concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind edificarea unei lumi a păcii și înțelegerii, fără arme și fără războaie, s-a confirmat din nou, în mod elocvent, ca o contribuție constructivă la eforturile comune ale statelor în direcția realizării unor progrese efective pe calea spre dezarmarea generală și totală.

O apreciere prestigioasă, în acest sens, vine din partea secretarului general al O.N.U., **Kurt Waldheim**, care, acordîndu-ne un interviu, la încheierea lucrărilor, a spus, între altele : **„Îmi este bine cunoscut atașamentul României față de cauza promovării obiectivelor Organizației Națiunilor Unite. Inițiativele țării dumneavoastră privind întărirea rolului O.N.U. în problemele mondiale, inclusiv cele ale dezarmării, au contribuit, în mod deosebit, la promovarea obiectivelor noastre comune. Propunerile privitoare la înfăptuirea dezarmării prezentate de România la sesiunea specială au stimulat dezbaterile și au constituit o contribuție valoroasă la eforturile O.N.U. în domeniul dezarmării.**

Doresc să folosesc acest prilej pentru a exprima poporului român și, în mod deosebit, președintelui său, excelența sa domnul Nicolae Ceaușescu, întreaga noastră apreciere și gratitudine pentru eforturile depuse în sprijinul idealurilor de pace și progres, în înfăptuirea obiectivelor dezarmării".

Este o apreciere care se adaugă unei suite bogate de declarații făcute — în perioada pregătitoare, ca și în timpul lucrărilor propriu-zise ale sesiunii — de miniștri de externe sau șefi de delegații ai diferitelor state membre ale O.N.U., de alte personalități de seamă ale vieții internaționale, de șefi ai unor organisme din sistemul O.N.U. și care, toate, subliniază rolul României, aportul hotărîtor al președintelui Nicolae Ceaușescu în afirmarea cauzei dezarmării, în promovarea unui nou curs în relațiile dintre state, pentru înlăturarea pericolului războiului pustiitor și a poverii tot mai apăsătoare a cursei înarmărilor din viața internațională.

Împreună cu alte state animate de idealurile păcii și colaborării, România socialistă este convinsă că, prin intensificarea eforturilor generale, procesul dezarmării va marca o nouă etapă, spre binele tuturor popoarelor care doresc continuarea și adîncirea tendințelor pozitive ce-și croiesc drum în viața internațională.

Înarmare — dezvoltare:

o dureroasă antinomie

● **Cheltuielile militare** depășesc de **1 000 ori bugetul O.N.U. pentru dezvoltare.**

● Costul **unui singur portavion** cu propulsie nucleară era evaluat în 1975 la **850 milioane dolari.** Exact suma solicitată de Organizația Mondială a Sănătății pentru realizarea programului de **eradicare a malariei.**

● **Pentru înarmări** s-au cheltuit în 1976 circa **380 miliarde dolari.** Fondul creat în același an, în cadrul F.A.O. pentru **ajutor de urgență** destinat țărilor în curs de dezvoltare, lovite de calamități, era de **18,5 milioane de dolari.**

● În timp ce anul acesta se cheltuiesc circa **400 miliarde de dolari** pentru **înarmări,** nu s-a constituit nici pînă acum un **fond de 6 miliarde dolari** pentru **stabilizarea prețurilor** mărfurilor, instrument esențial pentru eliminarea subdezvoltării.

Supliment
LUMEA

DOCUMENTUL FINAL
al celei de-a 10-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării

– text integral –

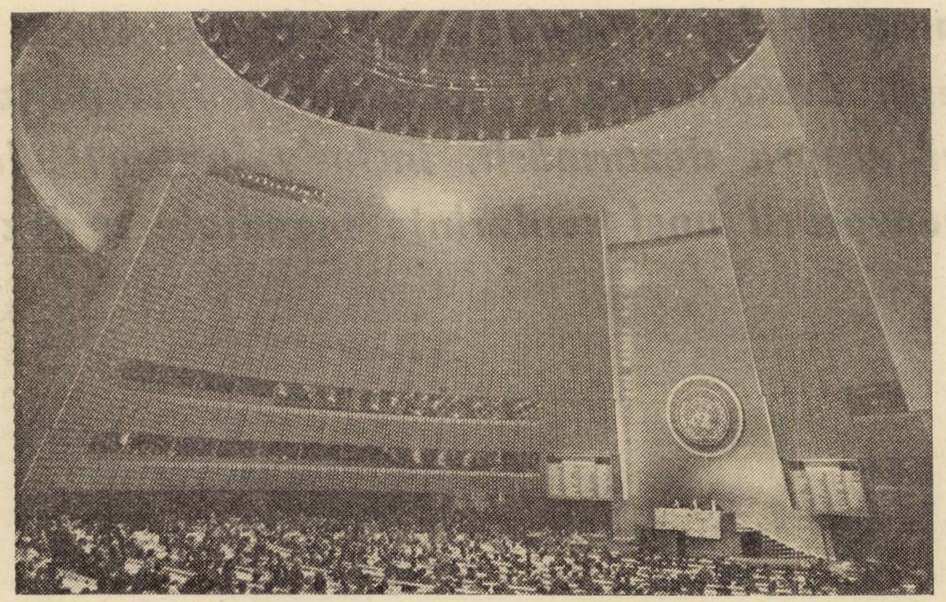

Examinare şi evaluare a situaţiei internaţionale actuale, ţinînd seama de necesitatea presantă de a realiza progrese substanţiale în domeniul dezarmării, de continuarea cursei înarmărilor şi de raporturile strînse între dezarmare, pacea şi securitatea internaţională şi dezvoltarea economică

Adoptarea unei declaraţii asupra dezarmării

Adoptarea unui program de acţiune referitor la dezarmare

Examinarea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite în ceea ce priveşte dezarmarea şi mecanismul internaţional de negocieri asupra dezarmării, inclusiv în particular problema convocării unei conferinţe mondiale a dezarmării

Adunarea Generală,

alarmată de ameninţarea pe care o reprezintă existenţa unor arme nucleare şi continuarea cursei înarmărilor pentru însăşi supravieţuirea umanităţii şi reamintind consecinţele devastatoare ale tuturor războaielor,

convinsă că dezarmarea şi limitarea armamentelor, mai ales în domeniul nuclear, sînt esenţiale pentru prevenirea pericolului de război nuclear şi întărirea păcii şi securităţii internaţionale, precum şi pentru progresul economic şi social al tuturor popoarelor, facilitînd astfel instaurarea unei noi ordini economice internaţionale,

decisă să pună bazele unei strategii internaţionale a dezarmării care, prin realizarea unor eforturi coordonate şi perseverente în cadrul cărora O.N.U. ar trebui să joace un rol eficient, urmăreşte dezarmarea generală şi completă sub control internaţional eficient,

adoptă următorul Document final, rezultat al prezentei sesiuni extraordinare a Adunării Generale consacrate dezarmării :

I. Preambul

1. Securitatea, element indisolubil al păcii, a reprezentat întotdeauna una din aspiraţiile cele mai profunde ale umanităţii. De multă vreme, statele încearcă să-şi asigure securitatea prin posedarea de arme. Trebuie de altfel recunoscut că, în anumite cazuri, ele au supravieţuit de fapt pentru că puteau conta pe mijloace de apărare corespunzătoare. Dar, în zilele noastre, acumularea armelor, în special a armelor nucleare, constituie mai mult o ameninţare, decît o protecţie pentru viitorul omenirii. A sosit, deci, momentul să se pună capăt acestei situaţii, să se renunţe la folosirea forţei în relaţiile internaţionale şi să se realizeze securitatea prin dezarmare — în cadrul unui proces treptat, dar efectiv, care s-ar iniţia printr-o reducere a nivelului actual al armamentelor. Oprirea cursei înarmărilor şi dezarmarea reală sînt sarcini care capătă cea mai mare importanţă şi cea mai mare urgenţă. Această sfidare istorică trebuie relevată atît pentru a apăra interesele economice şi politice ale tuturor naţiunilor şi ale tuturor popoarelor lumii, cît şi pentru a le asigura o securitate reală şi un viitor paşnic.

2. Dacă nu va fi stăvilită în toate domeniile, continuarea cursei înarmărilor va constitui o ameninţare din ce în ce mai grea la adresa păcii şi securităţii internaţionale, la adresa supravieţuirii omenirii înseşi. Constituirea unor stocuri de armamente atît nucleare, cît şi clasice riscă să compromită eforturile urmărind realizarea unor obiective ale dezvoltării, să pună obstacole în calea instaurării unei noi ordini economice internaţionale şi să împiedice soluţionarea altor probleme vitale cărora trebuie să le facă faţă omenirea.

3. O dezvoltare dinamică a destinderii, care ar afecta toate sferele relaţiilor internaţionale în toate regiunile lumii, cu participarea tuturor ţărilor, ar crea condiţii favorabile realizării de către toate statele a unor eforturi pentru a pune capăt cursei înarmărilor în care s-a lansat omenirea, reducînd astfel pericolul unui război. Progresele în domeniul destinderii şi progresul în domeniul dezarmării se completează şi se întăresc reciproc.

4. Deceniul dezarmării, proclamat solemn în 1969 de către Organizaţia Naţiunilor Unite, se apropie de sfîrşit. Din nefericire, obiectivele stabilite cu această ocazie de Adunarea Generală par astăzi la fel de îndepărtate ca atunci, dacă nu mai mult, căci cursa înarmărilor, departe de a încetini, se accelerează şi o ia înaintea eforturilor de frînare a ei. Deşi au fost încheiate anumite acorduri limitate, „măsurile eficiente privind viitoarea încetare a cursei înarmărilor nucleare şi dezarmarea nucleară“ continuă să scape de sub controlul celor care cred că le deţin deja. Or, aplicarea unor asemenea măsuri se impune cu toată urgenţa. De asemenea, nu au existat progresele reale pe calea care ar putea duce la încheierea unui tratat care să prevadă o dezarmare generală şi completă sub control internaţional eficient. Mai mult, nu s-a putut degaja nici cea mai mică parte, oricît de modestă ar fi ea, din enormele resurse materiale şi umane irosite pentru cursa înarmărilor, neproductivă şi vertiginoasă, resurse care ar trebui puse în slujba dezvoltării economice şi sociale, cu atît mai mult cu cît această cursă „impune o povară deosebit de grea atît pentru ţările în curs de dezvoltare, cît şi pentru ţările dezvoltate“.

5. Membrii O.N.U. sînt pe deplin conştienţi că popoarele lor sînt convinse că problema dezarmării generale şi complete este de o importanţă extremă şi că pacea, securitatea şi dezvoltarea economică şi socială sînt indisolubil legate, şi au recunoscut, în consecinţă, că obligaţiile şi responsabilităţile care decurg din această situaţie sînt universale.

6. Astfel, încetul cu încetul, s-a dezvoltat un puternic curent de opinie care a dus la convocarea a ceea ce în analele O.N.U. va figura ca prima sesiune extraordinară a Adunării Generale integral consacrată dezarmării.

7. Rezultatul lucrărilor acestei sesiuni extraordinare, ale cărei deliberări au fost, în bună parte, facilitate de cele cinci sesiuni ale Comitetului pregătitor care a precedat-o, este consemnat în prezentul Document final. În afara introducerii care îi serveşte drept prefaţă, acest document cuprinde, în următoarele trei părţi, o Declaraţie, un Program de acţiune şi recomandări referitoare la mecanismul internaţional pentru negocierile în domeniul dezarmării.

8. Dacă obiectivul final al eforturilor tuturor statelor trebuie să rămînă dezarmarea generală şi completă sub control internaţional eficient, obiectivul imediat este înlăturarea pericolului războiului nuclear şi aplicarea unor măsuri vizînd să pună capăt cursei înarmărilor, să iniţieze o mişcare în sens contrar şi să deschidă calea unei păci durabile. Negocierile în legătură cu această întreagă gamă de probleme trebuie să se bazeze pe respectarea strictă a scopurilor şi principiilor consacrate prin Carta Naţiunilor Unite, prin deplina recunoaştere a rolului ce revine Organizaţiei Naţiunilor Unite în domeniul dezarmării şi ţinînd seama de interesul vital al acestui domeniu pentru popoarele lumii întregi. Scopul Declaraţiei este de a examina şi evalua situaţia prezentă, de a schiţa obiectivele şi sarcinile prioritare şi de a elabora principiile fundamentale ale negocierilor în domeniul dezarmării.

9. Pentru ca dezarmarea, ale cărei scopuri şi obiective sînt proclamate în Declaraţie, să devină o realitate, este indispensabilă adoptarea unei serii de măsuri specifice dezarmării, alese de comun acord ca fiind cele care, după părerea generală, ar putea fi aplicate într-un viitor apropiat. În plus, urmărind procedurile respective, trebuie elaborat un program global de dezarmare. Trecînd prin toate etapele ce vor fi necesare, acest program ar trebui să ducă la o dezarmare generală şi completă sub control internaţional eficient. De asemena, trebuie adoptate procedurile care să permită să se vegheze la respectarea obligaţiilor contractate astfel. Acesta este obiectivul Programului de acţiune.

10. Dacă factorul decisiv pentru aplicarea unor măsuri autentice de dezarmare este ceea ce se numeşte în mod obişnuit „voinţa politică“ a statelor şi îndeosebi a statelor dotate cu arme nucleare, un mecanism internaţional conceput pentru a trata problemele dezarmării sub diferitele sale aspecte şi funcţionînd într-o manieră eficientă poate, la rîndul său, juca un rol important. Ar trebui deci ca cele două tipuri de organe necesare, organele deliberative şi organele de negociere să fie dotate cu structurile şi metodele de lucru cele mai apte pentru a produce rezultate constructive. Cea de-a patra şi ultima parte a Documentului final a fost redactată în acest scop.

II. Declarație

11. Omenirea este mai mult ca oricînd amenințată cu autodistrugerea datorită acumulării masive, într-un spirit de competiție, a celor mai distructive arme fabricate vreodată de om. Arsenalele existente de arme nucleare sînt ele singure mai mult decît suficiente pentru a distruge întreaga viață pe pămînt. Eșecul acțiunii de oprire a cursei înarmărilor, îndeosebi a armamentelor nucleare, și de orientare în sens opus a tendinței din care decurge sporește pericolul proliferării armelor nucleare. Și cu toate acestea cursa înarmărilor continuă. Bugetele militare cresc neîncetat și absorb o cantitate considerabilă de resurse umane și materiale. Multiplicarea armamentelor și îndeosebi a armamentelor nucleare, departe de a contribui la întărirea securității internaționale, o slăbește. Formidabila constituire a unor vaste arsenale, creșterea stocurilor de arme și a efectivelor militare considerabile și concurența exercitată în domeniul perfecționării armelor de toate genurile cu ajutorul unor resurse științifice și al progreselor tehnice deturnate în acest scop reprezintă amenințări incalculabile la adresa păcii. Această situație reflectă și agravează tensiunile internaționale, intensifică conflictele în diverse regiuni ale lumii, zăgăzuiește procesul destinderii, accentuează diferendele între alianțe militare opuse, compromite securitatea tuturor statelor, mărește sentimentul de nesiguranță al tuturor statelor, inclusiv al celor care nu sînt dotate cu arme nucleare, și sporește riscul de război nuclear.

12. Cursa înarmărilor, mai ales în domeniul nuclear, se îndreaptă împotriva eforturilor realizate în vederea asigurării unei mai mari reduceri a încordării internaționale, a stabilirii unor relații internaționale bazate pe coexistența pașnică și încrederea între state și a instaurării unei largi cooperări și înțelegeri internaționale. Ea pune obstacole în calea realizării obiectivelor Cartei Națiunilor Unite și este incompatibilă cu principiile enunțate în aceasta, îndeosebi cu cele care privesc respectarea suveranității, nerecurgerea la amenințarea sau la folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat, reglementarea pașnică a diferendelor, neintervenția și neamestecul în treburile interne ale statelor. În plus, ea are un efect negativ asupra dreptului popoarelor de a-și hotărî liber sistemul lor de dezvoltare economică și socială și stăvilește lupta pentru autodeterminare și lichidarea regimului colonial, a dominației sau ocupației de natură rasială sau străină. Este sigur că acumularea masivă de armamente, achiziționarea unor tehnici referitoare la armamente și, eventual, și a unor arme nucleare de către regimurile rasiste, constituie o sfidare și un obstacol din ce în ce mai periculos pentru o comunitate mondială confruntată cu necesitatea urgentă a dezarmării. Iată de ce, în scopul dezarmării, este esențial să se împiedice aceste regimuri rasiste să achiziționeze alte arme sau să se doteze în plus cu tehnici permițînd fabricarea lor ; în acest scop, trebuie în special ca toate statele să se conformeze strict dispozițiilor prevăzute de deciziile pertinente ale Consiliului de Securitate.

13. Pacea și securitatea internațională, pentru a fi durabile, nu se pot bizui pe acumularea de arme prin alianțe militare și nici nu pot fi menținute prin echilibrul precar al descurajării sau al doctrinelor de superioritate strategică. O pace reală și durabilă nu poate fi instaurată decît aplicînd eficient sistemul de securitate prevăzut în Carta Națiunilor Unite și reducînd rapid și într-o măsură largă armamentele și forțele armate prin acord internațional și exemplul reciproc, ceea ce va duce, în cele din urmă, la dezarmarea generală și completă, sub un control internațional eficient. În același timp, trebuie abordate cauzele cursei înarmărilor și trebuie reduse amenințările la adresa păcii ; în acest scop, ar fi necesar să se adopte măsuri eficiente pentru eliminarea tensiunilor și reglementarea diferendelor prin mijloace pașnice.

14. Dat fiind că procesul de dezarmare afectează interesele vitale ale securității tuturor statelor, acestea trebuie să se preocupe activ de măsuri de dezarmare și de limitare a armamentelor, care trebuie să joace un rol esențial în menținerea și întărirea securității internaționale și să contribuie la adoptarea lor. În consecință, trebuie întărite rolul și responsabilitățile Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezarmării, conform Cartei.

15. Este esențial ca nu numai guvernele, ci și popoarele lumii să recunoască și să înțeleagă pericolele inerente situației actuale. Pentru ca o conștiință internațională să se poată dezvolta și pentru ca opinia publică mondială să poată exercita o influență pozitivă, Organizația Națiunilor Unite ar trebui să intensifice difuzarea unor informații privind cursa înarmărilor și dezarmarea, cu cooperarea deplină a statelor membre.

16. Într-o lume cu resurse limitate, există o strînsă legătură între cheltuielile consacrate armamentelor și dezvoltarea economică și socială. Cheltuielile militare ating niveluri din ce în ce mai ridicate, cel mai ridicat procentaj al acestor cheltuieli revenind statelor dotate cu arme nucleare și majorității aliaților lor ; ele par să crească în continuare și riscă să antreneze o sporire a cheltuielilor altor țări. Există un contrast supărător și spectaculos între sutele de miliarde de dolari consacrate, în fiecare an, fabricării de arme sau perfecționării lor și lipsurile și mizeria în care trăiesc două treimi din populația mondială. Această colosală irosire a resurselor este cu atît mai gravă cu cît deturnează în scopuri militare resurse materiale și, mai mult chiar, tehnice și umane care ar fi necesare urgent pentru dezvoltarea tuturor țărilor, îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, cursa înarmărilor are consecințe economice și sociale atît de nocive, încît continuarea sa este, în mod clar, incompatibilă cu instaurarea noii ordini economice internaționale bazate pe dreptate, echitate și cooperare. În consecință, resursele eliberate prin aplicarea unor măsuri de dezarmare ar trebui utilizate astfel încît să contribuie la favorizarea bunăstării tuturor popoarelor și la îmbunătățirea situației economice a țărilor în curs de dezvoltare.

17. Dezarmarea a devenit astfel o sarcină imperativă dintre cele mai urgente pentru comunitatea internațională. Pînă în prezent, nu s-a înfăptuit nici un progres real în domeniul crucial al reducerii înarmărilor. Totuși, este încurajator să constatăm o evoluție pozitivă a relațiilor internaționale în anumite regiuni ale lumii. S-au încheiat acorduri care au contribuit, într-o mare măsură, la limitarea sau înlăturarea completă a unor anumite armamente, ca de pildă în cazul Convenției asupra interzicerii punerii la punct, fabricării și stocării armelor bacteriologice (biologice) sau toxice și asupra distrugerii lor, precum și la scoaterea anumitor regiuni în afara cursei înarmărilor. Este adevărat, însă, că aceste acorduri se referă numai la unele măsuri de limitare restrînse, iar cursa înarmărilor continuă. Aceste măsuri parțiale nu au contribuit nicidecum la apropierea lumii de obiectivul dezarmării generale și complete. De peste 10 ani nu au existat negocieri în vederea încheierii unui tratat de dezarmare generală și completă. Cel mai urgent lucru este astăzi de a traduce în fapt dispozițiile prezentului Document final și de a progresa spre încheierea unor acorduri internaționale eficiente cu putere de obligativitate în domeniul dezarmării.

18. Eliminarea amenințării cu un nou război mondial — un război nuclear — aceasta este sarcina cea mai presantă și cea mai urgentă la ora actuală. Omul este pus în fața următoarei alternative : să pună capăt cursei înarmărilor și să se îndrepte spre dezarmare, sau să piară.

19. Obiectivul ultim al statelor în procesul dezarmării este dezarmarea generală și completă, sub control internațional eficient.

Principalele obiective ale dezarmării sînt asigurarea supraviețuirii umanității și eliminarea riscului de război, mai ales de războiul nuclear ; să se facă în așa fel încît războiul să nu mai fie un mijloc de reglementare a diferendelor internaționale, iar forța și amenințarea cu recurgerea la forță să fie excluse din viața internațională, așa cum prevede Carta Națiunilor Unite.

Pentru a progresa în vederea realizării acestor obiective, trebuie încheiate și aplicate acorduri prevăzînd încetarea cursei înarmărilor și măsuri reale de dezarmare, ținînd seama de necesitatea ca statele să-și salvgardeze securitatea.

20. Între aceste măsuri, cea mai înaltă prioritate o au măsurile eficiente de dezarmare nucleară și prevenirea războiului nuclear. În acest scop, este indispensabil să se elimine amenințarea cu folosirea armelor nucleare, să se oprească și să se

schimbe tendința cursei înarmărilor nucleare pînă la eliminarea totală a armelor nucleare și a vectorilor lor și să se împiedice proliferarea unor astfel de arme.

În același timp, ar trebui adoptate alte măsuri pentru a preveni declanșarea unui război nuclear și pentru a reduce riscul amenințării cu sau folosirii armelor nucleare.

21. De asemenea, ar trebui adoptate acorduri sau alte măsuri eficiente pentru interzicerea sau prevenirea punerii la punct, fabricării sau folosirii altor arme de distrugere în masă. În acest context, ar trebui acordată o prioritate sporită încheierii unui acord asupra eliminării tuturor armelor chimice.

22. Paralel cu negocieri asupra unor măsuri de dezarmare nucleară, ar trebui procedat la negocieri asupra reducerii echilibrate a forțelor armate și armamentelor clasice, bazate pe principiul nediminuării securității părților, în vederea promovării sau întăririi stabilității, reducînd, în același timp, potențialele militare și ținînd seama de necesitatea ca statele să-și salvgardeze securitatea. Aceste negocieri ar trebui să se desfășoare punînd accentul în mod deosebit asupra forțelor armate și armelor clasice ale statelor posesoare de arme nucleare și ale altor state importante din punct de vedere militar. Ele ar trebui să fie însoțite de negocieri asupra limitării transferurilor internaționale de arme clasice, care s-ar baza în esență pe același principiu și ar ține cont de dreptul inalienabil la autodeterminare și la independență al popoarelor aflate sub dominație colonială sau străină și de obligația statelor de a respecta acest drept, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite și cu Declarația privind principiile dreptului internațional referitoare la relațiile prietenești și la cooperarea dintre state, precum și de necesitatea statelor beneficiare de a-și salvgarda securitatea.

23. Ar trebui să se ia alte măsuri la scară internațională pentru a interzice sau a restrînge, din rațiuni umanitare, folosirea armelor clasice stabilite, între care armele ce pot avea efecte traumatizante excesive, ce pot provoca suferințe inutile sau pot avea efecte neselective.

24. Ar trebui să se adopte, atît în domeniul armamentelor nucleare, cît și în cel al armelor clasice, măsuri colaterale, precum și măsuri concepute în mod expres pentru crearea unui climat de încredere, în scopul de a contribui la crearea unor condiții favorabile adoptării de măsuri de dezarmare suplimentare și pentru a promova reducerea încordărilor internaționale.

25. Negocierile și măsurile în domeniul dezarmării trebuie să se inspire din principiile fundamentale enunțate în continuare.

26. Toate statele membre ale Organizației Națiunilor Unite își reafirmă deplinul lor devotament față de obiectivele Cartei Națiunilor Unite și obligația de a respecta minuțios principiile Cartei, ca și celelalte principii general recunoscute ale dreptului internațional referitoare la menținerea păcii și securității internaționale.

Ele subliniază că este deosebit de important să se abțină de la recurgerea la amenințarea sau folosirea forței împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a unui stat, sau împotriva popoarelor aflate sub dominație colonială sau străină care urmăresc să-și exercite dreptul la autodeterminare și să-și cucerească independența ; neintervenția și neamestecul în treburile interne ale altor state ; inviolabilitatea frontierelor internaționale și reglementarea pașnică a diferendelor, ținîndu-se seama de dreptul natural la legitimă apărare individuală și colectivă al statelor, în conformitate cu prevederile Cartei.

27. Conform Cartei, Organizația Națiunilor Unite este răspunzătoare în primul rînd și trebuie să joace un rol central în domeniul dezarmării. Pentru a juca în mod eficient acest rol și pentru a facilita și încuraja adoptarea tuturor măsurilor în acest domeniu, Organizația Națiunilor Unite ar trebui să fie ținută în mod necesar la curent în legătură cu toate măsurile adoptate în acest domeniu, indiferent dacă acestea sînt unilaterale, bilaterale, regionale sau multilaterale, fără a prejudicia progresul negocierilor.

28. Succesul negocierilor pentru dezarmare prezintă un interes vital pentru toate popoarele lumii. În consecință, toate statele au datoria de a contribui la eforturile depuse în domeniul dezarmării. Toate statele au dreptul de a participa la negocierile pentru dezarmare. Ele au dreptul să participe pe picior de egalitate la negocierile multilaterale de dezarmare care au o incidență directă asupra securității lor naționale. Dacă dezarmarea este într-adevăr problema tuturor statelor, statelor posesoare de arme nucleare le revine în primul rînd răspunderea de a proceda la dezarmarea nucleară și — împreună cu alte state importante din punct de vedere militar — de a pune capăt și de a schimba tendința cursei înarmărilor. Este deci necesar să se asigure participarea lor activă.

29. Adoptarea unor măsuri de dezarmare trebuie să se facă în mod echilibrat și echitabil, în așa fel încît să fie garantat dreptul la securitate al fiecărui stat și ca nici un stat sau grup de state să nu obțină, de pe urma acestor măsuri, avantaje față de altele, în nici o etapă. În fiecare etapă, obiectivul trebuie să fie asigurarea menținerii unei securități nediminuate, concomitent cu aducerea armamentelor și a forțelor militare la nivelul cel mai scăzut posibil.

30. Ar trebui să fie respectat cu strictețe un echilibru acceptabil al răspunderilor și obligațiilor reciproce între statele posesoare și neposesoare de arme nucleare.

31. Acordurile în domeniul dezarmării și limitării armamentelor ar trebui să prevadă măsuri de verificare corespunzătoare, considerate satisfăcătoare de toate părțile interesate, astfel încît să se creeze încrederea necesară și să se asigure respectarea acestor măsuri de către toate părțile. Natura și modalitățile verificării prevăzute în orice acord depind și ar trebui să fie în funcție de obiectivele, amploarea și natura acordului respectiv. Acordurile ar trebui să prevadă participarea părților, direct sau prin intermediul sistemului Națiunilor Unite, la procesul de verificare. Ar trebui să se folosească, dacă va fi cazul, îmbinarea mai multor metode de verificare ca și alte proceduri de executare.

32. Toate statele, și în special statele posesoare de arme nucleare, ar trebui să examineze diversele propuneri urmărind să asigure nerecurgerea la armele nucleare și prevenirea războiului nuclear. În acest context, luînd notă de declarațiile statelor posesoare de arme nucleare, aranjamente eficiente potrivit cărora ar fi bine să se dea statelor neposesoare de arme nucleare toate garanțiile împotriva folosirii sau amenințării cu armele nucleare ar putea întări securitatea acestor state, precum și pacea și securitatea internațională.

33. Crearea de zone lipsite de arme nucleare, pe baza unor acorduri sau aranjamente convenite în mod liber între statele regiunii interesate, respectarea minuțioasă a acestor acorduri sau aranjamente, ceea ce ar asigura ca aceste zone să fie într-adevăr lipsite de arme nucleare, și respectarea acestor zone de către statele posesoare de arme nucleare constituie o măsură importantă a dezarmării.

34. Există o legătură directă între dezarmare, reducerea încordării internaționale, respectarea dreptului la autodeterminare și independență națională, reglementarea pașnică a diferendelor conform Cartei Națiunilor Unite și întărirea păcii și a securității internaționale. Progresele înregistrate într-unul din aceste domenii au efecte benefice în celelalte ; dimpotrivă, eșecurile înregistrate într-un domeniu au efecte negative în celelalte.

35. Există o strînsă legătură între dezarmare și dezvoltare. Progresele înregistrate în primul domeniu vor contribui în mare măsură la realizarea celui de al doilea și invers. Resursele eliberate în aplicarea măsurilor de dezarmare ar trebui deci să fie consacrate dezvoltării economice și sociale a tuturor națiunilor și să servească la lichidarea decalajului economic care separă țările dezvoltate de țările în curs de dezvoltare.

36. Neproliferarea armelor nucleare este un subiect de preocupare universală. Măsurile de dezarmare trebuie să fie compatibile cu dreptul inalienabil al tuturor statelor, fără discriminare, de a pune la punct, a obține și a folosi tehnologiile, materialul și materiile nucleare necesare folosirii pașnice a energiei nucleare și de a stabili programele nucleare pașnice în conformitate cu prioritățile lor, cu nevoile și interesele naționale, ținînd cont de necesitatea prevenirii proliferării armelor nucleare. Cooperarea internațională pentru utilizarea pașnică a energiei nucleare ar trebui să se desfășoare pe baza unor ga-

ranţii internaţionale convenite şi corespunzătoare, aplicate fără discriminare.

37. S-ar înlesni înregistrarea de progrese importante în domeniul dezarmării, şi în special în domeniul dezarmării nucleare, prin măsuri paralele urmărind întărirea securităţii statelor şi îmbunătăţirea, în general, a situaţiei internaţionale.

38. Ar trebui ca negocieri asupra unor măsuri parţiale de dezarmare să se desfăşoare paralel cu negocieri asupra unor măsuri mai generale şi să fie urmate de negocieri care să ducă la încheierea unui tratat de dezarmare generală şi totală, sub un control internaţional eficace.

39. Măsurile calitative şi măsurile cantitative de dezarmare sînt ambele importante pentru a se pune capăt cursei înarmărilor. Acţiunea dusă în acest scop trebuie să cuprindă negocieri privind limitarea şi încetarea perfecţionării calitative a armamentelor, în special a armelor de distrugere în masă şi a punerii la punct a unor arme noi, astfel încît, în cele din urmă, realizările ştiinţei şi tehnicii să nu poată fi utilizate decît în scopuri paşnice.

40. Caracterul universal al acordurilor de dezarmare contribuie la crearea unui climat de încredere între state. În cursul negocierilor prealabile unor acorduri multilaterale în domeniul dezarmării nu ar trebui să se neglijeze nimic pentru a face ca ele să fie universal acceptabile. Respectarea deplină, de către toate statele părţi la aceste acorduri, a dispoziţiilor conţinute în ele ar contribui, de asemenea, la realizarea acestui obiectiv.

41. Pentru a crea condiţii corespunzătoare asigurării succesului procesului de dezarmare, toate statele ar trebui să respecte cu stricteţe dispoziţiile Cartei Naţiunilor Unite, să se abţină de la orice acte care ar risca să dăuneze eforturilor depuse în domeniul dezarmării şi să dea dovadă de o atitudine constructivă faţă de negocieri şi de voinţă politică de a se ajunge la acorduri. Încheierea rapidă şi satisfăcătoare a unor negocieri de dezarmare, aflate în curs la diverse niveluri, ar putea contribui la limitarea cursei înarmărilor. Măsuri unilaterale de limitare sau reducere a armamentelor ar fi, de asemenea, susceptibile să contribuie la realizarea acestui obiectiv.

42. Dat fiind faptul că trebuie să se adopte rapid măsuri pentru încetarea şi schimbarea tendinţei cursei înarmărilor, statele membre declară prin prezenta că vor respecta obiectivele şi principiile sus-menţionate şi că nu vor precupeţi nici un efort pentru punerea în aplicare în mod loial a Programului de acţiune, enunţat în secţiunea a III-a.

III. Program de acţiune

43. Se poate progresa pe calea dezarmării generale şi complete aplicînd un program de acţiune cu privire la dezarmare, conform obiectivelor şi principiilor enunţate în Declaraţia cu privire la dezarmare. Prezentul Program de acţiune enunţă priorităţile şi măsurile în domeniul dezarmării pe care statele ar trebui să le adopte de urgenţă în scopul încetării şi schimbării tendinţei cursei armamentelor şi pentru a da impulsul necesar eforturilor vizînd realizarea unei adevărate dezarmări, care să permită să se ajungă la o dezarmare generală şi completă sub un control internaţional eficace.

44. Prezentul program de acţiune enumeră măsurile concrete de dezarmare care ar trebui aplicate în cursul următorilor ani, precum şi alte măsuri şi studii menite să pregătească terenul în vederea unor viitoare negocieri şi progrese pe calea dezarmării generale şi complete.

45. Ordinea de prioritate pentru negocierile privind dezarmarea va fi următoarea : arme nucleare ; alte arme de distrugere în masă, inclusiv armele chimice ; arme clasice, inclusiv orice armă putînd fi considerată ca producînd efecte traumatizante excesive sau ca acţionînd fără discriminare, şi reducerea forţelor armate.

46. Nimic nu ar trebui să împiedice statele să ducă în acelaşi timp negocieri referitoare la toate problemele prioritare.

47. Armele nucleare sînt cele care ameninţă în modul cel mai grav omenirea şi supravieţuirea civilizaţiei. Este esenţial să fie oprită şi schimbată orientarea cursei armamentelor nucleare sub toate aspectele sale pentru a elimina riscul unui război punînd în joc arme nucleare. Obiectivul final este, din acest punct de vedere, eliminarea completă a acestor arme.

48. Pentru atingerea obiectivului pe care-l reprezintă dezarmarea nucleară, toate statele dotate cu arme nucleare, în special acelea dintre ele care posedă arsenalele nucleare cele mai importante, au o responsabilitate specială în această privinţă.

49. Procesul dezarmării nucleare ar trebui realizat într-o asemenea manieră şi necesită asemenea măsuri încît securitatea tuturor statelor să fie garantată în condiţiile existenţei unor niveluri de armamente nucleare din ce în ce mai scăzute, ţinînd seama de importanţa calitativă şi cantitativă a arsenalelor existente ale statelor dotate cu arme nucleare şi ale altor state interesate.

50. Realizarea dezarmării nucleare va necesita negocierea urgentă a unor acorduri, în etape corespunzătoare şi cu măsuri de verificare adecvate care să dea satisfacţie statelor interesate :

— să se pună capăt perfecţionării calitative şi punerii la punct a unor noi sisteme de arme nucleare ;

— să se pună capăt producerii oricăror tipuri de arme nucleare şi mijloacelor pentru lansarea lor, precum şi producerii de materiale fisionabile destinate armamentelor ;

— să se stabilească un program general bazat pe un calendar convenit de comun acord, în măsura posibilului, pentru a reduce în mod progresiv şi echilibrat stocurile de arme nucleare şi mijloacele de lansare a acestora şi care să ducă, în cele din urmă, la eliminarea lor completă în cel mai scurt timp posibil.

În cursul negocierilor s-ar putea examina problema limitării sau interzicerii pe o bază reciprocă şi acceptată, fără prejudicierea securităţii vreunui stat, a tuturor tipurilor de armamente nucleare.

51. Încetarea experienţelor cu arme nucleare de către toate statele în cadrul unui proces efectiv de dezarmare nucleară ar fi în interesul umanităţii. Aceasta reprezintă o contribuţie semnificativă la obiectivul sus-menţionat, adică de a pune capăt perfecţionării calitative a armelor nucleare şi punerii la punct a unor noi tipuri de asemenea arme, precum şi de a împiedica proliferarea acestor arme. În acest context, negocierile actuale în curs în legătură cu „un tratat de interzicere a experienţelor cu arme nucleare şi un protocol relativ la exploziile nucleare în scopuri paşnice care să fie parte integrantă a tratatului" ar trebui încheiate de urgenţă şi rezultatul lor să fie prezentat spre o examinare completă de către organul multilateral de negocieri, în scopul de a supune un proiect de tratat Adunării Generale la o dată cît mai apropiată posibil.

Ar trebui ca părţile în negocieri să depună toate eforturile pentru a se ajunge la un acord care, după aprobarea de către Adunarea Generală, ar putea suscita adeziunea cea mai larg posibilă.

În această privinţă, mai multe state care nu posedă arme nucleare au afirmat că ar fi încurajator pentru comunitatea internaţională ca, în aşteptarea încheierii acestui tratat, statele care posedă arme nucleare să se abţină toate să procedeze la experienţe cu arme nucleare. Cîteva state posesoare de arme nucleare au emis păreri diferite.

52. Statele Unite ale Americii şi Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste ar trebui să încheie cît mai curînd acordul la care încearcă să ajungă de mai mulţi ani în cadrul celei de-a doua serii de negocieri cu privire la limitarea armamentelor strategice (SALT 2). Ele sînt invitate să comunice în timp opor-

tun textul acestui acord Adunării Generale. Acesta ar trebui urmat grabnic de noi negocieri între cele două părți cu privire la limitarea armelor strategice care să ducă la importante reduceri concertate și la limitări calitative ale armelor strategice. Acesta ar fi un pas important în direcția dezarmării nucleare și, în cele din urmă, în direcția instaurării unei lumi fără arme nucleare.

53. Pentru a accelera procesul de dezarmare nucleară prezentat mai sus, ar trebui să se depună eforturi energice și urgente în vederea încheierii negocierilor în curs și începerii cît mai curînd posibil a unor noi negocieri între statele dotate cu arme nucleare.

54. Realizarea unor progrese importante în domeniul dezarmării nucleare ar fi facilitată atît de măsuri politice paralele sau de măsuri juridice internaționale urmărind întărirea securității statelor, precum și prin realizarea de progrese în domeniul limitării și reducerii forțelor armate și armamentelor clasice ale statelor dotate cu arme nucleare și ale altor state din regiunile interesate.

55. Un progres real în domeniul dezarmării nucleare ar putea crea o atmosferă propice progresului dezarmării clasice pe o bază mondială.

56. Garanția cea mai eficace împotriva riscului unui război nuclear și folosirii de arme nucleare este dezarmarea nucleară și eliminarea completă a armelor nucleare.

57. În așteptarea realizării acestui obiectiv, scop în care trebuie urmărite energic negocieri și ținînd seama de efectele devastatoare pe care le-ar avea un război nuclear pentru statele beligerante și pentru cele nebeligerante, statele posesoare de arme nucleare au responsabilitatea specială de a adopta măsuri vizînd prevenirea declanșării unui război nuclear și a folosirii forței, inclusiv cea a armelor nucleare, în relațiile internaționale, sub rezerva dispozițiilor Cartei O.N.U.

58. În acest context, toate statele și în special statele posesoare de arme nucleare ar trebui să ia în considerare diverse măsuri vizînd garantarea nerecurgerii la arme nucleare, prevenirea războiului nuclear și alte obiective corelate, prin intermediul unui acord internațional de fiecare dată și imediat ce este posibil, și pornind de la a asigura ca supraviețuirea umanității să nu fie compromisă. Toate statele ar trebui să participe activ la eforturile vizînd crearea unor condiții care să permită să se ajungă la un acord asupra unui cod de conduită pașnică a țărilor în problemele internaționale și care să excludă posibilitatea recurgerii la forță sau la amenințarea cu forța.

59. În aceeași ordine de idei, statele posesoare de arme nucleare sînt rugate să ia măsuri în scopul de a da garanții statelor care nu au arme nucleare împotriva recurgerii sau amenințării cu recurgerea la arme nucleare. Adunarea Generală ia notă de declarațiile făcute de statele posesoare de asemenea arme și le cere în mod stăruitor să-și continue eforturile în scopul de a hotărî adoptarea dispozițiilor care se impun pentru a garanta în mod eficace statelor ce nu posedă arme nucleare nerecurgerea la asemenea arme sau la amenințarea cu recurgerea la aceste arme.

60. Crearea de zone fără arme nucleare pe baza unor aranjamente liber consimțite între statele regiunii interesate constituie o măsură importantă de dezarmare.

61. Procesul creării unor asemenea zone în diferite părți ale lumii ar trebui încurajat, avînd drept obiectiv final o lume lipsită complet de arme nucleare. În procesul creării acestor zone ar trebui să se țină seama de particularitățile fiecărei regiuni. Statele care fac parte din aceste zone ar trebui să se angajeze să respecte integral toate obiectivele, scopurile și principiile acordurilor sau aranjamentelor care au dus la crearea lor, procedînd astfel încît acestea să fie cu adevărat lipsite de arme nucleare.

62. În ceea ce privește aceste zone, statele dotate cu arme nucleare sînt cu insistență invitate să se angajeze, conform modalităților care urmează să fie negociate, cu autoritatea competentă a fiecărei zone, în mod special :

a) să respecte cu strictețe statutul zonei denuclearizate ;

b) să se abțină să folosească sau să amenințe cu folosirea armelor nucleare împotriva statelor acestei zone.

63. Ținînd seama de situația existentă și fără a prejudicia alte măsuri care ar putea fi avute în vedere în alte regiuni, este deosebit de recomandabil să se ia următoarele măsuri :

a) adoptarea de către statele interesate a tuturor măsurilor pertinente pentru a asigura deplina aplicare a Tratatului cu privire la interzicerea armelor nucleare în America Latină (Tratatul de la Tlatelolco), ținînd seama de punctele de vedere exprimate în cursul sesiunii extraordinare privind aderarea la acest tratat ;

b) semnarea și ratificarea Protocoalelor adiționale la Tratatul privind interzicerea armelor nucleare în America Latină (Tratatul de la Tlatelolco) de către statele chemate să devină părți la aceste instrumente și care nu au făcut-o încă ;

c) în Africa, unde Organizația Unității Africane a hotărît denuclearizarea, Consiliul de Securitate va lua, de fiecare dată cînd va fi necesar, măsurile eficace dorite pentru a veghea ca acest obiectiv să nu fie compromis ;

d) examinarea serioasă a măsurilor practice vizate în paragrafele precedente care trebuie luate de urgență pentru a pune în practică propunerea urmărind crearea, conform rezoluțiilor pertinente ale Adunării Generale, a unei zone lipsite de arme nucleare în Orientul Mijlociu, unde toate părțile direct interesate s-au declarat favorabile acestei idei și unde există o amenințare de proliferare a armelor nucleare. Crearea unei zone fără arme nucleare în această regiune ar întări într-o măsură considerabilă pacea și securitatea internațională. În așteptarea creării acestei zone, statele regiunii ar trebui să declare în mod solemn că se vor abține, pe o bază de reciprocitate, să producă, să obțină sau să-și asigure posesiunea — indiferent în ce manieră — de arme nucleare și dispozitive explozibile nucleare și să autorizeze amplasarea unor asemenea arme pe teritoriul lor de către orice terță parte și să accepte să supună întreaga lor activitate nucleară garanțiilor Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. Ar fi recomandabilă examinarea rolului pe care l-ar putea juca Consiliul de Securitate pentru facilitarea creării acestei zone fără arme nucleare în Orientul Mijlociu ;

e) toate statele regiunii din Asia de sud s-au arătat ferm decise să păstreze regiunea lor fără arme nucleare. Ar trebui ca ele să nu ia nici o măsură susceptibilă să le abată de la acest obiectiv. În acest context, în mai multe rezoluții ale Adunării Generale, care continuă să se preocupe de această problemă, a fost prevăzută crearea unei zone denuclearizate în Asia de sud.

64. Crearea de zone de pace în diferite regiuni ale lumii, în condiții corespunzătoare, care vor trebui clar definite și liber hotărîte de statele interesate ale zonei, ținînd seama de particularitățile acesteia și de principiile Cartei O.N.U., și în conformitate cu dreptul internațional, poate contribui la întărirea securității statelor aparținînd acestor zone, precum și — într-o manieră generală — a păcii și securității internaționale. În această privință, Adunarea Generală ia notă de propunerile urmărind crearea de zone de pace :

a) în Asia de sud-est, unde statele aparținînd regiunii au manifestat interes pentru crearea unei asemenea zone, conform opiniilor lor ;

b) în Oceanul Indian, ținînd seama de deliberările și rezoluțiile pertinente ale Adunării Generale și de necesitatea de a asigura menținerea păcii și securității în regiune.

65. În cadrul eforturilor urmărind încetarea și schimbarea tendinței cursei înarmărilor, este indispensabilă împiedicarea proliferării armelor nucleare. Neproliferarea nucleară urmărește, pe de o parte, să împiedice apariția unor noi state dotate cu arme nucleare, în afara celor cinci state dotate în prezent cu asemenea arme și, pe de altă parte, să reducă treptat și, în cele din urmă, să elimine complet aceste arme. Aceasta implică obligații și responsabilități, atît din partea statelor dotate cu arme nucleare, cît și din partea statelor care nu posedă asemenea arme, primele angajîndu-se să oprească cursa înarmărilor nucleare și să realizeze dezarmarea nucleară aplicînd de urgență măsurile enunțate în paragrafele... prezentului document, și toate statele angajîndu-se să împiedice răspîndirea armelor nucleare.

66. Măsuri eficace pot şi trebuie luate la nivel naţional, prin acorduri internaţionale, pentru a reduce pericolul pe care îl reprezintă proliferarea armelor nucleare, fără a compromite aprovizionarea cu energie sau dezvoltarea energiei nucleare în scopuri paşnice. În consecinţă, statele dotate cu arme nucleare şi statele care nu posedă arme nucleare ar trebui să ia în comun noi măsuri în vederea realizării pe o bază universală şi nediscriminatorie a unui consens internaţional cu privire la mijloacele pentru împiedicarea proliferării unor asemenea arme.

67. Aplicarea strictă a tuturor prevederilor instrumentelor existente în domeniul neproliferării, cum sînt Tratatul de neproliferare a armelor nucleare şi/sau Tratatul cu privire la interzicerea armelor nucleare în America Latină (Tratatul de la Tlatelolco) de către statele părţi ale acestor tratate, ar putea contribui în mod considerabil la realizarea acestui ţel. Aderările la aceste instrumente s-au înmulţit în ultimii ani şi părţile au arătat că speră ca această tendinţă să se afirme.

68. Măsurile de neproliferare nu ar trebui să afecteze exercitarea deplină a dreptului inalienabil pe care îl au toate statele de a aplica şi dezvolta programele lor de folosire paşnică a energiei nucleare în scopurile dezvoltării economice şi sociale, conform priorităţilor lor, intereselor şi necesităţilor lor. Toate statele ar trebui să aibă acces la tehnicile, materialele şi materiile în vederea folosirii paşnice a energiei nucleare şi să le poată dobîndi liber, ţinînd seama de necesităţile speciale ale ţărilor în curs de dezvoltare. Cooperarea internaţională în acest domeniu ar trebui supusă unor garanţii internaţionale acceptate şi satisfăcătoare, aplicate pe o bază nediscriminatorie prin intermediul Agenţiei Internaţionale pentru Energia Atomică în scopul de a evita efectiv proliferarea armelor nucleare.

69. Opţiunile şi hotărîrile ţărilor în ce priveşte folosirea paşnică a energiei nucleare ar trebui respectate fără a compromite politicile lor respective privind ciclul combustibilului nuclear, sau cooperarea, acordurile şi contractele internaţionale, privind folosirea paşnică a energiei nucleare, cu condiţia ca măsurile de garanţie sus-menţionate să fie aplicate.

70. Conform principiilor şi prevederilor rezoluţiei 32/50, cooperarea internaţională vizînd promovarea transferului şi folosirea tehnicilor nucleare în scopul dezvoltării economice şi sociale, în special în ţările în curs de dezvoltare, ar trebui întărită.

71. Ar trebui să se depună eforturi pentru încheierea lucrărilor în curs în cadrul Programului internaţional de evaluare a ciclului combustibilului nuclear, în strictă conformitate cu obiectivele enunţate în comunicatul comun al Conferinţei pentru organizarea acestui program.

72. Toate statele ar trebui să adere la Protocolul privind interzicerea folosirii în război a gazelor asfixiante, toxice sau similare, a mijloacelor bacteriologice.

73. Toate statele care nu au făcut-o încă ar trebui să aibă în vedere aderarea la Convenţia cu privire la interzicerea punerii la punct, fabricării şi stocării armelor bacteriologice (biologice) sau toxice şi cu privire la distrugerea lor.

74. Statele ar trebui, de asemenea, să aibă în vedere posibilitatea de a adera la acordurile multilaterale, deja încheiate, cu privire la dezarmare menţionate în prezenta secţiune.

75. Interzicerea completă şi efectivă a punerii la punct, fabricării şi stocării tuturor armelor chimice şi distrugerea lor constituie una dintre măsurile cele mai urgente ale dezarmării. În consecinţă, una dintre sarcinile cele mai presante ale negocierilor multilaterale este încheierea unei Convenţii în acest sens, convenţie în legătură cu care de mai mulţi ani sînt în curs negocieri. După încheierea ei, toate statele ar trebui să contribuie la asigurarea aplicării cît mai largi posibile a convenţiei, semnînd-o şi ratificînd-o grabnic.

76. Ar trebui încheiată o Convenţie care să interzică punerea la punct, fabricarea, stocarea şi folosirea armelor radiologice.

77. În scopul prevenirii cursei calitative a înarmărilor şi pentru a face în aşa fel încît progresele ştiinţifice şi tehnice să nu poată fi folosite, în cele din urmă, decît în scopuri paşnice, ar trebui luate măsuri eficace pentru prevenirea apariţiei unor noi tipuri de arme de distrugere în masă, bazate pe noi principii şi progrese ştiinţifice, şi eliminarea pericolului pe care îl reprezintă acestea. Ar trebui să se depună eforturi judicioase urmărind interzicerea acestor noi tipuri şi sisteme de arme de distrugere în masă. Acorduri speciale ar putea fi încheiate în legătură cu anumite tipuri de arme de distrugere în masă care pot fi identificate. Această problemă prioritară ar trebui să rămînă în studiu.

78. Comitetul pentru dezarmare ar trebui să continue să studieze necesitatea unei noi interdicţii în folosirea tehnicilor de modificare a mediului înconjurător în scopuri militare sau în orice alte scopuri ostile, pentru a elimina pericolele ce ar rezulta pentru omenire, ca urmare a folosirii lor.

79. Pentru promovarea folosirii paşnice a mediului submarin şi suboceanic, precum şi a subsolului lui şi pentru a împiedica ca acesta să devină locul unei curse a înarmărilor, Comitetului pentru dezarmare i se cere să înceapă fără întîrziere — în consultare cu statele părţi la Tratatul pentru interzicerea plasării de arme nucleare şi de alte arme de distrugere în masă pe fundul mărilor şi oceanelor, precum şi în subsolul lor, şi ţinînd seama de propunerile formulate în cursul Conferinţei părţilor însărcinate cu examinarea tratatului (1977), cît şi de toate progresele tehnice pertinente — examinarea unor noi măsuri în domeniul dezarmării urmărind împiedicarea unei curse a armamentelor în acest mediu.

80. Ar trebui luate noi măsuri pentru a împiedica cursa armamentelor în spaţiul extraatmosferic şi ar trebui angajate negocieri internaţionale adecvate în acest sens, conform spiritului Tratatului cu privire la principiile care guvernează activităţile statelor în domeniul explorării şi folosirii spaţiului extraatmosferic, inclusiv Luna şi alte corpuri cereşti.

81. Paralel cu negocierile cu privire la măsurile de dezarmare nucleară, limitarea şi reducerea treptată a forţelor armate şi armamentelor clasice ar trebui urmărite cu hotărîre în cadrul progresului în direcţia dezarmării generale şi complete. Statele care posedă arsenalele nucleare cele mai importante au, în mod cu totul special, misiunea de a continua procesul de reducere a armamentelor clasice.

82. În special, instaurarea unei situaţii mai stabile în Europa, în condiţiile unui nivel inferior al potenţialului militar, asigurînd o egalitate şi o paritate aproximative şi menţinerea securităţii tuturor statelor şi respectînd deplin interesele pe planul securităţii şi independenţei statelor care nu fac parte din alianţe militare, prin acorduri cu privire la reduceri şi limitări reciproce, ar permite întărirea securităţii în Europa şi ar constitui o etapă importantă spre întărirea păcii şi securităţii internaţionale. Eforturile desfăşurate în acest scop în prezent ar trebui continuate cu mai multă energie.

83. Adoptarea unor acorduri sau altor măsuri ar trebui continuate cu hotărîre pe o bază bilaterală, regională şi multilaterală în scopul întăririi păcii şi securităţii în condiţiile unui nivel de forţe mai puţin ridicat, prin limitarea şi reducerea forţelor armate şi armelor clasice, ţinînd seama de necesitatea statelor de a-şi păstra securitatea şi dreptul inalienabil de legitimă apărare consacrat în Carta Naţiunilor Unite şi fără a prejudicia principiul egalităţii drepturilor şi autodeterminării popoarelor conform Cartei şi ţinînd, de asemenea, seama de necesitatea de a asigura un echilibru în fiecare etapă şi de a se menţine securitatea tuturor statelor. Aceste măsuri ar putea cuprinde :

84. Consultări şi conferinţe bilaterale, regionale şi multilaterale, acolo unde există condiţiile corespunzătoare, cu participarea tuturor ţărilor interesate, pentru a examina diferitele aspecte ale dezarmării clasice, cum este iniţiativa prevăzută în Declaraţia de la Ayacucho, la care au subscris, în 1974, opt ţări din America Latină.

85. Consultări cu privire la limitarea transferurilor internaţionale de arme clasice ar trebui iniţiate între principalele ţări furnizoare şi beneficiare de arme, avînd drept principii de bază menţinerea securităţii părţilor în scopul favorizării sau consolidării stabilităţii la un nivel mai scăzut de forţe, ţinînd seama de faptul că toate statele trebuie să-şi asigure securitatea, precum şi de dreptul inalienabil la autodeterminare şi la independenţă al popoarelor aflate sub dominaţie colonială sau străină şi de obligaţiile pe care le au statele de a respecta acest drept, conform Cartei O.N.U. şi Declaraţiei cu privire la principiile dreptului internaţional cu privire la relaţiile de prietenie şi cooperare între state.

86. Conferinţa Naţiunilor Unite din 1979 cu privire la interzicerea sau limitarea folosirii anumitor arme clasice care pot fi considerate ca producînd efecte traumatizante excesive

sau ca acționînd fără discriminare ar trebui ca, inspirîndu-se din considerente de ordin umanitar sau militar, să se străduiască să ajungă la un acord cu privire la interzicerea sau limitarea folosirii unor arme clasice, inclusiv a celor putînd provoca suferințe inutile sau avînd efecte neselective. Conferința ar trebui să examineze anumite categorii dintre aceste arme, inclusiv cele care au făcut obiectul unor discuții anterioare.

87. Toate statele sînt invitate să contribuie la realizarea acestei sarcini.

88. Toate statele, și în special statele producătoare, ar trebui să reflecteze la rezultatele Conferinței în ceea ce privește transferul acestor arme către alte state.

89. O reducere treptată a bugetelor militare pe o bază reciproc convenită, de exemplu în cifre absolute sau în procentaje, în special de către statele dotate cu arme nucleare și de către alte state importante din punct de vedere militar ar fi o măsură care ar contribui la frînarea cursei înarmărilor și ar oferi, în plus, posibilități de afectare a resurselor folosite în prezent în scopuri militare, pentru dezvoltarea economică și socială, în special a țărilor în curs de dezvoltare. Modalitățile de aplicare a acestei măsuri vor trebui hotărîte de comun acord între toate statele participante și mijloacele necesare acestei aplicări vor trebui să fie acceptabile pentru fiecare dintre ele, ținînd seama de problemele pe care le ridică evaluarea importanței relative a reducerilor pe care trebuie să le efectueze diferitele state și ținînd seama în mod corespunzător de propunerile statelor privind toate aspectele reducerii bugetelor militare.

90. Adunarea Generală ar trebui să continue să examineze măsurile concrete care ar trebui să fie luate pentru facilitarea reducerii bugetelor militare, ținînd seama de propunerile și de documentele pertinente ale Organizației Națiunilor Unite în această problemă.

91. Pentru a facilita încheierea și aplicarea efectivă a acordurilor de dezarmare și a crea un climat de încredere, statele ar trebui să subscrie la prevederile adecvate de verificare incluse în aceste acorduri.

92. În contextul negocierilor internaționale cu privire la dezarmare, ar trebui examinată mai întîi problema verificării și ar trebui studiate metodele și procedurile adecvate în acest domeniu. Nu ar trebui precupețit nici un efort pentru a pune la punct metode și proceduri corespunzătoare care să nu fie discriminatorii, să nu constituie o ingerință inoportună în problemele interne ale altor state și să nu împiedice dezvoltarea lor economică și socială.

93. Pentru a facilita procesul de dezarmare este necesar să se ia măsuri și să se promoveze politici urmărind întărirea păcii și securității internaționale și instaurarea unui climat de încredere între state. Angajamentul de a lua măsuri corespunzătoare pentru întărirea încrederii ar putea contribui într-o măsură apreciabilă la deschiderea căii către noi progrese în domeniul dezarmării. În acest scop, ar trebui să se adopte măsuri de genul celor indicate și alte măsuri care urmează să fie stabilite :

— 1) Evitarea atacurilor declanșate printr-un accident, sau în urma unui calcul greșit, sau a unei întreruperi a mijloacelor de comunicare, luînd măsuri care să urmărească îmbunătățirea comunicațiilor între guverne, mai ales în zonele de încordare, instalînd „linii directe" și prin alte mijloace care să permită reducerea riscului de conflict.

— 2) Să se ceară statelor să aprecieze consecințele pe care le pot avea cercetările și realizările lor în domeniul militar asupra acordurilor în vigoare, precum și asupra continuării eforturilor în domeniul dezarmării.

— 3) Să se ceară secretarului general să prezinte periodic Adunării Generale rapoarte privind repercusiunile economice și sociale ale cursei înarmărilor și consecințele sale extrem de dăunătoare pentru pace și securitate pe plan internațional.

94. Dată fiind legătura care există între cheltuielile pentru înarmare și dezvoltarea economică și socială și necesitatea de a elibera resursele folosite în prezent în scopuri militare pentru dezvoltarea economică și socială a lumii, în special în avantajul țărilor în curs de dezvoltare, ar trebui ca secretarul general să întreprindă, cu concursul unui grup de experți guvernamentali calificați, desemnați de el, un studiu amplu referitor la ceea ce ar reprezenta dezarmarea în raport cu dezvoltarea. Ar trebui ca el să prezinte un raport provizoriu asupra acestei probleme Adunării Generale, în cursul celei de-a 34-a sesiuni a acesteia, și să-i prezinte rezultatele definitive ale acestui studiu în cursul celei de-a 36-a sesiuni.

95. Ar trebui ca studiul menționat să aibă drept cadru de referință cel definit în raportul Grupului special pentru studierea raportului dintre dezarmare și dezvoltare creat de secretarul general conform rezoluției 32/88 A a Adunării Generale, din 12 decembrie 1977. Acesta ar trebui să se refere la cele trei principale domenii menționate în raport, ținînd seama de studiile realizate anterior de Organizația Națiunilor Unite. Ar trebui ca acesta să fie întreprins, luîndu-se în considerare modul în care dezarmarea ar putea contribui la instaurarea unei noi ordini economice internaționale. El ar trebui să fie de perspectivă, orientat spre aspectele politice și să pună accentul, pe de o parte, pe oportunitatea realocării pentru dezvoltarea economică și socială, în special în avantajul țărilor în curs de dezvoltare, a resurselor folosite în prezent în scopuri militare, care ar fi eliberate prin măsurile de dezarmare și, pe de altă parte, pe posibilitatea practică de a proceda la o asemenea realocare. Unul dintre obiectivele sale principale ar trebui să fie să se ajungă la concluzii care să poată constitui în mod efectiv o sursă de inspirație pentru formularea unor măsuri practice vizînd realocarea acestor resurse la nivelul local, național, regional și internațional.

96. Adoptarea unor noi măsuri în domeniul dezarmării și a altor măsuri vizînd promovarea păcii și securității internaționale ar fi facilitată de realizarea unor studii cu privire la dezarmare, studii care ar fi efectuate de secretarul general cu concursul unor experți guvernamentali sau al unor experți consultanți.

97. Secretarul general, cu ajutorul unor experți consultanți numiți de el, va continua studiul cu privire la raportul existent între dezarmare și securitate internațională, studiu pe care îl va prezenta Adunării Generale la cea de-a 34-a sesiune a sa, așa cum i s-a cerut prin rezoluția 32/154.

98. La cea de-a 33-a sesiune a sa și la sesiunile sale ulterioare, Adunarea Generală ar trebui să stabilească directive precise pentru realizarea de studii, ținînd seama de propunerile deja făcute de anumite țări în cursul sesiunii sale extraordinare, precum și de cele care vor putea fi prezentate ulterior în această problemă. Pentru a face acest lucru, Adunarea Generală va lua în considerare raportul secretarului general asupra acestor probleme.

99. În scopul de a se sensibiliza opinia publică mondială față de cauza dezarmării, ar trebui să se adopte măsurile precise enunțate în continuare urmărind îmbunătățirea difuzării informațiilor privind cursa înarmărilor și accentuarea eforturilor consimțite pentru încetarea și schimbarea tendinței acestei curse.

100. Organele de informare guvernamentale și neguvernamentale și cele ale Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor specializate vor trebui să acorde prioritate elaborării și difuzării unei documentații tipărite și audiovizuale scoțînd în evidență pericolul pe care-l reprezintă cursa înarmărilor, precum și eforturile consimțite în domeniul dezarmării și negocierile privind măsuri precise de dezarmare.

101. Ar trebui asigurată în special difuzarea documentelor finale ale sesiunii speciale.

102. Adunarea Generală declară săptămîna care începe la 24 octombrie — ziua aniversării întemeierii Organizației Națiunilor Unite — săptămîna promovării obiectivelor dezarmării.

103. Pentru încurajarea studiilor și cercetărilor în domeniul dezarmării, Centrul Națiunilor Unite pentru dezarmare ar trebui să-și intensifice activitățile pentru a prezenta informații privind cursa înarmărilor și dezarmarea. De asemenea, Organizația Națiunilor Unite pentru învățămînt, știință și cultură (UNESCO) este rugată cu insistență să-și intensifice activitățile urmărind facilitarea, în special în țările în curs de dezvoltare, a cercetărilor și publicării de studii cu privire la dezarmare în domeniile ținînd de competența sa și să difuzeze rezultatele acestor cercetări.

104. Organizațiile neguvernamentale interesate ar trebui să participe mai activ la toate etapele procesului de difuzare a informațiilor cu privire la evoluția situației în domeniul dezarmării în toate țările, printr-o legătură mai strînsă între ele și Organizația Națiunilor Unite.

105. Statele membre ar trebui încurajate să îmbunătățească circulația datelor privind diferitele aspecte ale dezarmării pentru a evita difuzarea de informații eronate sau tendențioase privind armamentele și a pune accentul asupra pericolului pe care îl prezintă escaladarea cursei înarmărilor și asupra necesității unei dezarmări generale și complete sub un control internațional eficace.

106. Pentru a contribui la o mai bună înțelegere și la o mai bună luare la cunoștință a problemelor create de cursa înarmărilor și a necesității dezarmării, guvernele și organizațiile internaționale guvernamentale și neguvernamentale sînt cu insistență rugate să ia măsuri pentru a pune la punct programe de educație în domeniul dezarmării și păcii la toate nivelurile.

107. Adunarea Generală își exprimă satisfacția față de inițiativa UNESCO care are în vedere organizarea unui Congres mondial cu privire la educația în domeniul dezarmării și, în această privință, cere cu insistență UNESCO să întărească programul său urmărind dezvoltarea educației în domeniul dezarmării ca domeniu de studiu distinct, elaborînd între altele lucrări pedagogice, manuale și documentație tipărită și audiovizuală. Statele membre ar trebui să facă tot posibilul pentru ca studiul acestei documentații să fie înscris în programele instituțiilor lor de învățămînt.

108. Pentru a favoriza dobîndirea de cunoștințe specializate cu privire la dezarmare într-un număr mai mare de state membre, în special în statele în curs de dezvoltare, Adunarea Generală hotărăște să creeze un program de burse de studii în domeniul dezarmării. Secretarul general ar trebui, ținînd seama de propunerea prezentată la sesiunea specială, să pregătească directive pentru acest program. El ar trebui, de asemenea, să prezinte la cea de-a 33-a sesiune ordinară a Adunării Generale o situație a creditelor necesare acordării a 20 de burse de studiu, astfel încît ele să fie înscrise în bugetul ordinar al Organizației Națiunilor Unite, ținînd seama de economiile care pot fi realizate în limitele creditelor deja deschise.

109. Aplicarea acestor măsuri prioritare ar trebui să conducă la dezarmarea generală și completă sub un control internațional eficace, care rămîne obiectivul fundamental al tuturor eforturilor depuse în domeniul dezarmării. Negocierile asupra dezarmării generale și complete vor trebui să fie purtate concomitent cu negocierile asupra unor măsuri parțiale de dezarmare. În acest scop, Comitetul pentru dezarmare se va consacra elaborării unui program detaliat de dezarmare, cuprinzînd toate măsurile care par de dorit pentru a permite realizarea obiectivului dezarmării generale și complete sub un control internațional eficace, într-o lume în care să domnească pacea și securitatea internațională, unde noua ordine economică internațională să se întărească și să se consolideze. Acest program detaliat va trebui să prevadă proceduri corespunzătoare, în așa fel încît Adunarea Generală să fie ținută pe deplin la curent cu desfășurarea acestor negocieri, în special o evaluare a situației, potrivit necesităților și, mai ales, o analizare constantă a aplicării programului.

110. Înregistrarea de progrese pe calea dezarmării ar trebui să meargă paralel cu măsuri de întărire a instituțiilor create pentru menținerea păcii și reglementarea diferendelor internaționale pe cale pașnică. În timpul și după aplicarea programului de dezarmare generală și completă, s-ar cuveni să se adopte, conform principiilor enunțate în Carta Națiunilor Unite, măsurile necesare menținerii păcii și securității internaționale, în special măsuri în virtutea cărora statele s-ar angaja să pună la dispoziția Organizației Națiunilor Unite efectivele considerate de comun acord necesare constituirii unei forțe de pace care ar fi echipată cu arme de tipuri convenite. Dispozițiile referitoare la utilizarea acestei forțe ar trebui să ofere Organizației Națiunilor Unite posibilitatea să prevină sau să elimine în mod eficient orice amenințare sau folosire a forței armate care ar încălca scopurile și principiile Națiunilor Unite.

111. În contextul dezarmării generale și complete sub un control internațional strict și eficace, statele nu vor avea la dispoziție decît efectivele, instalațiile, armamentele și forțele nenucleare care sînt recunoscute ca necesare pentru menținerea ordinii interne și apărarea securității personale a cetățenilor, precum și pentru a le permite să ofere sprijinul și personalul convenit pentru o forță de pace a Națiunilor Unite.

112. În afara diverselor probleme tratate în prezentul program de acțiune există și altele, de importanță fundamentală, asupra cărora, datorită complexității lor și duratei scurte a sesiunii speciale, s-a dovedit imposibil să se ajungă la concluzii comune satisfăcătoare. De aceea, ele nu sînt tratate decît într-un mod foarte general și, în unele cazuri, nu sînt tratate deloc în prezentul program. Se cuvine totuși subliniat faptul că un anumit număr de modalități concrete de abordare a acestor probleme s-au degajat din schimburile de vederi care au avut loc în Adunarea Generală și care vor facilita cu siguranță continuarea studierii și a negocierii problemelor în cauză de către organele competente în materie de dezarmare.

IV. Mecanism

113. Deși dezarmarea, în domeniul nuclear îndeosebi, a devenit o necesitate pentru supraviețuirea omenirii și eliminarea pericolului de război nuclear, au fost realizate puține progrese de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. În afară de faptul că trebuie să existe o voință politică, mecanismele internaționale ar trebui folosite mai eficient și, de asemenea, ar trebui îmbunătățite pentru a înlesni executarea programului de acțiune și a ajuta Organizația Națiunilor Unite să-și îndeplinească rolul ce-i revine în domeniul dezarmării.

În pofida tuturor eforturilor desfășurate de comunitatea internațională, mecanismul actual nu a dat rezultate adecvate. Este, deci, urgent necesar să se dinamizeze mecanismul de dezarmare existent și să se creeze organe corespunzătoare care să aibă un caracter mai reprezentativ în scopul deliberărilor și negocierilor referitoare la dezarmare.

Pentru realizarea unui maximum de eficacitate, sînt necesare două tipuri de organe în domeniul dezarmării : organe care să delibereze și organe de negociere. Toate statele membre ar trebui să fie reprezentate în primul grup de organe. În schimb, în ce privește al doilea grup ar fi preferabil să se prevadă o componență relativ limitată.

114. Conform Cartei, Organizația Națiunilor Unite este învestită cu un rol central și o responsabilitate de prim plan în domeniul dezarmării. În consecință, ea ar trebui să joace un rol mai activ în acest domeniu și, pentru a se achita eficient de funcțiile sale, Organizația ar trebui să faciliteze și să încurajeze adoptarea a tot felul de măsuri — unilaterale, bilaterale, regionale sau multilaterale — de dezarmare și să fie informată în mod corespunzător prin intermediul Adunării Generale, sau pe oricare alt canal adecvat al Organizației, care să permită informarea tuturor statelor membre în legătură cu toate eforturile de dezarmare ce nu au fost făcute sub auspiciile sale, fără a se aduce prejudiciu progresului negocierilor.

115. Adunarea Generală a fost și ar trebui să rămînă principalul organ de deliberare al Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezarmării și nu ar trebui să precupețească nici un efort pentru a favoriza aplicarea măsurilor de dezarmare.

O problemă intitulată „Analiza aplicării recomandărilor și hotărîrilor adoptate de Adunarea Generală la cea de-a 10-a sesiune extraordinară a sa" ar trebui înscrisă pe ordinea de zi a celei de-a 33-a sesiuni și a sesiunilor următoare ale Adunării Generale.

116. Convenţiile multilaterale, referitoare la dezarmare, ar trebui supuse procedurilor normale aplicabile de drept tratatelor. Cele care ar fi supuse Adunării Generale spre aprobare ar trebui să facă obiectul unei analize aprofundate de către Adunarea Generală.

117. Comisia Nr. 1 a Adunării Generale ar trebui să se ocupe în viitor numai de problemele legate de dezarmare şi de probleme conexe în legătură cu securitatea internaţională.

118. Adunarea Generală stabileşte, ca succesoare a Comisiei create, iniţial, prin rezoluţia 502 (VI), o comisie de dezarmare formată din toţi membrii Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Adunarea Generală hotărăşte următoarele :

a) Comisia de dezarmare va fi un organ deliberativ, organ subsidiar Adunării Generale, al cărui rol va fi de a examina şi a face recomandări în diferite probleme din domeniul dezarmării şi a da curs hotărîrilor şi recomandărilor pertinente ale sesiunii speciale consacrate dezarmării. Comisia de dezarmare va trebui, între altele, să analizeze elementele unui program global de dezarmare care vor fi supuse, sub formă de recomandări, Adunării Generale şi, prin intermediul său, organului de negociere ;

b) lucrările Comisiei de dezarmare se vor desfăşura în conformitate cu regulamentul intern al comisiilor Adunării Generale, cu modificările pe care Comisia va considera necesar să le aducă, iar Comisia va face toate eforturile pentru ca hotărîrile asupra problemelor de fond să fie, în măsura posibilului, adoptate prin consens.

Comisia de dezarmare va alcătui, în fiecare an, un raport pe care îl va supune Adunării Generale. Ea va prezenta spre analiză Adunării Generale, la cea de-a 33-a sesiune a sa, un raport cu privire la problemele de organizare. În 1979, Comisia de dezarmare se va întruni pentru o perioadă ce nu va depăşi patru săptămîni, datele acestei reuniuni urmînd a fi fixate de Adunarea Generală la cea de-a 33-a sesiune.

Secretarul general este rugat să pună la dispoziţie experţii, personalul şi serviciile ce vor fi necesare pentru a permite comisiei să se achite eficient de funcţiile sale.

119. O a doua sesiune specială a Adunării Generale consacrată dezarmării ar urma să se ţină la o dată pe care Adunarea Generală o va decide la cea de-a 33-a sesiune.

120. Adunarea Generală este conştientă de activitatea depusă de organismul internaţional de negocieri care se întruneşte începînd de la 14 martie 1962, ca şi de volumul considerabil de muncă urgentă ce rămîne de înfăptuit în domeniul dezarmării.

Adunarea Generală este profund conştientă că este necesar în continuare să se creeze un forum multilateral unic, de dimensiuni limitate, de negocieri asupra dezarmării, care să adopte hotărîrile prin consens. Ea acordă o mare importanţă ideii ca toate statele care s-au dotat cu arme nucleare să participe la un organism de negocieri constituit în mod corespunzător : Comitetul pentru dezarmare.

Adunarea Generală îşi exprimă satisfacţia pentru acordul realizat în urma unor consultări adecvate între statele membre în cursul sesiunii speciale a Adunării Generale consacrate dezarmării, pentru faptul că Comitetul pentru dezarmare va fi deschis participării statelor care s-au înzestrat cu arme nucleare, precum şi participării altor 32—35 state alese în urma consultării cu preşedintele celei de-a 32-a sesiuni a Adunării Generale, pentru faptul că componenţa Comitetului pentru dezarmare va fi reexaminată la intervale regulate, iar Comitetul pentru dezarmare va fi convocat la Geneva cel tîrziu în ianuarie 1979 de către ţara al cărei nume va apărea pe primul loc pe lista alfabetică a membrilor, precum şi pentru faptul că Comitetul pentru dezarmare :

a) îşi va desfăşura lucrările pe baza consensului ;

b) va adopta un regulament intern propriu ;

c) va ruga pe secretarul general al Organizaţiei Naţiunilor Unite să numească, în urma consultărilor cu Comitetul pentru dezarmare, un secretar al Comitetului, care va fi reprezentantul său personal şi totodată va avea sarcina să ajute Comitetul şi preşedintele său să organizeze lucrările şi calendarul Comitetului ;

d) va face în aşa fel încît preşedinţia Comitetului să fie asigurată pe rînd de toţi membrii săi, pe o perioadă de cîte o lună ;

e) va adopta ordinea sa de zi, ţinînd seama de recomandările ce-i vor fi făcute de Adunarea Generală şi de propunerile prezentate de membrii Comitetului ;

f) va prezenta un raport Adunării Generale în fiecare an sau mai frecvent dacă va fi nevoie şi va comunica cu regularitate documentele sale oficiale şi alte documente importante tuturor statelor membre ale Organizaţiei Naţiunilor Unite ;

g) va lua măsuri pentru ca statele interesate care nu sînt membre ale Comitetului să poată să prezinte acestuia propuneri scrise sau documente de lucru privind măsuri de dezarmare care fac obiectul unor negocieri ale Comitetului şi să participe la analiza problemelor referitoare la aceste propuneri sau documente de lucru ;

h) va invita statele nemembre ale Comitetului, la cererea lor, să-şi exprime opiniile în cadrul Comitetului, cînd vor fi examinate de către acesta subiecte care interesează cu deosebire statele respective ;

i) îşi va deschide şedinţele plenare în mod public, cu excepţia cazului cînd se va hotărî altfel.

121. Negocierile bilaterale şi regionale asupra dezarmării sînt, şi ele, de natură să joace un rol important şi ar putea facilita negocierea unor acorduri multilaterale în domeniul dezarmării.

122. O conferinţă mondială asupra dezarmării care să întrunească toate statele şi să fie pregătită în mod adecvat ar trebui convocată imediat ce acest lucru ar deveni oportun.

123. Pentru a permite Organizaţiei Naţiunilor Unite să continue să se achite de rolul său în domeniul dezarmării şi să îndeplinească sarcinile suplimentare ce-i vor fi încredinţate de către actuala sesiune specială, Centrul Naţiunilor Unite pentru dezarmare ar trebui întărit în mod corespunzător, iar atribuţiile sale în materie de cercetare şi informare ar trebui lărgite.

În afară de aceasta, centrul ar trebui să ţină seama pe deplin de posibilităţile oferite de instituţiile specializate ale Naţiunilor Unite şi de celelalte organisme şi programe ale sistemului Naţiunilor Unite în ce priveşte informarea şi studiile asupra dezarmării. Centrul ar trebui, de asemenea, să-şi intensifice contactele cu organizaţiile neguvernamentale şi institutele de cercetare, avînd în vedere rolul important pe care îl joacă ele în domeniul dezarmării. Totodată, acest rol ar putea fi înlesnit şi de alte mijloace ce ar putea fi considerate adecvate.

124. Secretarul general este rugat să creeze un consiliu consultativ format din personalităţi alese pe criteriul competenţei personale şi ţinînd seamă de principiul repartiţiei geografice echitabile, care să fie însărcinat să facă oficiul de consilier în ce priveşte diferitele aspecte ale studiilor ce ar trebui întreprinse sub auspiciile Naţiunilor Unite în domeniul dezarmării şi limitării armamentelor, inclusiv în legătură cu un program de elaborare a unor astfel de studii.

125. Adunarea Generală constată cu satisfacţie că participarea activă a statelor membre la examinarea punctelor înscrise pe ordinea de zi a sesiunii speciale, precum şi propunerile şi sugestiile prezentate de ele, şi pe care Documentul final le reflectă în mare parte, au adus o contribuţie valoroasă la lucrările sesiunii speciale şi au permis încheierea lor cu rezultate pozitive.

Dat fiind că multe dintre aceste propuneri şi sugestii [1], care au devenit parte integrantă a lucrărilor sesiunii speciale, merită să fie studiate mai aprofundat, şi avînd în vedere numeroasele observaţii şi comentarii pertinente făcute atît în timpul dezbaterii generale în şedinţe plenare, cît şi în cadrul Comisiei speciale, secretarul general este rugat să comunice organelor deliberative şi de negociere competente în materie de dezarmare atît Documentul final, cît şi toate documentele oficiale ale sesiunii speciale a Adunării Generale consacrate dezarmării, conform recomandărilor pe care le-ar putea formula aceasta din urmă la cea de 33-a sesiune a sa. Unele dintre propunerile prezentate analizei în Adunarea Generală cu prilejul sesiunii sale speciale sînt enumerate în continuare :

[1] A se vedea A/S—10/PV. 1 la 25, A/S—10/1 la 14 şi 17, A/S—10/AC. 1/PV. 1 la 16, A/S—10/AC. 1/1 la 39, A/S—10/AC. 1/L. 1. la 17

DOCUMENTUL FINAL

al sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării

a) textul hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României asupra dezarmării și îndeosebi asupra dezarmării nucleare, adoptată la 9 mai 1978 (A/S—10/14) ;

b) opiniile guvernului elvețian cu privire la problemele pe care le va examina Adunarea Generală la cea de-a 10-a sesiune specială a sa (A/S-10/AC. 1/2) ;

c) propuneri ale Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste asupra măsurilor practice ce trebuie luate pentru a se pune capăt cursei înarmărilor (A/S-10/AC. 1/4) ;

d) memorandumul Franței privind crearea unei agenții internaționale pentru sateliți de control (A/S-10/AC. 1/7) ;

e) memorandumul Franței privind crearea unui institut internațional de cercetare asupra dezarmării (A/S-10/AC. 1/8) ;

f) propunere a Sri Lanka privind instituirea unei autorități mondiale a dezarmării (A/S-10/AC. 1/9 și Add. 1) ;

g) document de lucru prezentat de Republica Federală Germania intitulat „Contribuție la verificarea seismologică a unei interdicții complete a experiențelor nucleare" (A/S-10/AC. 1/12) ;

h) document de lucru prezentat de Republica Federală Germania intitulat „Invitație de a participa la o reuniune tehnică internațională de verificare a armelor chimice, în Republica Federală Germania" (A/S-10/AC. 1/13) ;

i) document de lucru asupra dezarmării prezentat de China (A/S-10/AC. 1/17) ;

j) document de lucru prezentat de Republica Federală Germania privind constituirea de zone în care ar fi aplicate măsuri vizînd instaurarea unui climat de încredere, ca primă etapă pe calea elaborării unei convenții universale pentru instaurarea unui climat de încredere (A/S-10/AC. 1/20) ;

k) propunere a Irlandei referitoare la realizarea unui studiu privind posibilitatea instituirii unui sistem de stimulente care să încurajeze controlul asupra armelor și dezarmarea (A/S-10/AC. 1/21) ;

l) document de lucru prezentat de România privind o sinteză a propunerilor asupra dezarmării (A/S-10/AC. 23) ;

m) propunere a Uruguayului privind posibilitatea creării unui organism polemologic (A/S-10/AC. 1/25) ;

n) propunere prezentată de Republica Federală Germania, Belgia, Canada, Danemarca, Statele Unite ale Americii, Irlanda, Italia, Japonia, Luxemburg, Norvegia, Noua Zeelandă, Olanda, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Suedia privind întărirea rolului pe care îl joacă Organizația Națiunilor Unite în instaurarea securității prin reglementarea pașnică a diferendelor și menținerea păcii (A/S-10/AC. 1/26 și Corr 1 și 2) ;

o) memorandum al Franței privind crearea unui fond internațional al dezarmării pentru dezvoltare (A/S-10/AC. 1/28) ;

p) notă verbală în care se transmite textul semnat la Washington la 22 iunie 1978 de miniștrii afacerilor externe ai Argentinei, Boliviei, Chile, Columbiei, Ecuadorului, Panama, Peru și Venezuelei în care sînt reafirmate principiile Declarației de la Avacucho referitoare la limitarea armelor clasice (A/S-10/AC. 1/34) ;

q) memorandum al Liberiei intitulat „Declarație cu privire la o nouă filozofie a dezarmării" (A/S-10/AC. 1/35) ;

r) declarații făcute de reprezentanții Chinei la 22 iunie 1978 privind proiectul de document final al celei de-a 10-a sesiuni speciale (A/S-10/AC. 1/36) ;

s) propunere a președintelui Ciprului în vederea demilitarizării totale și dezarmării Republicii Cipru și a aplicării rezoluțiilor Organizației Națiunilor Unite (A/S-10/AC. 1/39) ;

t) amendamente prezentate de China la proiectul de document final al celei de-a 10-a sesiuni speciale (A/S-10/AC. 1/L. 2 la L4, A/S-10/AC. 1/L.7L8) ;

u) propuneri ale Canadei în vederea aplicării unei strategii a suprimării cursei înarmărilor nucleare (A/S-10/AC. 1/L6) ;

v) proiect de rezoluție prezentat de Cipru, Etiopia și India referitor la necesitatea presantă de a pune capăt experiențelor cu arme nucleare (A/S-10/AC. 1/L 10) ;

w) proiect de rezoluție prezentat de Etiopia și India privind nerecurgerea la arme nucleare și prevenirea războiului nuclear (A/S-10/AC. 1/L 11) ;

x) propunere a țărilor nealiniate privind crearea unei zone de pace în Mediterana (A/S-10/AC. 1/37, par. 72) ;

y) propunere a Austriei urmărind să transmită statelor membre documentul de lucru A/C. 187/109 și să se informeze asupra opiniilor lor în problema verificării (A/S-10/AC. 1/37, par. 113) ;

z) propunere a Statelor Unite ale Americii privind crearea unei rezerve a Națiunilor Unite însărcinate cu menținerea păcii, alcătuită din contingente naționale instruite în metodele de menținere a păcii ale Organizației Națiunilor Unite și afectate, în mod special, acestei sarcini de către guvernele lor (A/S-10/AC. 1/37, par. 124) ;

aa) propunere a țărilor nealiniate privind desființarea bazelor militare instalate pe teritorii străine și retragerea trupelor străine din aceste teritorii (A/S-10/AC. 1/37, par. 126) ;

bb) propunere a Mexicului privind deschiderea cu titlu provizoriu a unui cont special în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare pentru a folosi, în scopurile dezvoltării, sumele care ar putea fi eliberate în urma aplicării măsurilor de dezarmare (A/S-10/AC. 1/37, par. 141) ;

cc) propunere a Italiei privind rolul Consiliului de Securitate în domeniul dezarmării, conform art. 26 al Cartei Națiunilor Unite (A/S-10/AC. 1/37, par. 179) ;

dd) propunere a Olandei privind un studiu asupra creării unei organizații internaționale a dezarmării (A/S-10/AC. 1/37, par. 186).

126. Adoptînd prezentul Document final, statele membre ale Națiunilor Unite reafirmă că sînt solemn hotărîte să acționeze pentru dezarmarea generală și completă și să-și continue în colectiv efortul în vederea întăririi păcii și securității internaționale, eliminării amenințării războiului, îndeosebi a războiului nuclear, să pună în aplicare măsuri practice vizînd încetarea și inversarea tendinței cursei înarmărilor, să întărească procedurile care facilitează reglementarea pașnică a diferendelor, să reducă cheltuielile militare și să folosească resursele astfel eliberate pentru a înlesni bunăstarea tuturor popoarelor și a ameliora situația economică a țărilor în curs de dezvoltare.

127. Adunarea Generală se felicită pentru că propunerile prezentate sesiunii sale speciale consacrate dezarmării și deliberările pe care le-au prilejuit au permis să se reafirme și să se definească, în prezentul Document final, atît în Declarație cît și în Programul de acțiune — sau în ambele — principiile, obiectivele, prioritățile și procedurile fundamentale, apte să permită realizarea scopurilor menționate anterior. Adunarea se felicită, de asemenea, pentru hotărîrile importante luate de comun acord privind mecanismul de deliberare și negociere și nu se îndoiește că organele interesate se vor achita de rolul lor în mod eficace.

128. În sfîrșit, trebuie relevat că numărul de state care au participat la dezbaterea generală, precum și nivelul înalt al reprezentării, profunzimea și amploarea discuțiilor sînt fără precedent în istoria eforturilor consacrate dezarmării. Mai mulți șefi de stat sau de guvern au luat cuvîntul în fața Adunării Generale. În afară de aceasta, alți șefi de stat sau de guvern au trimis mesaje și au formulat urări pentru succesul sesiunii speciale.

Mai mulți funcționari de rang înalt aparținînd unor instituții specializate și altor instituții și programe din sistemul Națiunilor Unite, precum și purtători de cuvînt a 25 de organizații neguvernamentale și 6 institute de cercetare au contribuit în mod apreciabil la lucrările sesiunii. Totodată, se cuvine să insistăm asupra faptului că această sesiune specială a Adunării Generale nu reprezintă sfîrșitul, ci mai curînd începutul unei noi etape în eforturile Organizației Națiunilor Unite în domeniul dezarmării.

129. Adunarea Generală este convinsă că discuțiile, al căror obiect au fost problemele dezarmării la sesiunea specială, precum și Documentul final vor atrage atenția tuturor popoarelor, vor contribui și mai mult la mobilizarea opiniei publice mondiale și vor sluji, într-o măsură considerabilă, cauza dezarmării.

Piața Suhe Bator

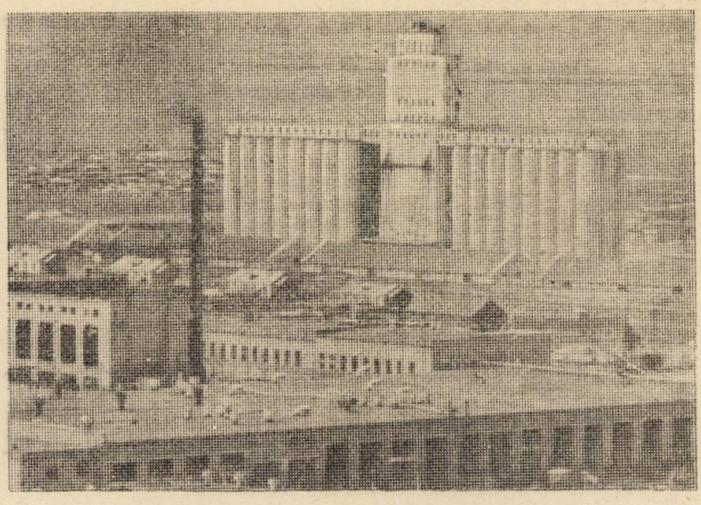

Noul peisaj industrial al Darhanului

REPORTAJ PE GLOB

Ulan Bator, Darhan

– orașe ale prezentului –

Ioan Timofte

Universitatea de stat din Ulan Bator

Ulan Bator și Darhan – două orașe cu putere de simbol pentru destinul poporului mongol, angajat pe calea transformărilor înnoitoare, a dezvoltării socialiste.

...Îndeobște, cunoașterea unui oraș, în care te găsești pentru prima oară, debutează odată cu aterizarea, cu drumul parcurs pînă la hotel, sau cu obișnuitul tur de oraș. Cu toate acestea, în ce mă privește, apropierea de imaginea contemporană a capitalei Mongoliei, Ulan Bator, de realizările locuitorilor săi, a început, poate paradoxal, cu vizita la Muzeul Central.

Panouri cu imagini de epocă înfățișau momente din istoria țării, Ulan Batorul fiind prezent la marile evenimente. Una din secvențe are o valoare documentară deosebită pentru cine vrea să pătrundă în filele de cronică ale capitalei mongole. Placa fotografică înregistrase o așezare de formă circulară, în perimetrul căreia doar două sau trei repere – fastuoasele temple lamaiste – puteau fi trecute în categoria clădiri. În rest, corturi și iurte.

Imaginea-document avea să-mi revină în gînd, de-a lungul multor zile, legînd-o, de fiecare dată, cu ceea ce îmi oferea realitatea.

Așezarea are o vechime de circa trei secole. Cunoscut inițial sub numele de Urga, a căpătat actuala denumire de Ulan Bator („Viteazul Roșu") după proclamarea republicii, la 26 noiembrie 1926. În urmă cu circa jumătate de veac, aici nu se afla nici un așezămînt cultural, fără a mai vorbi de uzine, fabrici. În anul victoriei revoluției, 1921, cei 30 000 locuitori, cîți avea pe atunci orașul, trăiau în plină epocă feudală, viața oamenilor desfășurîndu-se după bunul plac al hanilor, al marilor preoți ; Ulan Batorul a căpătat trăsăturile actuale cu deosebire în ultimii 30–40 de ani. Gazdele, colegii de la ziarul „Zaaluuciuudin Unen" ne-au arătat, cu legitimă mîndrie, bulevardele largi, străjuite de arbori umbroși, cvartalele cu arhitectură modernă. Dar adevărata carte de vizită a capitalei mongole o reprezintă, fără îndoială, industria. Am fost oaspeți ai cîtorva unități industriale, ne-am întîlnit cu tineri muncitori, ingineri din diferite ramuri ale industriei din Ulan Bator.

Era după Congresul Partidului Popular Revoluționar Mongol, care stabilise sarcini deosebite pentru al VI-lea cincinal. Industria Ulan Batorului – concentrînd circa jumătate din producția industrială a țării – urmează să-și sporească capacitatea productivă prin intrarea în exploatare a unor noi unități. În acest sens, zeci și zeci de milioane de tugrici au fost planificați pentru investiții în obiective economice. Creșterea numărului celor angajați în uzine și fabrici va duce la sporirea numărului locuitorilor, care se estimează a ajunge la 500 000 către sfîrșitul acestui veac. Pentru ei și familiile lor, numai în anii 1976–1980, suprafața locuibilă se va extinde cu peste 330 000 mp, se vor înălța noi obiective social-economice.

...Piața Suhe Bator, edificiile istorice ce-o înconjoară, noile cartiere de locuințe dotate cu spitale, școli, case de cultură, magazine și, mai departe, înșirate pe rîul cu ape firave Tola, la est și vest, halele moderne, coșurile unităților economice, care, în ultimii ani, au început să prindă conturul unor întinse platforme industriale sînt dovezi edificatoare ale dezvoltării impetuoase a acestui oraș. Comparînd imaginea-document din muzeu cu ceea ce poți vedea vizitînd astăzi Ulan Batorul, saltul este cu adevărat impresionant.

...La intrarea în orașul Darhan, întocmai ca și în alte așezări urbane, se găsesc, înșirate de o parte și de alta a șoselei, mari construcții, hale, coșuri, dantelării metalice prefigurînd trăsăturile unui centru industrial. Centrala termoelectrică, care pulsează energie pînă departe, la Sarin-Gol, unitățile industriei constructoare de mașini, fabrica de silicați, de ciment și produse din elemente de beton, combinatul de piele și blănuri, rafinăria, combinatul de produse alimentare întregesc profilul unui asemenea centru. După cîțiva kilometri, apar cartierele de locuit, mărginite de străzi largi, cu complexe comerciale, spitale, școli, grădinițe – atribute ale unui oraș modern. Este demn de remarcat că orașul Darhan, al doilea centru industrial al R. P. Mongole, a apărut și s-a dezvoltat într-o perioadă foarte scurtă, de numai 17 ani ; aici, pe un teren de pășune, care ascundea mari bogății, în primul rînd cărbuni, s-a înălțat un oraș care numără, în prezent, 55 000 locuitori.

Orașul, a cărui istorie începe în octombrie 1961, s-a ridicat pe locuri de legendă. În Valea Bohan, unde rîul Haraa și-a săpat albia milenară. Un oraș ale cărui valențe industriale atrag, în continuare, mii și mii de muncitori, foști crescători de animale nomazi, sau fii ai acestora, chemați de dorința irezistibilă a înnoirii locurilor strămoșești, a vieții lor. La comitetul orășenesc de partid, în muzeu, în întreprinderile unde am poposit, prin cartierele de locuințe, ni s-a vorbit despre spiritul de pionierat al primilor 1 500 de locuitori, despre cei care i-au urmat. Au venit, au învățat o meserie, au întemeiat familii și s-au stabilit definitiv în localitatea care se zidea sub ochii lor, prin eforturile lor. După ei, alții și alții. O imagine dintr-un muzeu înfățișează o întindere limitată de înălțimile

din jur. Trei iurte în mijlocul unei stepe goale. De aici s-a început... Nu a fost ușor. Fotografiile de arhivă au surprins oameni înfruntînd dificultățile inerente unei asemenea opere constructive.

Au apărut primele blocuri. Produsele create în noile fabrici ale Darhanului vesteau conectarea la circuitul economic al Mongoliei a unor noi și puternice vlăstare. Era prin anul 1965. Apoi toate au devenit parcă fapte obișnuite. Și închegarea primelor bulevarde, constituind nucleul civic, și inaugurarea teatrului, a numeroaselor școli profesionale, tehnice, licee, cinematografe, case de cultură, cluburi. Fără îndoială, principalii beneficiari ai eforturilor de dezvoltare economică, socială și culturală au fost tinerii. Ei alcătuiesc 85 la sută din întreaga populație a orașului. 11 000 dintre aceștia urmează cursuri școlare. Nevoile de cadre calificate sînt acum acoperite. În cea mai mare parte a întreprinderilor, vîrsta medie a angajaților se află sub 35 de ani.

Orașul Darhan — ne-au subliniat gazdele — este mîndria țării, la ridicarea lui o contribuție de seamă aducînd-o tinerii, membri ai Uniunii Tineretului Revoluționar Mongol. În prezent, tinerii din Darhan, ca și cei de pe întreg cuprinsul țării, participă la punerea în valoare a unor noi bogății, construiesc noi obiective, își însușesc noi cunoștințe.

Mărturie a materializării unor asemenea preocupări stau realizările înregistrate în cincinalul trecut. Dacă ne-am referi numai la învățămînt, în cincinalul trecut numărul celor cuprinși în rețeaua școlară de toate gradele a crescut cu 32 la sută ; peste o pătrime din locuitori se află pe băncile școlilor sau își continuă, într-o formă sau alta, creșterea calificării profesionale. Perspective deosebite, în acest domeniu, se deschid și pentru perioada următoare. Ținînd seama de ritmurile pe care poporul mongol și le-a propus pentru dezvoltarea economică și socială în cincinalul 1976—1980, se are în vedere ca aproximativ 90 000 de absolvenți a 8 sau 10 clase din școlile de cultură generală să fie orientați spre școlile tehnice și profesionale. 30 000 de cadre se vor îndrepta spre ramurile economiei naționale, fiind absolvenți ai unor școli superioare și medii de specialitate.

Poposind la Ulan Bator, la Darhan, în unități economice sau social-culturale, surprinzi secvențe elocvente pentru hotărîrea acestui popor, a tinerei sale generații, de a face din școală o fereastră tot mai larg deschisă spre viitor, în strînsă legătură cu proiectele de dezvoltare a întregii țări.

Poporul român, care urmărește cu satisfacție activitatea constructivă a poporului mongol, îndreptată spre realizarea sarcinilor stabilite de Congresul al XVII-lea al Partidului Popular Revoluționar Mongol, se bucură sincer de succesele dobîndite pe calea transformării revoluționare a societății, în construirea bazei tehnico-materiale a socialismului, în dezvoltarea economiei și culturii, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului. Poposind pe pămîntul mongol, cunoscîndu-i oamenii nu poți să nu remarci sentimentele de prietenie și colaborare pe care poporul acestei țări le nutrește față de România și poporul român.

De-a lungul anilor, raporturile româno-mongole au cunoscut o evoluție ascendentă, pe multiple planuri, rolul determinant avîndu-l, în această direcție, legăturile de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Popular Revoluționar Mongol, convorbirile rodnice dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Jumjaaghiin Țedenbal.

Cu prilejul zilei de 11 iulie, cînd se sărbătorește 57 de ani de la victoria revoluției populare mongole, poporul român, animat de sincere sentimente de prietenie, urează poporului mongol cordiale felicitări și urarea de a obține succese și mai mari în edificarea noii orînduiri.

REPORTAJ PE GLOB

Bochum nu-și divulgă respectabila vîrstă de 657 ani...

Culorile Ruhrului

Eugeniu Obrea

S-a schimbat Ruhrul sau imaginația m-a înfirmat ? Așteptam, poate, un decor pe care s-a depus praful de cărbune, o asociere austeră de uzine și locuințe, străzi care prelungesc curtea fabricii. La Bochum pot fi întîlnite, desigur, și ziduri înnegrite, și case care se învecinează cu halele întreprinderilor, și artere cu o anumită severitate arhitectonică. Dar orașul nu-și divulgă respectabila vîrstă de 657 de ani (mărturisită în documente) și, mai ales, refuză asocierea cu imaginea unui Ruhr trist, sumbru.

Acolo unde se produce despărțirea de autostradă și de monotonia ei, pătrundem într-un cartier în care se privesc, față-n față, un șir de clădiri bătrîne fără semne de oboseală și o construcție mai recentă, etalînd o emblemă prea cunoscută : „Opel". Case — amestec de stiluri — sînt despărțite de sanctuarul automobilului printr-o vetustă linie de tramvai. O parcurg destule vagoane cu o înfățișare ce aparține unor decenii trecute. Ceea ce contrastează cu liniile moderne ale automobilelor din aglomerările multicolore de pe spațiile virane.

Totuși, chiar dacă „Opel" ne-a întîmpinat la poarta Bochumului, iar 22 000 din locuitorii săi lucrează în industria automobilului, zeul metalic pe roți nu definește, exclusiv, vocația orașului. Ar însemna să omitem oțelăriile „Krupp" și istoria. De pe terasa clădirii cu 12 etaje, în care se află birourile firmei — catarg imaculat ce se înalță peste Bochum — ni s-a arătat construcția modestă în care, la 1847, s-a turnat, pentru prima oară, fontă. Pe atunci, Bochum număra abia 3500 locuitori, iar îndeletnicirile lor descindeau din tradiția agricolă. Ruhrul, un spațiu de 4 600 kmp, nu avea motive să se plîngă de densitatea populației : în 1820, trăiau aici 275 000 persoane. Existența calmă din așezările înșirate pe malul unui rîu fără prea multă glorie avea să fie tulburată. La început a fost aventura cărbunelui, cea care a scos Ruhrul din anonimat. Oamenii extrăgeau „diamantele negre" încă din Evul Mediu, însă, prima mină a intrat în funcțiune către jumătatea secolului trecut. Invaziei minelor i-a urmat expansiunea industrială. Minele au atras fabrici. Cărbunele ieftin a propulsat o industrie care a cucerit rapid o poziție-cheie pe continent. Într-un atelier de la „Krupp", am descoperit un veritabil muzeu : o colecție de boghiuri fabricate de meșterii locali. Inscripții indică anul producției. Notez : „decanul de vîrstă" provine din 1850. Celelalte sînt, firește, mai tinere.

În 1870, Bochumul avea 20 000 locuitori, iar, după ce a trecut pragul acestui secol, mai mult de 100 000 persoane se stabiliseră în noul centru : unii scormoneau măruntaiele pămîn-

Ruhr : concentrare umană, conglomerat industrial...

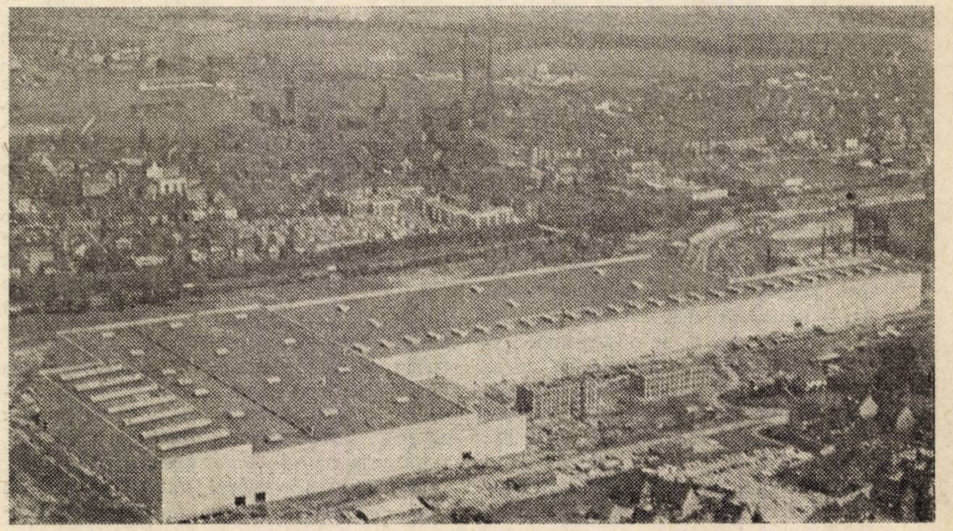

tului, alții plămădeau oțelul. În 140 de ani, perimetrul Ruhrului a înregistrat o creștere a populației de peste 20 de ori, ajungînd în zilele noastre la aproape 6 500 000 locuitori. Concentrare umană, conglomerat industrial. Liniștitele așezări de agricultori, scăldate în verdeață, au devenit orașe ale oțelului și cărbunelui, care s-au extins pînă la punctul în care, întîlnindu-se, au șters semnele despărțitoare. Zeci de kilometri se poate înainta fără ca peisajul urban să se modifice, avînd senzația că te afli în același oraș — gigantică metropolă a muncii. „Țara neagră" au denumit-o oamenii după chipul cărbunelui. Dar culorile Ruhrului nu sînt cele ale tristeții...

■

Bochumul a cunoscut și prosperitatea, și criza. Aidoma întregului Ruhr. Timpul, acest suveran al ființei umane, n-a dovedit indulgență. Bombele au ruinat sau au făcut inutilizabile aproape 80 la sută din clădirile orașului. Dar anii de după război au adus cea mai teribilă încercare : detronarea cărbunelui de o industrie care, în vertiginoasă modernizare, găsise surse de energie mai ieftine și le risipea. Cărbunele pierduse competiția. Minele își închideau porțile. În 1955 existau 27 exploatări carbonifere. Nici una nu s-a putut salva. Alungată de legile profitului, extracția carboniferă s-a deplasat spre nord, acolo unde rămînea rentabilă. Bochumul era condamnat la o agonie lentă ? Întrebări esențiale frămîntau pe oamenii acestor locuri. Totuși, minerii n-au abandonat așezarea periclitată de declin, n-au acceptat dezrădăcinarea. Din adîncuri au urcat la suprafață. Bărbătească încleștare cu roca au schimbat-o pe meseriile industriale. Iar pe terenuri de mină părăsite s-a instalat automobilul. În uzinele sale lucrează, în prezent, 22 000 de muncitori. Însă în mine coborau, în schimburile zilnice, 55 000 de bărbați. Diferența dintre cele două cifre o furnizează efectivul diferitelor întreprinderi — unele amplasate în ultimele decenii. Ceea ce a implicat o conversiune la proporțiile unui oraș, o transformare care a afectat economia locală și populația. Orașul s-a despărțit definitiv de cărbune. Doar un muzeu evocă ziua de ieri.

■

Pe Michael Knauf și pe Paul-Dieter Michalski i-am cunoscut într-un atelier al uzinelor „Krupp". Michael este feciorul unui băcan, dar părinții l-au trimis să devină lăcătuș-mecanic. Paul-Dieter, un roșcovan volubil, a continuat tradiția familiei : tatăl său este muncitor, el va fi la fel. Cei doi fac parte dintr-un grup de 400 de ucenici care sînt calificați la Bochum. Uzinele „Krupp" își asigură, atent, noua generație de muncitori. Directorul Karl Heinz Briam ne spunea că politica pregătirii forței de muncă n-a fost afectată de criza oțelului. 1 000 de tineri se găsesc în procesul școlarizării, ca în perioada „boom"-ului. Sfîrșitul crizei nu este perceptibil, capacitatea de producție este folosită abia la 75 la sută, dar firma este încrezătoare în resursele ei competitive și continuă „investițiile pentru viitor".

Bărbătească încleștare cu roca a fost schimbată pe meseriile industriale...

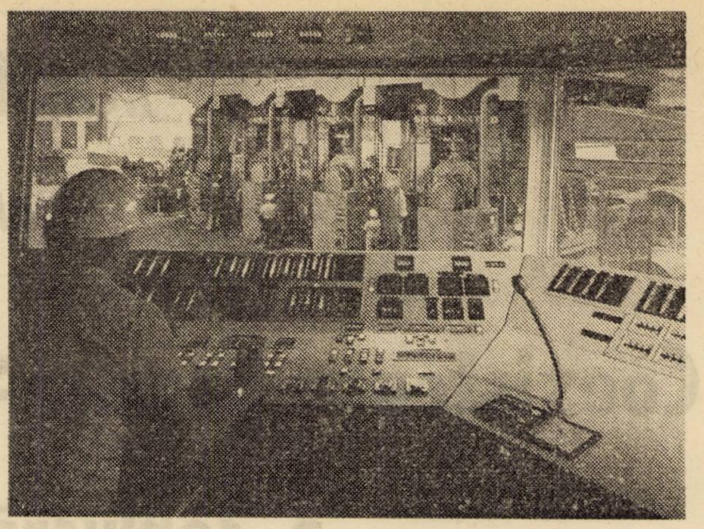

„Școlarizare și șansă" — s-a numit un scurt film care ne aflăm. Maldăre de reviste abia aduse de la tipografie. O machetă. Cu clasica baghetă a ghidului, Heinz Arthur Lensky schițează o istorie universitară care începe în... 1961. Căci, abia atunci s-a născut prima universitate din Ruhr. A trebuit să treacă un secol și jumătate de dezvoltare economică pînă cînd această zonă a dobîndit dreptul la învățămîntul superior. Ordonanța lui Wilhelm al II-lea fusese respectată riguros. Kaiserul nu dorea în Ruhr nici universități și nici cazărmi, deoarece, considera el, studenții și soldații puteau tulbura liniștea. Riscul de a se renunța la această „liniște" (pe plan studențesc, pentru că, în privința cazărmilor, nu sînt documentat) a fost asumat de landtagul Rhenaniei de Nord — Westfaliei care, la 18 iulie 1961, a decis să instaleze amfiteatre universitare în vecinătatea orașului contopit cu uzinele. Nevoia de specialiști și-a spus cuvîntul. La 2 ianuarie 1964 a început construcția iar, în iulie 1965, Ruhr-Universität Bochum (R.U.B.) a putut fi inaugurată. La 2 noiembrie 1965, cursurile debutau, în cataloage figurînd numele a 1 215 studenți. Lucrările au continuat și continuă. Vor fi încheiate, probabil, în 1980. Prefabricatele (plăci care ating chiar 30 de tone) au îngăduit un tempo rapid de lucru. Cînd s-au săpat fundațiile, urma să se cheltuie două miliarde de mărci și să se creeze o universitate pentru 10 000 studenți. S-a ajuns, de pe acum, la 25 000 studenți și s-a cheltuit mai mult. „Credeam că vom înota în bani..." — comentează, ironic, interlocutorul nostru. Dar fondurile care s-au rarefiat au obligat la „înghețarea" unor proiecte, cum ar fi clinicile facultății de medicină. Soarta lor a fost încredințată viitorului.

De pe terasa de la „Krupp", am identificat vechiul Bochum : amestec tipic de hale de uzină și de clădiri refugiate în verdeață, acoperișuri țuguiate și copaci puternici. De la ultimul etaj al unuia din blocurile-turn ale universității, contemplăm noul Bochum. Querenburg fusese o suburbie a orașului, cu căsuțe risipite într-o pădurice. Avea puțin peste 4 000 de locuitori, cînd mașini grele au început să răscolească pămîntul spre a înălța noua construcție universitară. După 12 ani, Querenburg nu mai putea fi recunoscut. Cartierul cu 22 000 locuitori a suferit metamorfoza modernizării : în apropierea campusului universitar au prins rădăcini clădiri cochete, într-o armonie perfectă a volumului, străzi asfaltate și-au făcut loc pe vechile cărări ale pădurii fără să alunge copacii. Renunțînd la extravaganțe arhitecturale, mizînd pe o simplitate născută din bun gust, Querenburg oferă o ambianță agreabilă unei universități tinere, care și-a cîștigat, destul de repede, un bun renume.

Herr Lensky ne oferă, din vrafurile de reviste cu miros de cerneală proaspătă, ultimul număr al „RUB-aktuell", publicație în 16 pagini, sobră și, totuși, cu ținută grafică. O jumătate de pagină, pe la mijlocul revistei, este consacrată colaborării cu Universitatea din București. O înțelegere în acest sens a fost semnată între rectorii celor două instituții de învățămînt superior. Brusc, Bochumul mi se pare mai aproape de București. Mai ales cînd aflăm de la Rolf Theile, însărcinatul cu probleme de presă al municipalității, că orașul din Ruhr a găzduit „o săptămînă românească" care s-a bucurat de un remarcabil succes. Rolf Theile își amintește cu plăcere de manifestările din acele zile, după cum păstrează impresiile unei călătorii în România pe care le evocă cu o căldură ce nu poate fi trecută în contul spiritului protocolar.

■

345 000 locuitori, 14 kilometri de la Est la Vest și tot atîția de la Nord la Sud : Bochum și-a compus tabloul în culori plăcute. Zidurile fumurii nu sînt obsedante. Poate pentru că, în „țara neagră", predomină verdele : 55 la sută din suprafața orașului este acoperită cu parcuri și terenuri pe care s-au plantat flori, cu pajiști și pădurici. Înainte de a părăsi orașul, reîntîlnim tramvaiul. Colegul de la Rathaus zîmbește îngăduitor : tramvaiul este condamnat să dispară. Peste patru ani îi va lua locul metroul. Au dispărut minele, au dispărut vechi întreprinderi, va dispărea și tramvaiul. Cărbunele a creat Ruhrul, se spunea odinioară, dar Ruhrul s-a dispensat de cărbune fără remușcări...

Universitatea din Bochum : 25 000 studenți

ROMÂNIA și problemele cardinale ale lumii contemporane

Coexistența pașnică — premisă și condiție a conlucrării rodnice între toate statele lumii

S-a mai spus, dar încă nu îndeajuns : fără aplicarea strictă, de către toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, a principiilor coexistenței pașnice, progresul în pace al umanității riscă să fie grav primejduit. Legitățile istorice au investit, în aceste principii, două virtuți fundamentale — prima din ele este posibilitatea evitării conflictelor armate și a confruntărilor gen „război rece", aceasta în desfășurarea legăturilor internaționale „la zi" ; a doua, cu acțiune pe termen lung, este instalarea, tot mai solid, a încrederii între state, de natură să grăbească rezolvarea în comun a marilor probleme contemporane, și, cu deosebire, să determine o acțiune energică în direcția edificării unei noi ordini internaționale. Și într-un caz și în celălalt, intervine, însă, o unică și aceeași condiționare : coexistența pașnică nu poate și nu trebuie înțeleasă ca o stare pasivă, în cadrul căreia preocuparea centrală să fie menținerea unui „statu-quo" în relațiile internaționale. Tot ce s-ar putea obține de pe urma unei asemenea înțelegeri a coexistenței ar fi un fel de „echilibru", a cărui fragilitate îl va mîna, însă, inexorabil spre rupere, spre deteriorare. Iar aceasta, pentru simplul motiv că, în atari condiții, agravarea decalajelor economice ar continua, criza economică și dezorganizarea sistemului monetar nu și-ar putea găsi o bază de soluționare reală, obstacolele și discriminările în comerțul internațional ar acționa mai departe, nestingherite. Paralel, cursa înarmărilor și-ar urma, netulburat, cursul, privațiunile pe care aceasta le implică ar frîna progresul popoarelor spre bunăstare, rivalitățile dintre state sau grupuri de state pentru cîștigarea de noi zone de influență — în interese strategice sau economice — s-ar încălzi pînă la punctul de fierbere, politica de forță și de imixtiune și-ar regăsi terenul propice de acțiune. Într-un asemenea cadru, nici „concesiile" făcute de unele state, nici aparentele raporturi „noi" și alte asemenea construcții artificiale sau paliative nu ar schimba, în fapt, situația actuală. Căci, atîta vreme cît raporturile internaționale se mențin în limitele existente, cîtă vreme nu au dispărut, în ciuda noului lor ambalaj, relațiile de dependență și exploatare, perpetuîndu-se, totodată, o diviziune irațională a muncii pe plan mondial, atît timp cît neîncrederea dintre state împiedică progrese reale în domeniul dezarmării, iar imixtiunile în treburile altora continuă sub indiferent ce sloganuri de falsă justificare, pe scurt, atîta timp cît vechile rînduieli își păstrează neatinse baza și esența, adeziunea declarativă la principiile coexistenței pașnice se va adeveri nulă, lipsită de rost și sens.

Istoricește, coexistența între state a operat pe perioade mai mult sau mai puțin îndelungate. În condițiile contemporane, ea trebuie să se impună ca o stare durabilă, calitativ nouă, bază obiectivă a păcii și colaborării. În trecutul nu prea îndepărtat a fost îngăduită coexistența, alături de cîteva mari puteri, a unor state mici, „periferice", coborîte la rol de pioni, de cîmp de manevră sau piese de schimb, în funcție de interesele primelor. Sursa de materii prime pe care o reprezentau aceste state le apropia de statutul unor colonii. În ce privește statele mari, coexistența pe care și-o tolerau reciproc era în strictă dependență de interesele de moment, de „echilibrul" ce putea să le convină — și atunci coexistau — sau să nu le convină, și atunci, inevitabil, apărea războiul. În cadrul unei atari coexistențe, chiar dacă termenul nu era introdus în vocabularul politic, forța și dictatul erau factorii principali, pilonii de bază ai structurii raporturilor internaționale. Era epoca în care capitalismul predomina lumea, epoca în care coexistența nu numai că, practic, nu era pașnică, dar era lipsită de principiile care îi dau astăzi conținut și forță.

Astăzi, coexistența pașnică a devenit o necesitate determinată de noile realități ale lumii contemporane, în a cărei manifestare și acțiune sînt interesate toate statele, toate popoarele. Factorii care o fac necesară sînt de natură obiectivă, atît pe plan social-economic, cît și politic. Caracteristic epocii în care trăim este existența simultană a unor state extrem de diferite ca orînduire social-politică, ca grad de dezvoltare și potențial economic, ca mărime, ca înzestrare militară. Practic, pe harta lumii de astăzi se învecinează țări socialiste și țări capitaliste, țări în curs de dezvoltare și țări avansate din punct de vedere economic, țări bogate, țări sărace, țări mari, mijlocii și mici, există țări aparținînd unor blocuri militare, există țări neutre și țări nealiniate ; există încă popoare care luptă pentru dobîndirea independenței, pentru o dezvoltare de sine stătătoare. Pe fundalul acestor disparități se desfășoară o adevărată revoluție în planul dezvoltării științei și tehnicii, de ale cărei roade vor să beneficieze toate popoarele lumii, și în primul rînd cele în curs de dezvoltare care văd, pe bună dreptate, în această revoluție un mijloc de accelerare a progresului lor economic. Cum această dorință este însoțită de voința afirmării personalității lor pe scena politică a lumii, este evident că lumea trebuie privită prin prisma intereselor tuturor țărilor ce compun această lume. Desigur, armonizarea acestor interese nu este ușoară, dar fără ea nu se poate. În mod logic, însăși disparitatea acestei lumi, complexitatea ei sînt menite să determine și să impună recunoașterea necesității introducerii ferme a unor noi tipuri de relații, bazate pe noi principii, a conlucrării tuturor pentru salvarea și, apoi, înfăptuirea unor obiective comune — pacea și progresul. Au mijit zorile destinderii, în numele ei s-au realizat unele acțiuni comune de anvergură, cum ar fi Conferința general-europeană, schimbarea climatului la O.N.U., încheierea unor conflicte pe calea politică a negocierilor, angajarea unui număr mare de state în lupta pentru edificarea unei noi ordini internaționale. Dar, toate acestea s-au dovedit realizări încă precare, prea firave pentru consolidarea păcii și conlucrării mondiale. Popoarele așteaptă o reală cotitură spre consolidarea tendințelor pozitive ale cursului relațiilor internaționale. Ar fi nejust a nu recunoaște evoluțiile pozitive, ar fi, însă, o miopie periculoasă a nu le vedea limitele. Deschis vorbind, evenimentele demonstrează, mai curînd, o involuție a destinderii, decît un progres al acesteia. Mărturie — intensificarea luptei pentru o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență, în care se amestecă, de-a valma, mijloace pașnice și nepașnice, economice și militare, stimularea directă sau indirectă a stărilor de tensiune și chiar a conflictelor

militare, amestecul deschis sau deghizat în treburile interne ale unor popoare. Este evidentă, pe alocuri, tendința de înlocuire a dialogului, a tratativelor, cu amenințarea sau folosirea directă a forței, proliferează acuzații reciproce între unele state, se încearcă revitalizarea opticii de bloc, se exercită presiuni pentru întărirea blocurilor militare. Un vechi focar de încordare, precum cel din Orientul Mijlociu, continuă să mocnească periculos, alte noi conflicte, militare și nemilitare, au apărut în zone ale Africii. Europa, din păcate, dezamăgește, chiar dacă se înregistrează o conlucrare sporită între statele continentului. Reuniunea de la Belgrad demonstrează că mai sînt foarte multe de făcut, că mai trebuie învinse numeroase obstacole, pentru ca edificiul securității și cooperării, convenit prin Actul final de la Helsinki, să poată fi considerat ca ferm pornit spre înfăptuire.

În aceste condiții, ce rămîne de făcut ? Există oare o cale reală de a depăși impasurile, de a revigora speranțele în posibilitatea întronării unui nou curs al vieții internaționale ? Un răspuns pozitiv la aceste întrebări nu provine din simpla dorință de a vedea desfășurîndu-se un astfel de curs, el este motivat de o serie de factori prezenți pe scena politică a lumii : într-o categorie a acestora se situează forțele înaintate ale societății contemporane, țările socialiste, țările în curs de dezvoltare, clasa muncitoare și forțele democratice din țările capitaliste dezvoltate, cercurile realiste și lucide din conducerea unora din aceste țări ; o a doua categorie este reprezentată de obiectivul, tot mai limpede conturat pentru majoritatea țărilor lumii și tot mai larg însușit ca o necesitate imperativă pentru asigurarea unui viitor pașnic și prosper al întregii umanități — o nouă ordine economică și politică internațională. În concepția general-acceptată asupra acestui obiectiv, noua ordine înseamnă introducerea unor elemente esențialmente noi în viața politică și economică internațională, ceea ce implică modificări radicale, calitativ superioare, în sfera principiilor și mecanismelor ce acționează în raporturile interstatale. Noua ordine înseamnă a privi, în mod lucid, lumea așa cum este ea astăzi și a acționa pentru transformarea ei, în consens cu aspirațiile profunde ale popoarelor. Aceasta înseamnă a găsi cadrul cel mai propice, autentic democratic, pentru progresul, în conlucrare, al tuturor statelor lumii, dincolo de diferențele care le separă în planul structurii social-economice și politice. Iar acest cadru este singurul în măsură a ține seama de interesele fiecăruia în parte și ale tuturor împreună, armonizarea intereselor — istoria a dovedit-o din plin — fiind întotdeauna condiția sine qua non, garanția fundamentală a desfășurării cu succes a unei acțiuni comune. Servind interesele fiecăruia, noua ordine are meritul unic de a implica adînc pe fiecare în preocuparea de a consolida noul curs în care s-a angajat, de a realiza cointeresarea fiecăruia în succesul operei comune.

Coexistența pașnică este principala poartă de pătrundere în șantierul noii ordini internaționale. Înainte de toate, pentru că acceptarea coexistenței pașnice înseamnă acceptarea normelor și principiilor care o caracterizează — respectul independenței și suveranității naționale, deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne ale altor state, renunțarea la folosirea forței și a amenințării cu forța. Pentru a fi activă, pentru a impulsiona conlucrarea nestînjenită dintre toate statele, coexistența pașnică presupune respectarea strictă a principiilor ce o definesc, respectarea lor globală, pentru că preferința acordată unora sau încălcarea altora înseamnă prejudicierea ansamblului. Urmărind dezvoltarea independentă și liberă a fiecărei națiuni, coexistența pașnică nu poate admite privilegiați și defavorizați, beneficiari și pierzători. Există oare vreo națiune care să nu vrea să se dezvolte liber și independent ? Chiar dacă națiunile asuprite vreme de secole sînt, astăzi, mai îndreptățite la recuperarea grabnică a neîmplinirilor lor economice și sociale, progresul în pace este la fel de necesar și statelor care au atins un înalt nivel de dezvoltare. Izolarea, voită sau impusă, a unui stat sau altuia nu numai că nu este posibilă în condițiile de astăzi, dar, presupunînd că așa ceva s-ar produce, acest lucru s-ar repercuta negativ atît asupra progresului țării respective, cît și asupra conlucrării internaționale în ansamblul ei. Pentru că, în lumea interdependențelor ce acționează tot mai vădit în zilele noastre, dezvoltarea națională și promovarea intereselor naționale — caracteristici fundamentale ale epocii contemporane — nu se pot realiza cu succes în afara conlucrării internaționale. Tocmai această relație dialectică dintre interesul național și interdependențele pe plan mondial constituie unul din principalii factori de progres al tuturor statelor și națiunilor lumii.

În aceasta își găsește explicația și una din trăsăturile distincte, care oferă atracțiozitate universală coexistenței pașnice — valabilitatea ei benefică pentru toate statele lumii. Deoarece, toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de mărime și potențial, de apartenență sau nu la blocuri militare, sînt interesate într-o pace durabilă care să le asigure o dezvoltare eliberată de orice constrîngeri și primejdii. Tocmai aceste interese comune își găsesc, în coexistența pașnică, cadrul cel mai prielnic de afirmare, tocmai pe aceste interese comune pot și trebuie să fie așezate relațiile și conlucrarea dintre toate statele lumii.

Problema superiorității unui sistem sau al altuia nu trebuie, în nici un caz, demonstrată prin confruntare violentă, prin arme sau chiar „războiul nervilor", căci aceasta ar avea repercusiuni extrem de periculoase asupra vieții oamenilor și asupra bunurilor materiale și spirituale pe care ei le produc. Superioritatea unui sistem trebuie și poate fi demonstrată în climatul pașnic al conlucrării și colaborării, pe baza respectării dreptului suveran al fiecărui popor, al fiecărei țări de a-și urma propria cale de dezvoltare. Coexistența pașnică nu înseamnă renunțarea la propriile concepții filozofice, politice și ideologice, după cum nu poate atrage nici desființarea deosebirilor între orînduirile sociale. Dar, ea trebuie să însemne, neapărat, explorarea și exploatarea tuturor căilor menite să asigure pacea, înseamnă neapărat utilizarea din plin a dialogului politic și contactelor directe pentru găsirea soluțiilor pe care le reclamă problemele ce afectează progresul comun. Coexistența impune angajarea activă în intensificarea relațiilor pe multiple planuri — economic, tehnico-științific și cultural —, impune apropierea și mai buna cunoaștere reciprocă a popoarelor, a produselor de autentică valoare, materiale și spirituale, pe care acestea le creează.

Coexistența pașnică în acțiune — aceasta este cerința vremurilor în care trăim. A te angaja pe această cale, cu toate eforturile și cu toată sinceritatea, este, în ultimă instanță, testul gradului de responsabilitate față de propriul popor, față de cauza păcii și cooperării mondiale în interesul tuturor popoarelor lumii. A supradimensiona motivele de neînțelegere, a face din fricțiunile ce apar uneori, inerent, pivotul unei întregi orientări internaționale, în funcție de ceea ce se consideră interese de moment, de conjunctură deci, înseamnă a împinge pe plan secundar interesele supreme ale păcii. Nu se pune problema, firește, de a renunța la principii, a consimți la concesii, a da dovadă de slăbiciune. E vorba, dimpotrivă, de necesitatea unei atitudini ferme împotriva a tot ce poate prejudicia înțelegerea internațională, e vorba de intransigență în fața oricăror acțiuni și tendințe de natură a accentua cursul involutiv al destinderii, a periclita progresul în pace al popoarelor. Iar aceasta, prin aducerea deschisă, în fața opiniei publice mondiale, a poziției pe care se situează guvernele, prin angajarea în dialog stăruitor, prin efortul de a desprinde, cu claritate, interesele ce trebuie să prevaleze astăzi, ca și mîine, prin convingerea, pe calea argumentelor, asupra justeței căii de urmat.

Diferențele de gîndire, de optică politică, vor dăinui încă multă, probabil foarte multă vreme de aici înainte. Ceea ce trebuie să prevaleze, însă, este hotărîrea de a îndepărta definitiv spectrul războiului și anticamera sa, practicile „războiului rece", de a asigura tuturor națiunilor climatul propice dezvoltării lor pașnice.

Coexistența pașnică oferă toate acestea. În spiritul ei își desfășoară România politica sa internațională, respectul deplin al principiilor coexistenței reprezentînd baza acțiunilor pe care le întreprinde în viața politică contemporană. De aici, eficiența acestei politici, de aici prestigiul pe care și l-a cucerit în lume țara noastră. Edificarea noii ordini mondiale — țel în a cărui realizare România investește mereu eforturi și pentru a cărui devenire aduce atîtea contribuții — trebuie în mod obligatoriu, în concepția țării noastre, să-și găsească principala pîrghie în aplicarea strictă și egală de către toate statele a principiilor noi de relații între state, principii ale coexistenței pașnice. Pornind de la însești condițiile complexe ale situației internaționale actuale, președintele **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„se impune ca în abordarea tuturor problemelor complexe ale politicii mondiale să se pornească de la principiile coexistenței pașnice între țări cu orînduiri sociale diferite, de la necesitatea conlucrării active între toate statele în vederea soluționării problemelor într-un spirit nou, al respectului față de dreptul fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării corespunzător propriilor interese, de a-și făuri destinul în mod liber și de sine stătător, fără nici un amestec din afară. Orice alt fel de a aborda relațiile internaționale nu poate decît să dăuneze grav cauzei colaborării între state, să ridice obstacole în calea democratizării vieții internaționale, să pericliteze securitatea și pacea generală".**

Iar popoarele — față de a căror forță, hotărîre și capacitate de a determina un curs pozitiv vieții internaționale conducerea partidului și statului nostru și-au afirmat nu o dată încrederea — pot și trebuie, fără îndoială, să-și impună voința de pace și, împreună cu toate forțele progresiste ale societății contemporane, să facă din coexistența pașnică premisa și condiția împlinită a noii ordini internaționale, etapă pe care istoria umanității nu va ezita să o marcheze ca epoca propășirii și înțelegerii pașnice a tuturor popoarelor lumii.

George Serafin

Cinstind a 150-a aniversare a nașterii lui Henri Dunant, întemeietorul Crucii Roșii Internaționale, în localitatea Ixelles (Belgia) a fost înălțat un bust

1000+1

Imelda Marcos, soția președintelui Filipinelor, președinte al comisiei filipineze pentru problemele culturale și președinte onorific al Asociației de prietenie U.R.S.S. — Filipine, a asistat, în calitate de invitat de onoare, la „Concursul Internațional Ceaikovski" de la Moscova

Ploile musonice, căzute în ultima vreme, în regiuni din statul indian Assam, au provocat revărsarea fluviului Brahmaputra, urmată de mari inundații. 9 persoane și-au pierdut viața. Au fost afectați, în total, aproximativ 700 000 de oameni. Pe mari suprafețe, culturile de orez și iută au fost distruse

Concentrare

„Nu trece o zi fără să citim în ziare că o întreprindere mare a cumpărat o întreprindere mică, a dobîndit o participare sau a transformat o participare minoritară într-o participare majoritară. Pretutindeni se petrece un proces de concentrare", scrie, într-un număr recent, ziarul „Frankfurter Allgemeine". În fiecare an, dispar sute de firme mici și mijlocii, absorbite de marile concerne – remarcă publicația. Presa din R. F. Germania a făcut cunoscut, citînd date statistice oficiale, că, în 1977, în această țară, s-au înregistrat 454 fuzionări de firme. Ziarele menționează că monopolurile din R. F. Germania se disting prin „cel mai înalt grad de concentrare a capitalului din întreaga Piață comună".

Hotel

Trei firme japoneze vor construi pentru compania hotelieră egipteană „Senephro" un hotel plutitor, care va fi adus din Japonia, prin Oceanul Indian, pînă la Alexandria. Hotelul, în forma unei nave, va avea trei etaje, fiind dotat cu 64 de camere și un bazin de înot. Prețul de construcție este de 5,5 milioane dolari.

„Presă"

După interzicerea, în octombrie 1977, a publicației „The World" (160 000 de exemplare), cel mai mare cotidian al populației negre, și menținerea în închisoare, timp de cinci luni, a directorului său, Percy Queboza, premierul John Vorster, șeful regimului rasist sud-african atacă din nou presa – remarcă săptămînalul francez „Le Point". Guvernul sud-african, arată revista, a interzis recent un nou ziar al populației de culoare, publicația „The Voice". Reacțiunea atît de brutală a regimului Vorster, adaugă „Le Point", a provocat vii emoții chiar și în rîndul celor care conduc publicațiile albilor, cum a fost cazul lui Allister Sparks, directorul lui „Rand Daily Mail", care a apreciat că „editarea unui ziar în Africa de Sud este acum tot atît de periculoasă ca mersul într-un cîmp de mine cu ochii legați".

Comunicații

Între portul sirian Abu Tartous și Insula Creta va fi instalat un cablu submarin. În lungime de 650 mile marine, el va servi la stabilirea comunicațiilor telefonice și de telex de pe coasta de est a Golfului. Pentru realizarea acestui obiectiv, guvernul sirian a semnat un acord cu Fondul saudit pentru dezvoltare, pe baza căruia se acordă Siriei un împrumut în valoare de 50 milioane riali.

Tranzacție

Un grup de 90 de bănci vest-europene, americane și japoneze au acordat Canadei un credit de 3 miliarde dolari, care va fi utilizat pentru sprijinirea cursului dolarului canadian la bursele de devize. Operațiunea este considerată – informează ziarul „New York Times" – drept cea mai mare tranzacție cu caracter particular încheiată vreodată. Acordul se înscrie în cadrul măsurilor adoptate de guvernul Trudeau pentru susținerea cursului monedei naționale, care, în luna aprilie, coborîse la un nivel-record, pentru ultimii 45 de ani, în raport cu dolarul S.U.A. (86,92 cenți).

Referendum

Într-un interviu acordat postului de radio BBC și preluat de ziarul argentinian „Buenos Aires Herald", șeful statului argentinian, generalul Jorge Rafael Videla, a afirmat că guvernul are în vedere organizarea în curînd a unui referendum popular. Scopul acestuia este de a consulta masele asupra modalităților de instaurare a democrației în țară – a precizat Videla.

Iaht

Iahtul „Christina" al lui Aristotel Onassis va aparține forțelor marinei grecești și va servi deplasărilor oficialităților Republicii Elene și ale invitaților de seamă ai guvernului de la Atena – relatează agenția „France Presse". Actul de transmitere a „Christinei" în patrimoniul statului grec – ca urmare a aplicării unei dispoziții din testamentul armatorului – a fost semnat, recent, la ministerul grec de finanțe. Iahtul, purtînd numele fiicei lui Onassis, are 500 metri lungime, cinci etaje, nouă apartamente de confort special, piscină, tablouri de El Greco.

Turism

Climatul de violență din Italia pare să fi avut repercusiuni asupra turismului. În special, la Roma – scrie agenția „France Presse" – se resimte scăderea activității turistice, confirmată, de altfel, de hotelieri, ca și de agențiile de voiaj. Ar fi vorba de un efect al violențelor din primăvară, despre care presa mondială a relatat pe larg, mai ales în legătură cu „cazul Moro". Aceasta, deoarece – conform cifrelor oficiale – înainte de răpirea lui Aldo Moro, la 16 martie, Italia înregistrase cele mai bune rezultate turistice ale sale : 5,7 la sută turiști în plus, în ianuarie 1978, față de ianuarie 1977 și peste 12,4 la sută în februarie a.c., față de aceeași lună a anului trecut.

Proiect

Importante operațiuni de prospectare a unor zăcăminte de uraniu vor începe, în curînd, în Afganistan. O parte din cheltuielile acestui proiect vor fi acoperite cu ajutorul fondurilor acordate de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (2,1 milioane dolari).

Pagube

Costul penei de electricitate care a paralizat oraşul New York timp de 24 de ore în luna iulie anul trecut s-a ridicat la 310 milioane dolari – indică un studiu al Congresului american, recent publicat. Din această sumă, 137 milioane – apreciază serviciul special însărcinat cu această problemă de către Congres – reprezintă pierderile rezultate din furturi şi cheltuielile suportate de serviciile municipale în timpul penei. Restul de 173 de milioane dolari sînt pierderile societăţilor, întreprinderilor de transport şi individuale.

Liste

Autorităţile rasiste de la Pretoria au lansat o campanie de „purificare a moravurilor". Sub acest pretext, au fost interzise operele a numeroşi scriitori. Iniţiativa aparţine reverendului K. Vorster, fratele actualului premier. Revista „Jeune Afrique" scrie că zeloşii apărători ai bunelor moravuri au stabilit deja o listă de 370 de broşuri, 595 filme şi 18 402 titluri de cărţi, interzise.

Balene

Vînarea balenelor nu va fi interzisă, spre marea disperare a iubitorilor de animale care se tem de dispariţia acestor cetacee. La recenta reuniune anuală a comisiei internaţionale constituită pentru reglementarea problemei, statul Panama şi-a retras cererea privind organizarea unui moratoriu care ar fi interzis, vreme de zece ani, orice exploatare comercială a balenelor. Ambasadorul panamez, Roger Decrega, a explicat : „Ne-am retras cererea pentru că ne-am dat seama că moratoriul ar fi avut un efect contrar celui dorit, deoarece fie că ţările membre în comisie ar fi părăsit organizaţia pentru a scăpa de controlul ei, fie că această măsură ar fi stînjenit eforturile pentru atragerea, alături de cele opt ţări din comisie, şi a altor state". „Un control eficace al vînării balenelor – a apreciat reprezentantul panamez – este preferabil unui moratoriu pasibil de nerespectare".

Echipajul navei cosmice sovietice „Soiuz-30" : pilotul-cosmonaut sovietic Piotr Klimuk şi pilotul-cosmonaut polonez Miroslaw Hermaszewski

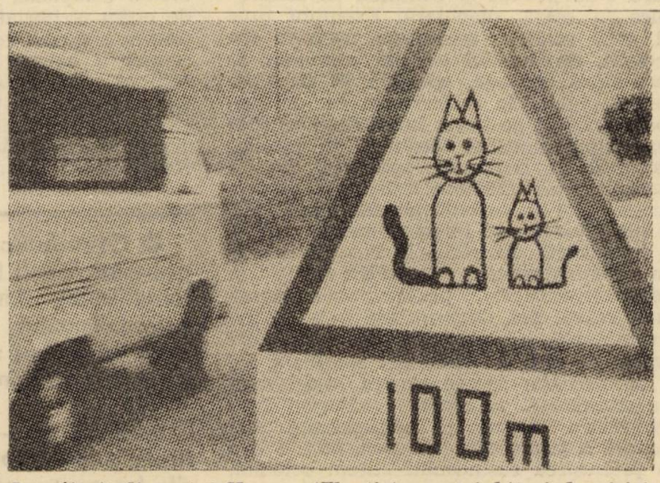

Locuitorii din satul Horgen (Elveţia), mari iubitori de pisici, au găsit modalitatea de a-i avertiza pe conducătorii auto asupra prezenţei — numeroase ! — a acestor animale pe drumurile publice ale localităţii.

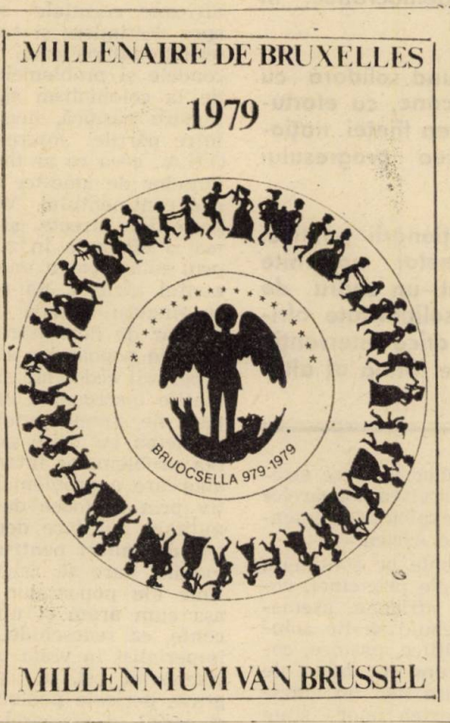

Sărbătoririi unui mileniu de existenţă a capitalei belgiene — Bruxelles — i-a fost dedicat un sugestiv afiş : emblema oraşului apare în centrul unui soare simbolic şi, totodată, a unui cerc în jurul lumii — totul pe fond roşu cu cadru verde — culorile oraşului

Pe o stradă din Chicago, un grup de neonazişti au încercat să propage „nostalgia zvasticii". Replica populaţiei a fost promptă şi demonstraţia a fost interzisă

Turneu

Preşedintele Partidului Social Democrat din R.F.G., Willy Brandt, va întreprinde, în calitatea sa de preşedinte al Comisiei independente pentru problemele dezvoltării internaţionale, un turneu în capitalele ţărilor membre ale Pieţei comune. Aceste vizite, desfăşurate în perioada 4–17 iulie, au ca scop examinarea, împreună cu şefii guvernelor ţărilor respective, a problemei armonizării raporturilor dintre ţările occidentale industrializate şi statele în curs de dezvoltare.

Gangster

Ultimul dintre gangsterii – prinşi – care au participat la atacul asupra trenului poştal Glasgow-Londra, Charlie Wilson, a fost pus în libertate zilele trecute, la 15 ani după săvîrşirea a ceea ce s-a numit „furtul secolului". Considerat drept unul dintre „creierele" operaţiunii, Charlie Wilson datorează „sejurul" prelungit în închisoare, în comparaţie cu „colegii" săi de acţiune, evadării reuşite la puţin timp de la condamnare, fiind însă regăsit şi închis din nou în 1967. Singurul care nu şi-a ispăşit pedeapsa este Ronald Biggs, care se află în Brazilia.

Paznici

Alarmat de furturile tot mai frecvente de animale preţioase din grădina zoologică în aer liber Skansen, din Stockholm, directorul grădinii a desemnat ca paznic de noapte... o cobră. Reptila, cu o lungime de patru metri, poate ucide, cu muşcătura ei, un om în numai 15 minute. După ce este lăsată liberă în timpul nopţii, cobra este readusă în cuşca ei în fiecare dimineaţă. Grădina zoologică Skansen nu este singura instituţie de acest gen din Stockholm care foloseşte ca paznic un animal. Institutul veterinar al capitalei suedeze, inspirîndu-se din istoria Romei antice, a achiziţionat din Canada gîşte care, în cazul apariţiei unor oaspeţi nedoriţi, semnalează imediat personalului de pază ivirea pericolului.

Rubrică realizată de Liana Enescu

Un imperativ actual — întărirea unității și solidarității africane

Pentru cronicarul marilor evenimente ale epocii noastre, numele Africii se asociază, spontan, marilor mutații și transformări — politice, sociale, naționale — care s-au produs și continuă să se producă la scară planetară. Exemplu tipic al unor realități schimbate aproape din temelii, continentul african cuprinde, în momentul de față, aproape 50 de state independente, în majoritatea lor covîrșitoare apărute pe harta lumii după al doilea război mondial. Evoluînd în condiții naționale și regionale specifice, dar și potrivit unor evidente trăsături comune, aceste state au devenit membre ale O.N.U. și ale altor foruri internaționale, aducînd o contribuție deosebită la lupta împotriva colonialismului, imperialismului și neocolonialismului, pentru statornicirea unor relații noi, democratice, în viața internațională, pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice mondiale. De o semnificație aparte pentru însăși istoria umanității, va rămîne exemplul luptei pentru libertate și independență națională a popoarelor africane, care a dus la prăbușirea rușinosului sistem colonial, la puternica afirmare a idealurilor de justiție, egalitate și dreptate în lumea de azi.

Toate aceste succese și împliniri ale popoarelor africane, afirmarea lor liberă, independentă au fost obținute printr-o luptă îndelungată, plină de sacrificii, grație unității și solidarității lor, sprijinului activ primit din partea forțelor progresiste ale contemporaneității. Conștiința intereselor lor comune, a identității de scopuri, idealuri și aspirații, conștiința aceluiași dușman redutabil și multiform — colonialismul, imperialismul, neocolonialismul — au funcționat totdeauna ca un puternic stimulent al unității de luptă și acțiune, al conlucrării și întrajutorării permanente între popoarele africane. Între altele, conștiința acestei unități și solidarități necesare și-a găsit expresia prin crearea, în 1963, a Organizației Unității Africane, forum chemat să stimuleze colaborarea politică și economică a statelor membre, să promoveze coeziunea, integritatea teritorială și independența țărilor africane, să contribuie la eliminarea colonialismului, la eliberarea completă a continentului de sub orice dominație și amestec străin.

Evoluțiile complexe și contradictorii ale lumii contemporane, accentuarea politicii de împărțire sau reîmpărțire a lumii în sfere de influență și de dominație, cu consecințe directe asupra continentului african, arată că idealurile întăririi prieteniei, colaborării, unității și solidarității africane își păstrează cea mai deplină actualitate. În egală măsură, astăzi, ca și în trecut, aceste imperative sînt reclamate de numeroasele interese comune ale statelor africane, de obiectivul întăririi independenței lor politice și economice, al eliberării complete a Africii de sub dominația colonialistă și neocolonialistă, de cerința asigurării progresului economic și social al popoarelor africane, a participării lor libere, neîngrădite, la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea contemporană.

Ca rezultat al evoluției istorice, și îndeosebi al îndelungatei dominații imperialiste, colonialiste, pe acest continent au rămas, după cum se știe, numeroase probleme complexe, nesoluționate, inclusiv de ordin teritorial, care au fost speculate pentru a opune unele țări africane altora, pentru a agrava stările de tensiune și conflict, pînă la izbucnirea unor confruntări militare, cu tendința periculoasă a extinderii politicii de bloc pe plan continental african. Aceasta, desigur, pentru impunerea unor noi forme de dominație

● Contribuția deosebită a popoarelor Africii la lupta împotriva colonialismului, imperialismului și neocolonialismului, pentru statornicirea unor raporturi noi, democratice, în viața internațională

● România — profund solidară cu lupta popoarelor africane, cu eforturile lor pentru afirmarea ființei naționale, pentru realizarea progresului economic și social

● Necesitatea soluționării politice, negociate, a problemelor moștenite de la colonialism, într-un cadru de unitate, prietenie și solidaritate africană, excluzîndu-se orice intervenție și amestecul sub orice formă al altor state

și dictat, în beneficiul unor interese străine de zonă, urmărind aservirea popoarelor africane, acapararea și exploatarea imenselor resurse naturale ale Africii.

În noile condiții existente pe continent, pornind de la imperativele prieteniei, colaborării și solidarității africane, asemenea probleme pot și trebuie să fie soluționate prin mijloace politice, pașnice, corespunzător intereselor fundamentale ale popoarelor respective, fără nici un amestec sau ingerință din partea unor state străine de regiune. Cu toate acestea, evenimentele ultimilor ani consemnează evoluții îngrijorătoare, înrăutățirea relațiilor dintre unele state africane, deschiderea sau redeschiderea unor probleme moștenite de la colonialism, ca și tendința de încălcare a suveranității și integrității teritoriale pe acest continent. Au apărut, astfel, spre a ne referi doar la exemplele cele mai cunoscute, periculosul focar de tensiune din Cornul Africii, incidente la granița altor state africane, s-au produs evenimentele și intervențiile străine din provincia zaireză Shaba ; în același timp, persistența regimurilor rasiste din sudul continentului, actele lor agresive împotriva unor state vecine au creat și creează o situație explozivă în această zonă a Africii, menținînd pericolul unor confruntări militare, cu grave pericole pentru pacea lumii. Toate acestea dau o imagine, încă incompletă, a înrăutățirii climatului politic de pe continentul african, trezind legitime temeri și îngrijorări cu privire la evoluțiile care se produc aici, la amenințările reprezentate de ele pentru climatul de pace și destindere internațională.

„Sîntem profund preocupați — sublinia, recent, președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de situația creată în Africa. Considerăm necesar să se acționeze cu cea mai mare răspundere și fermitate pentru împiedicarea accentuării unor conflicte, pornindu-se de la necesitatea soluționării politice, prin tratative, de către țările africane înseși, a problemelor litigioase dintre ele, excluzîndu-se intervenția și amestecul sub orice formă al altor state în treburile Africii, asigurîndu-se întărirea colaborării, prieteniei și solidarității popoarelor africane".**

Interesele majore ale tinerelor state africane, cerințele salvgardării cursului spre destindere și colaborare pe plan internațional reclamă, într-adevăr, ca diferendele și problemele litigioase moștenite de la colonialism să-și găsească o soluționare pașnică, negociată, prin tratative între părțile interesate sau în cadrul O.U.A., ceea ce ar duce la anihilarea tendințelor de amestec imperialist în treburile continentului. Metoda politică, a negocierilor directe, și-a dovedit viabilitatea și eficiența în zilele noastre, inclusiv prin soluționarea unor litigii de pe continentul african. Ea se constituie, astăzi, ca singura metodă corespunzătoare aspirațiilor de dezvoltare liberă, independentă, ale popoarelor africane, de a înfăptui progresul economic și social, de a elimina marile discrepanțe economice care le separă de statele puternic dezvoltate, de a participa cu toate energiile la soluționarea problemelor internaționale. Orice altă abordare a problemelor litigioase, respectiv prin mijloace de forță și confruntări militare, nu face decît să creeze noi și noi dificultăți pentru o soluționare justă, viabilă, care să asigure interesele legitime ale popoarelor africane. Mai mult, așa cum arată și unele evenimente recente, ea redeschide calea amestecului imperialist în viața unor regiuni ale continentului și, în perspectivă, creează grave pericole pentru progresul economic și social al popoarelor respective, pentru însăși dezvoltarea lor liberă, independentă.

Pentru soluționarea politică, justă și durabilă a diferendelor apărute între unele state africane, pentru anihilarea ingerințelor și amestecului străin în viața popoarelor Africii, întărirea prieteniei, colaborării și solidarității, la nivel continental, este o cerință imperioasă, subliniată, ca atare, de numeroși lideri africani, de reprezentanții mișcărilor de eliberare de pe continent. Un asemenea climat — de pace, înțelegere, bună vecinătate și colaborare — ar crea, fără îndoială, condiții favorabile, pentru abordarea constructivă, în cadru strict african, a problemelor apărute în ultimii ani El ar permite, de asemenea, o participare sporită la reglementarea diferitelor litigii a Organizației Unității Africane, forum ale

cărui existență și activitate, în actualele condiții, capătă o semnificație deosebită.

Menținerea și aprofundarea solidarității africane sînt cu atît mai importante, în împrejurările actuale, cu cît în fața popoarelor de pe acest continent se află imperativul intensificării eforturilor pentru eliminarea completă a colonialismului, a politicii de apartheid și discriminare rasială promovate de regimurile de la Pretoria și Salisbury. Experiența ultimilor ani evidențiază caracterul agresiv al acestor regimuri, eșecul constant al eforturilor pentru soluționarea democratică, în interesul popoarelor din zonă, a numeroaselor probleme existente aici. De asemenea, se observă, și aici, confruntarea unor interese politice, economice și strategice străine de regiune, ceea ce arată că evoluția continentului african spre pace, liniște și independență deplină nu este ușoară. De aceea, se impun eforturi sporite, atît pe plan african, cît și internațional, pentru a determina soluționarea corespunzătoare a problemelor din sudul Africii, pentru a asigura succesul luptei în vederea lichidării dominației coloniale din Rhodesia și Namibia, a libertății populației majoritare din Africa de Sud, împotriva politicii rasiste și de apartheid, pentru cucerirea dreptului la dezvoltare independentă a acestor popoare.

Cunoscînd, ea însăși, o îndelungată luptă împotriva asupririi și dominației străine, pentru libertate și independență națională, România s-a aflat totdeauna alături de lupta popoarelor africane, fiind profund solidară cu eforturile lor pentru afirmarea ființei naționale, pentru o dezvoltare liberă, de sine stătătoare, pentru realizarea progresului economic și social. Țara noastră a acordat și acordă o înaltă prețuire contribuției hotărîtoare a statelor africane la eforturile pentru democratizarea vieții internaționale, pentru instaurarea unor raporturi noi, de respect al suveranității și independenței naționale, de colaborare și înțelegere între toate națiunile lumii. Mărturie a acestei solidarități permanente a României cu lupta popoarelor africane, cu idealurile lor de dezvoltare social-economică și politică independentă stau, între altele, raporturile de stimă, prietenie și colaborare stabilite cu tinerele state de pe continent, sprijinul permanent pe care partidul și statul nostru l-au acordat și îl acordă mișcărilor de eliberare națională din Africa, condamnarea fermă a rasismuui, colonialismului și neocolonialismului, a oricărei forme de dominație și dictat în viața internațională.

Iată de ce evoluțiile actuale de pe continentul african, înrăutățirea relațiilor și înmulțirea conflictelor între unele state ale continentului sînt urmărite cu regret și profundă îngrijorare în țara noastră, ca, de altfel, și pe plan internațional. Interesele păcii, ale securității și colaborării în lumea de astăzi reclamă soluționarea neîntîrziată a acestor probleme, de către africanii înșiși, într-un cadru de prietenie, unitate și solidaritate, care să asigure popoarelor africane o viață liberă și demnă, exploatarea resurselor de care dispun în interesul propriei dezvoltări, la adăpost de presiuni și imixtiuni din afară, în deplină conformitate cu năzuințele lor legitime. Ar fi, aceasta, o contribuție de cea mai mare importanță la întărirea păcii și securității mondiale, la apărarea cursului spre destindere și colaborare în viața internațională. Ar fi, de asemenea, o evoluție de certă semnificație istorică, singura conformă cu aspirațiile fundamentale ale popoarelor africane, cu contribuția lor majoră la înfăptuirea marilor transformări și mutații revoluționare din lumea contemporană.

I. Madoșa

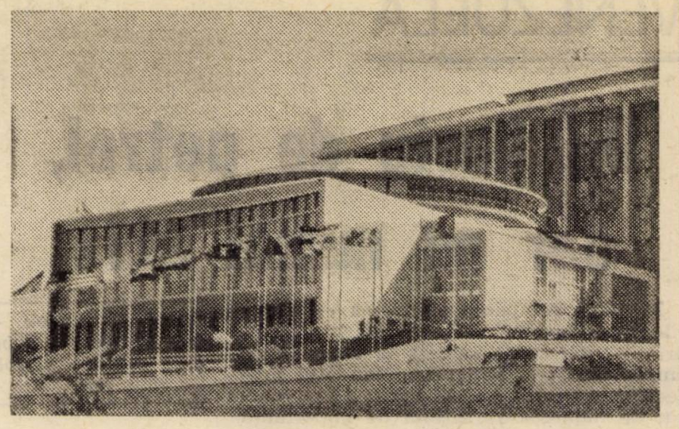

„Casa Africii" din Addis Abeba, sediul O.U.A.

„Africa trebuie să fie a africanilor"

În momentul în care Kwamé N'Krumah expunea la sesiunea inaugurală a Organizației Unității Africane, în 1963, proiectul său de unitate a continentului, acesta părea o utopie. Era vorba, totuși, de un demers de perspectivă, conform nevoilor popoarelor luate ca zălog, puse sub tutelă, incapabile, din cauza lipsei unei strategii comune, să consolideze independența și eliberarea lor. Acest proiect, care avea, în același timp, un fundament economic și definea o strategie menită să pună temeliile politice ale unității africane, s-a lovit de tot felul de prejudecăți. Cu toate acestea — astăzi se poate observa că instituirea unui ansamblu economic — pe bază regională, națională și interafricană — este singurul mijloc de a asigura viitorul popoarelor Africii.

Strategia recomandată de fostul președinte al Ghanei cuprindea trei puncte :

1. a duce la bun sfîrșit luptele de eliberare împotriva colonialismului francez, portughez, englez, spaniol și olandez ;

2. a ajuta statele independente din Africa, odată ce bazele militare străine au fost lichidate, să se apere împotriva neocolonialismului și imperialismului ;

3. a coordona acțiunile de apărare ale diferitelor state împotriva incursiunilor din Africa de Sud și a prezențelor militare din afara continentului.

În lipsa unei strategii coerente, Organizația Unității Africane se află, astăzi, în fața unor probleme dificile, ca urmare a implicațiilor planurilor de destabilizare elaborate de imperialism după eșecurile în Asia.

Acest cuvînt — „destabilizare" — se folosește astăzi fără discernămînt. Dar cine este cel care „destabilizează", dacă nu cel care se opune aspirației universale, în Africa ca și în altă parte, spre bunăstare, progres și libertate, cu alte cuvinte chiar imperialismul ?

După 1944, de Gaulle a înțeles mai bine sensul independenței fiecărei națiuni, după ce a contribuit, el însuși, la eliberarea țării sale de sub tutela străină. De ce logica lui de Gaulle nu s-ar putea aplica și Africii, chiar la nivel redus sau parțial ?

Trebuie să lăsăm Africa africanilor, ca ea să-și vindece singură rănile. Trebuie s-o lăsăm să reflecteze singură, și nu să-i spunem de ce are nevoie, în funcție de un paternalism care degradează orice popor vizat. Nimeni din afară nu îi vor putea înlocui pe africani. Numai aceștia, în cooperare cu prietenii lor din lumea arabă și de pe alte continente, vor putea, pe baza unei profunde solidarități, să se înțeleagă asupra condițiilor independenței lor. Pentru a realiza acest lucru, trebuie să se reînsuflețească O.U.A.

Soluționarea conflictelor africane trebuie lăsată numai pe seama responsabilității statelor africane înseși, lăsînd la o parte considerații de ordin ideologic, confesional sau religios. N'Krumah afirma pe bună dreptate : „Atîta vreme cît vom rămîne divizați, pe plan regional sau teritorial, vom fi la bunul plac al colonialismului și imperialismului".

Yahya Diallo
(Din **Le Monde**)

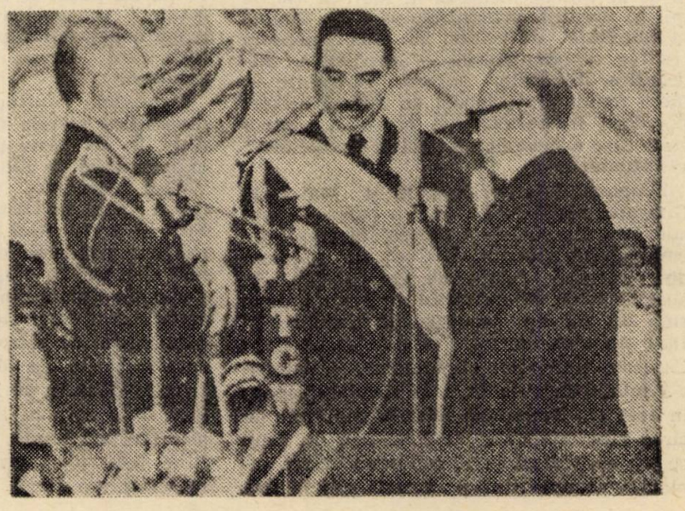

Noul președinte al Guatemalei, generalul Romeo Lucas Garcia (centru), și-a preluat oficial atribuțiile, în prezența fostului șef al statului, Eugenio Langerud (dreapta), și a președintelui Congresului Național, Jose Trinidad Belen (stînga)

VENEZUELA

Un fluviu de petrol, dar nu numai atît

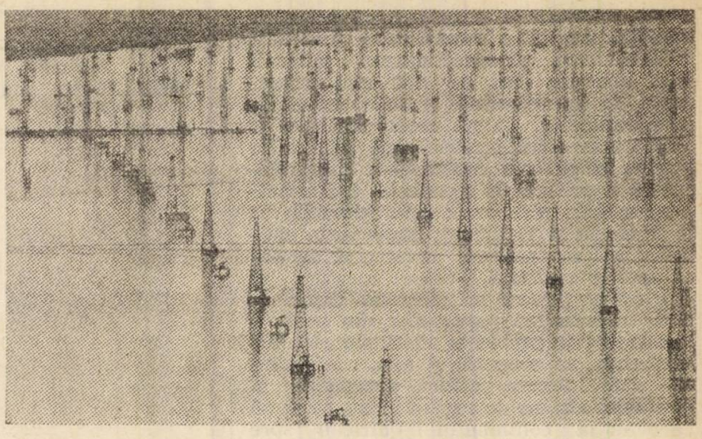

Lacul Maracaibo — una din cele mai bogate regiuni petrolifere

În plină campanie electorală — alegerile prezidențiale vor avea loc în decembrie —, Venezuela se află la ceasul unor ample dezbateri naționale. Mandatul președintelui Carlos Andres Perez a fost marcat de numeroase acțiuni de importanță majoră pentru țară, atît în ceea ce privește politica sa internă, cît și pe plan internațional. Naționalizarea principalelor bogății ale subsolului, un avînt economic remarcabil, un cadru politic stabil, favorabil cursului democratic al vieții interne ; o intensă activitate de afirmare a ideilor noii ordini economice internaționale, participare permanentă la abordarea constructivă a problemelor țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, afirmare consecventă a principiilor independenței și suveranității statelor, a dreptului lor la autodeterminare — reprezintă, enunțate lapidar, cîteva din coordonatele actuale ce identifică specificul desfășurărilor politico-economice ale Venezuelei. Ele fac parte frecvent din temele de dialog național, mai ales în preajma aniversării zilei independenței naționale — 5 iulie —, anul acesta fiind, de asemenea, marcat de împlinirea a 20 de ani de la răsturnarea dictaturii lui Perez Jimenez și instaurarea unui curs democratic în întreaga viață a Venezuelei.

Țară cu vocație petrolieră, Venezuela și-a lărgit în permanență gama preocupărilor sale economice. În ultimul timp, au fost descoperite noi bogății naționale și impuse noi zone economice. Guayana este azi una din regiunile-cheie pentru dezvoltarea țării, zona sa cea mai bogată și promițătoare de noi resurse. Situată în extremul oriental al Venezuelei, la confluența a două mari rîuri — Orinoco și Caroni — această provincie dispune de mari zăcăminte de petrol, bauxită, fier și uraniu. Pe fluviul Caroni se află cea mai mare hidrocentrală de pe continent. Energia electrică și siderurgia reprezintă, de fapt, baza principală de dezvoltare a Guayanei, asigurîndu-i acesteia un rol important în economia de azi și de mai tîrziu a întregii Venezuele.

Avîntul economic s-a reflectat nemijlocit în planul social. Principalul oraș al regiunii — Ciudad Guayana — a luat naștere în 1961, prin fuzionarea a două mici localități apropiate : Puerto Ordaz și San Feliz. Populația sa a crescut vertiginos : de la 54 de mii de locuitori în 1961, la 350 de mii în prezent, prevăzîndu-se a se ajunge la jumătate de milion în 1985. Imensele resurse complementare — energetice, hidraulice, minerale, agrare, forestiere — oferă nenumărate locuri de muncă acestei populații în permanentă creștere, într-o zonă care a devenit un „pol al dezvoltării" venezuelane.

Fenomenul este, însă, mult mai larg. Guayana reprezintă doar o parte — este adevărat, de vîrf — a procesului amplu de emancipare economică. Centrul național de statistică releva că, azi, există, în această țară, 17 orașe cu mai mult de o sută de mii de locuitori, în timp ce, în 1950 nu erau decît trei asemenea așezări : Caracas, Maracaibo și Valencia. Creșterea s-a manifestat, de fapt, la nivel național : în acel an, Venezuela avea o populație de circa cinci milioane de locuitori, în timp ce azi s-a ridicat la 13 milioane, circa jumătate reprezentînd-o tinerii sub 14 ani.

Nu întîmplător, un mare scriitor venezuelan, Arturo Uslar Pietri, scria cu o jumătate de secol în urmă, despre Caracas : „Orașul cu viață calmă și retrasă, care se hrănea din deliciile încheierii prînzului și ale după-amiezii — cafea, cacao, zahăr, tutun, rom —, cu case liniștite și largi grădini, tocmai bune pentru siestă și stat de vorbă, devine metropola agitată, în perpetuă transformare și creștere, a acestei țări care ajunge să fie brusc producătoare și, apoi, exportatoare de petrol".

Petrolul este marea bogăție națională care a schimbat fața locurilor, obiceiurile oamenilor, nivelul lor de viață și profilul economic al țării. Venezuela este a treia exportatoare și a cincea producătoare de petrol din lume, chiar în condițiile în care rezervele sale sînt menajate prin impunerea unor limite în ceea ce privește extracția. Un timp, această politică a pornit din grija față de volumul rezervelor — considerate nu prea mari —, dar ea rămîne valabilă și azi, cînd a început exploatarea unei noi și foarte bogate regiuni — fîșia petroliferă din delta fluviului Orinoco. Petrolul — din a cărui producție zilnică de 2,2 milioane de barili se exportă circa 1,9 milioane — contribuie la formarea a nu mai puțin de 70 la sută din produsul național brut. El este principala sa sursă de venituri, devize și locuri de muncă.

Ținînd cont de această pondere, petrolul a fost trecut, la 1 ianuarie 1976, în patrimoniul național. Cu un an în urmă, fuseseră naționalizate minele de fier, astfel încît cele două bogății naturale de bază sînt azi exploatate în interes și cu spirit național. Apărarea avuției țării a determinat, de asemenea, o serie de alte măsuri de limitare a cîmpului de acțiune a companiilor și capitalurilor străine. 1 ianuarie 1978 a constituit data limită acordată întreprinderilor străine care activau în domeniul comerțului cu bunuri în Venezuela, pentru a se transforma în întreprinderi naționale sau mixte. Ele au trebuit să vîndă cel puțin 80 la sută din acțiuni unor cetățeni venezuelani, în procesul de preluare a acțiunilor prioritate avînd muncitorii care lucrau în respectivele întreprinderi.

Venezuela continuă, de asemenea, să-și diversifice piețele de desfacere. Prin tradiție, în cei peste 60 de ani de cînd este exportatoare de hidrocarburi, Venezuela a vîndut jumătate din produsele sale în S.U.A., apoi în Canada și cîteva state din Europa occidentală. În prezent, a crescut simțitor ponderea clienților netradiționali, mai ales țări în curs de dezvoltare, o mare parte fiind state din America Latină. Procentele sînt semnificative : 37 la sută din exporturile de petrol merg în S.U.A., 32 la sută în țările din Marea Caraibilor, 12 la sută în Canada, 10 la sută în America de Sud, 7 la sută în Europa și 2 la sută în alte țări ale lumii. În cadrul aceleiași politici petroliere, guvernul venezuelan stimulează, pe lîngă diversificarea piețelor, practica vînzărilor directe pe bază de acorduri bilaterale. În 1978, asemenea vînzări directe, de la guvern la guvern, au reprezentat o treime din totalul exporturilor de petrol ale Venezuelei.

Relatînd pe marginea acestor împliniri prezente și de viitor, un cotidian din Caracas metaforiza, numindu-le „piramidele Venezuelei". Ele consolidează mersul său spre progres, înalță prestigiul țării — țară de care România este legată prin vechi tradiții și afinități de limbă și cultură, prin idealuri comune, ceea ce face ca fiecare succes propriu să fie prilej comun de sinceră satisfacție, de întărire a conlucrării bilaterale.

Românii și venezuelanii au găsit puncte comune de durabilă apropiere. Ele au fost identificate la nivelul cel mai înalt, de președinții celor două țări. Prilejul l-au constituit vizitele la Caracas ale președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizite — septembrie 1973 și iunie 1975 — apreciate drept remarcabile și semnificative momente ale relațiilor bilaterale, desfășurate sub semnul principiilor noi de relații consfințite și în Declarația comună. Roadele acestor vizite au fost vădite de ambele părți. „România mă interesează, declara președintele venezuelan, atît pentru istoria și tradițiile sale, cît și pentru faptul că reprezintă o sursă de experiență pentru țara noastră". Cooperarea a cunoscut, în consecință, o continuă afirmare ascendentă, înregistrîndu-se noi cifre semnificative ale punerii în practică a acordurilor economice și comerciale, schimbului de delegații cu diferite profiluri : economic, politic, științifico-cultural, pe linie de partid, parlamentară și guvernamentală.

Cea mai recentă manifestare a avut loc în această primăvară, prilejuind un moment semnificativ pe plan științific, în slujba dezvoltării relațiilor dintre cele două popoare : „pentru activitate remarcabilă în domeniul educației și cercetării științifice", tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu i-a fost înmînat ordinul „Andres Bello" al Republicii Venezuela. Decorația poartă numele unuia din cei mai mari oameni ai Venezuelei, fiind decernată — scria președintele Carlos Andres Perez în hotărîrea de conferire — unor personalități de primă mărime din domeniul cercetării științifice și culturii.

Sub auspiciile afinităților, ale idealurilor comune care ne apropie, ale promovării, de către ambele țări, a principiilor noi de relații între state, precum și ale noii ordini economice internaționale, relațiile româno-venezuelane au o bază solidă de desfășurare și amplificare, în interesul reciproc al ambelor țări. Popoarele noastre beneficiază de condițiile cele mai propice pentru a se apropia și colabora, sub înalta îndrumare a președinților celor două state — gir ce asigură dezvoltarea de durată și în profunzime a cunoașterii, a conlucrării în direcția păcii, a progresului și bunăstării.

Anca Voican

Rinascita

ROMA

PROBLEME ACTUALE ALE DESTINDERII

PROCESUL destinderii a atins, în ultimul timp, unele dintre punctele sale cele mai scăzute. Desigur, nu ne aflăm în fața unei repuneri în discuție, complexă și generală, a marilor opțiuni înfăptuite în anii '60, care, au deschis un nou capitol în relațiile internaționale. Dar este tot atît de cert că mecanismul lent și complicat al destinderii lasă să se audă trosnituri îngrijorătoare, că momentul este dificil și delicat, că semnele negative le domină, pentru moment, pe cele pozitive sau, dacă nu se dorește o apreciere atît de drastică, că promisiunile și speranțele destinderii bat astăzi pasul pe loc. Intrarea Africii în sfera unei confruntări între blocuri, cu înmulțirea intervențiilor străine, care ar vrea să transfere, și pe continentul negru, angajamentele politico-militare ale NATO, nu este decît episodul ultim și frapant al unei deteriorări și al unei complicări a ansamblului relațiilor internaționale.

De altfel este suficient să parcurgem cronica politico-diplomatică din ultimele luni. Limbajul și polemica au devenit mai aspre în raporturile dintre Statele Unite și U.R.S.S. Nu există, totuși — cu excepția unor puncte — elemente de adevărată ruptură. Tonul care predomină este, însă, cel al competiției, al „sfidării", al „ripostelor" în dauna concilierii, a negocierii, a exploatării căilor unor acorduri mai largi. La Națiunile Unite se discută cu o deosebită solemnitate despre dezarmare, dar, între timp, tratative hotărîtoare bat pasul pe loc, în timp ce înaintează concret un proces de reînarmare la toate nivelurile și în toate țările ; aceasta — de la răspîndirea în lume, într-un mod nemaicunoscut vreodată, a armamentelor convenționale (industria de război o duce foarte bine într-un moment de criză economică generală) pînă la crearea unor arme nucleare din ce în ce mai perfecționate. Sînt pe ordinea de zi întîlniri definite istorice în legătură cu problemele unei noi ordini economice internaționale, dar, între timp, progresează, de fapt, procese de decădere în vaste regiuni ale lumii, iar drama subdezvoltării nu reușește să găsească căi de ieșire pozitive. În cei 30 de ani postbelici, nu au lipsit niciodată războaie locale (chiar de mare importanță : să nu se uite Vietnamul), dar niciodată ca în prezent nu a existat o stare conflictuală atît de intensă, o recurgere atît de răspîndită la utilizarea forței pentru rezolvarea controverselor dintre națiuni.

Pe scurt, umbrele predomină părțile de lumină, și terenul destinderii — în cadrul unei mai ample viziuni despre relațiile internaționale care să se bazeze pe coexistența pașnică ca element activ și dinamic al unei noi orînduiri mondiale — este minat de momente de angajare și de luptă.

Ne aflăm oare numai într-o etapă dificilă dar trecătoare a destinderii, într-unul dintre acele momente de încordare curente în relațiile internaționale care, apoi, își găsesc o soluție naturală, ne aflăm doar în fața unor semnale care pun accentul pe forță și confruntare, pentru ca, apoi, să se trateze de pe poziții mai bune ? Sau baterea pasului pe loc are cauze mai profunde, intrinsece noilor probleme pe care omenirea le are în fața sa în acest ultim sfert de secol, cauze intrinsece schimbărilor în structurile mondiale intervenite îndeosebi în ultimii cinci ani, precum și în punctele de referință ale primilor pași pe calea destinderii, pași care astăzi riscă să fie neadecvați ?

Este greu să răspundem cu claritate printr-un „da" sau printr-un „nu" la aceste întrebări. Dar, dacă aruncăm o privire asupra crizei mondiale în curs și dacă privim la caracterul concret al evenimentelor, este foarte necesar să procedăm la o analiză care să răspundă la cea de-a doua întrebare mai mult decît la prima. Cu alte cuvinte, trebuie să dăm o nouă dimensiune proceselor de destindere potrivit unei geografii politice, economice și sociale a lumii care s-a schimbat profund în comparație cu anii '60. În lumina unei astfel de viziuni, lumea trece printr-una dintre etapele internaționale de mișcare și de tranziție. Pe scurt, în abordarea ei, problema cu care ne confruntăm implică noi orizonturi, chiar conceptuale, pentru ca destinderea să poată găsi o nouă vigoare.

Să luăm două exemple. Nimeni nu poate nega, în mod realist, că echilibrurile militare fac parte — cel puțin pentru o întreagă etapă internațională — dintr-un sistem de securitate mondială. Dar destinderea se poate baza, oare, aproape exclusiv pe acel echilibru, făcînd din el pivotul esențial al unei structuri internaționale cu mai puține conflicte ; sau acele echilibruri trebuie să fie primul pas în perspectiva dezamorsării logicii blocurilor ? Nimeni nu mai consideră că tratativele Est-Vest au ca etapă de trecere obligatorie relațiile dintre S.U.A.—U.R.S.S. Evoluția lor rămîne, desigur, determinantă pentru înaintarea sau regresul proceselor de destindere. Dar se mai poate oare crede astăzi, spre deosebire de anii '60, că un dialog exclusiv între cele două mari puteri mondiale poate epuiza și rezolva problemele pe care însăși destinderea le face să se maturizeze în lume ? Sau va trebui să se țină seama de înmulțirea actorilor pe scena mondială, de exigențele reale și concrete ale unei mai mari diversități democratice a ordinii internaționale, de impulsurile puternice și motivate spre autonomie, care constituie cheia de boltă a unei lumi din ce în ce mai interdependente ? Și s-ar putea continua cu același raționament și în cazul diferitelor conflicte care, din Africa pînă în Orientul Mijlociu, lasă deschise porțile în fața unor noi încordări internaționale.

Tocmai în acest cadru se pune, din nou, încă o dată și cu mare forță, problema rolului forțelor democratice și de stînga, a reînnoirii „vechiului" continent, ca o problemă crucială, de dimensiuni internaționale de mare însemnătate. Pentru că clasele dominante tradiționale, după cum ne arată evenimentele cele mai recente, răspund încă o dată noilor probleme prin intervenționism.

Romano Ledda

THE GUARDIAN

LONDRA

PORTUGALIA ȘI ADERAREA LA C.E.E.

ADERAREA Portugaliei la Piața comună va crea noi probleme pentru cei nouă. Cea mai importantă dintre ele va fi găsirea fondurilor de care Portugalia va avea, cu siguranță, nevoie în următorii zece ani, pentru ca actualul deficit cronic al balanței de plăți să nu se agraveze și mai mult, precum și pentru modernizarea agriculturii și industriei.

În Portugalia există două sisteme agricole care se deosebesc radical între ele. În nord, fermele sînt deținute de țărani, dar sînt mai mici și mai puțin productive decît chiar și cele din Grecia și Spania. În sud, fermele sînt mari și foarte productive. În trecut, ele erau administrate de latifundiari, care trăiau în străinătate și care erau, mai degrabă, interesați să-și folosească proprietățile pentru a obține venituri, decît să facă investiții. În prezent, multe din aceste ferme sînt administrate de cooperative de producție legale — și unele chiar „ilegale".

În ultimii șase ani, Portugalia a ajuns la situația în care exista un cvasiechilibru între importurile și exporturile de produse alimentare la un deficit anual de peste 10 milioane lire sterline. Cooperativele agricole se plîng, adesea, de faptul că nu beneficiază de mijloace de investiții necesare pentru a obține un beneficiu din aceste terenuri.

Spre deosebire de Spania și Grecia, productivitatea în Portugalia este atît de scăzută, încît, în cazul unor produse, cum ar fi carnea și laptele, prețurile sînt mai ridicate decît cele plătite în C.E.E. De aceea, aderarea la comunitate ar putea atrage după sine o concurență din partea producătorilor agricoli din alte țări ale C.E.E. Din această cauză, fermele portugheze vor trebui protejate o perioadă oarecare.

Pentru fermierii portughezi, viața ar putea deveni mai plăcută dacă ar găsi locuri de muncă la orașe. Dar intrarea în C.E.E. va implica și un pericol enorm pentru numeroasele intreprinderi mici și mijlocii, de care depinde, în prezent, Portugalia, pentru a asigura o serie întreagă de locuri de muncă. Adesea, industria portugheză a încercat să se specializeze în anumite sectoare, cum ar fi textile și încălțăminte, în care există deja o supracapacitate la nivel european și chiar mondial.

Ministrul muncii, Maldonado Gonelha, subliniază succesele obținute de Portugalia în ce privește asigurarea unor locuri de muncă pentru un număr mare de foști coloniști și soldați demobilizați, însă cifrele statistice nu reflectă nivelul real al șomajului, care este mult mai ridicat.

Strategia preferată de guvern și industrie este „restructurarea", ceea ce înseamnă obligarea companiilor portugheze să fuzioneze în unități mai mari,

mai competitive. Această strategie ar da rezultate dacă unele țări ale C.E.E., ca, de exemplu, Marea Britanie, nu ar crea dificultăți prin măsuri protecționiste împotriva importurilor de textile portugheze. Oricum, pînă în 1981, guvernul portughez intenționează să ridice toate restricțiile de import în cazul a 80 la sută din importurile provenite din C.E.E. Același optimism îl împărtășesc portughezii și în ce privește posibilitatea de a atrage o parte însemnată din investițiile străine de capital în anii următori.

Ce avantaje poate aduce, deci, Portugalia Comunității vest-europene ? La Lisabona se insistă, în mod deosebit, asupra poziției unice a Portugaliei de a făuri punți de legătură între C.E.E. și fostele colonii ale Portugaliei din Africa, ca și cu Brazilia și, în general, cu America Latină. Președintele Eanes s-a întors, de curînd, dintr-o vizită în America Latină, iar Angola a reluat recent relațiile diplomatice cu Lisabona. Referindu-se la aceasta, primul ministru Mario Soares arăta că, „în Africa și America Latină, există 500 milioane de oameni care vorbesc limba portugheză". Portugalia ar dori să devină un fel de emisar pentru interesele comerciale și politice ale Comunității vest-europene în cele două continente. Nu va fi o sarcină ușoară, deoarece Brazilia este mai dezvoltată decît Portugalia, care nu are prea multe de oferit în afară de un sentiment al legăturilor culturale. Nu încape însă îndoială că C.E.E. va saluta eforturile portughezilor de a restabili legăturile Occidentului cu Angola și Mozambic.

În ce-i privește, portughezii, ca și grecii, sînt dornici să susțină cauza aderării și, tot ca și grecii, se tem să nu devină victimele unei reacții ostile lărgirii Comunității, ca urmare a îngrijorării C.E.E. în legătură cu Spania.

Spania — cu o industrie competitivă și, totuși, cu o agricultură înapoiată — nu poate să nu ridice, și ea, probleme pentru C.E.E. Comisia C.E.E. ar dori, în sinea ei, să poată amîna întregul efort în lărgire, pînă cînd va exista o mare integrare economică și politică a celor nouă state membre. Se pare, însă, că ușa spre această opțiune a fost închisă cînd propunerea Comisiei — ca cele trei state care aspiră la calitatea de membru să treacă printr-o perioadă de pregătire, înainte de a deveni membre cu drepturi depline — a fost respinsă de Consiliul ministerial. De aceea, Portugalia, ca și Grecia și probabil Spania vor intra, totuși, pe ușă, înainte ca ea să se închidă. În acest proces, ele ar putea schimba Comunitatea, făcînd-o de nerecunoscut.

Le Monde

PARIS

DUPĂ ALEGERILE PERUANE — NOI PERSPECTIVE POLITICE

ADUNAREA aleasă la 18 iunie în Peru are ca sarcină exclusivă să redacteze o nouă Constituție. Aceasta înseamnă că viitoarele deliberări ale celor 100 deputați nu vor avea o pondere directă asupra vieții politice a țării. Militarii, aflați la putere de la 3 octombrie 1968, vor păstra conducerea pînă în 1980 cel puțin. Rezultatele consultării de la 18 iunie nu sînt, totuși, mai puțin importante, îndeosebi pentru că dau o „fotografie" politică dacă nu neașteptată, în orice caz mult mai contrastantă decît se putea crede despre Peru.

Victoria relativă a Alianței populare pentru revoluția americană (A.P.R.A.), care obține peste 35 la sută din voturi, nu este o surpriză. Partidul creat cu peste jumătate de secol în urmă, de Haya de la Torre, s-a bucurat întotdeauna de o reală simpatie în cercuri foarte diferite, mai puțin sensibile la permanenta alunecare spre dreapta a unei formațiuni odinioară revoluționare și antiimperialiste, decît la prestigiul fondatorului său, care are astăzi 83 de ani. Președinția Constituantei va fi, fără îndoială, pentru bătrînul lider, recompensa tardivă, întrucîtva derizorie, a aproape 60 de ani de luptă și opoziție consecvente. Formal, A.P.R.A. — care încheiase cu mult înaintea scrutinului acorduri cu președintele Morales Bermudez — acceptă transformările economice și sociale realizate după 1968 de militari. Este o garanție de stabilitate, deoarece președintele Morales a arătat că ar fi obligat să dizolve Adunarea dacă noua Constituție nu va ține seama de cuceririle revoluției din 1968.

Nu s-ar putea, totuși, ca A.P.R.A. să fie tentată să se alieze cu Partidul popular creștin (P.P.C.), formațiunea conservatoare condusă de Luis Bedoyat, situată pe locul doi, cu peste un sfert de locuri ? Inclinația firească a unei părți importante a electoratului care susține A.P.R.A., gravitatea crizei economice și presiunile Fondului Monetar Internațional ar putea duce la o asemenea soluție. Nu ar lipsi, în cadrul forțelor armate, militari gata să subscrie la ea. După părerea lui Bedoyat, fost primar la Lima, înlăturat de fostul președinte Velasco, aceste alegeri sînt, în orice caz, trambulina spre o candidatură la președinție în 1980.

Adevărul este că spectaculoasele progrese ale stîngii — care obține aproape 34 la sută din voturi — fac foarte improbabilă posibilitatea, pentru dreapta și centru, de a impune, pe nesimțite, măsuri antipopulare. Societatea peruană a suferit transformări profunde : vechea oligarhie funciară și-a pierdut atotputernicia ; reforma agrară a fost dusă la bun sfîrșit ; pasivitatea secular a maselor țărănești indiene a fost zdruncinată, iar în orașe, mai ales la Lima, s-a creat o nouă stîngă cu care regimul de mîine, oricare ar fi el, va trebui să se confrunte.

l'Unità

ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

ROMA

SPANIA — PLURALISM ÎN CADRUL BISERICII?

SPANIA a încetat să mai fie catolică ? Întrebarea, uneori pusă retoric, alteori cu accente polemice sau chiar provocatoare, poate fi întîlnită în ziarele spaniole după ce Comisia constituțională a aprobat acel articol 15 din Carta fundamentală a statului, care nu recunoaște nici un privilegiu special religiei catolice. Desigur, cei care cunosc istoria raporturilor dintre stat și biserică în Spania și, mai ales, istoria recentă a țării, înțeleg că problema nu e deloc lipsită de importanță. Saltul de la poziția dogmatică și clericală a franchismului, de la acel anacronic clericalism legislativ este evident. Este și mai evident dacă se ține seama că acest salt s-a produs nu numai în virtutea voturilor laice ale partidelor de stînga, cît și cu consensul (cel puțin pînă acum) al Uniunii Centrului Democratic (partidul guvernului Suarez) care reprezintă, sau cel puțin susține acest lu-

Cancelarul vest-german Helmut Schmidt răspunde salutului celor ce l-au întîmpinat la sosirea sa pe aeroportul din Lusaka, în cadrul vizitei întreprinse în Zambia, la invitația președintelui Kenneth D. Kaunda

cru, cercurile apropiate de ierarhia catolică. Constatarea ce rezultă din dezbaterea deschisă pe această problemă este următoarea : poziția U.C.D. se distinge net de cea a dreptei religioase care a guvernat cu Franco.

În ce măsură ierarhia catolică și-a schimbat atitudinea și, mai ales, cum reacționează ea față de noul proces politic din Spania ? E o întrebare ce transpare dintr-o dezbatere care, desigur, nu se va încheia odată cu aprobarea Constituției.

De ce parte se află, azi, biserica catolică în Spania ? I-am adresat această întrebare monseniorului *José Maria Martin Patino*, vicar al cardinalului Tarancón, arhiepiscop de Madrid și președintele Conferinței episcopale spaniole.

Debutul acestei conversații e aproape polemic. „Ce biserică ? — se întreabă vicarul. În Spania avem cel puțin trei concepții despre biserică : aceea, să-i zicem, a creștinității, conservatoare și tradițională, adică cea a războiului civil și cruciadei ; există apoi biserica așa-numită a «creștinilor pentru socialism», care propune o ruptură netă cu orice trecut al bisericii spaniole, optează pentru clasele populare, crede că trebuie admisă analiza științifică a luptei de clasă chiar în interiorul bisericii și susține că prelații trebuie să-și asume poziții mai clare în favoarea săracilor, a poporului ; în sfîrșit, există biserica reprezentată de cei mai mulți dintre preoți, cea majoritară, care adoptă tezele reformei postconciliare. O biserică ce admite legitimitatea tuturor reformelor, chiar și cele mai profunde, cu condiția să se realizeze în continuitate".

Cum se exprimă aceste „trei biserici", de cine sînt ele reprezentate ? Monseniorul Patino face distincție între laici și ecleziaști, spunînd că „fiecare reprezintă propriul rol" pentru a adăuga imediat că „preoții nu reprezintă întreaga biserică", și a preciza că, „după părerea mea, trebuie lăsați să vorbească toți catolicii, să i se recunoască fiecăruia propria importanță și posibilitate de a se exprima, să se legalizeze pluralismul în cadrul bisericii spaniole". Să se țină seama de „toate pozițiile" și să se declanșeze „un adevărat dialog și o reală, profundă, reflecție, deoarece fiecare poziție conține ceva bun". Și vicarul adaugă : „E evident că biserica spaniolă s-a compromis alături de franchism. Preoții de azi nu au făcut războiul civil, dar trebuie să-și asume responsabilitățile istorice ale bisericii. Nu-i deloc ușor". Totuși, ne explică el, „ei încearcă să nu ia poziție în favoarea nici unui partid". Și crede că aceasta reprezintă „un progres enorm pentru biserica spaniolă". Este de părere că faptul se datorează, „în mare măsură, poziției foarte explicite și clare a cardinalului Tarancón".

Și dacă, totuși, într-o zi, în Spania, se va organiza un partid democrat-creștin ? „Nu — îmi răspunde el —, biserica nu i se va alătura. Am spus clar că nu e posibil să amestecăm apelativul «creștin» cu politica, să-l identificăm cu un partid. Toate partidele pot, însă, să capteze elemente creștine". Este o recunoaștere curajoasă, dar în ce măsură ea este unanimă ? „Desigur, nu toți sînt de acord. Catolicii tradiționaliști, de pildă, îi acuză pe cei ce au adoptat această poziție de lipsă de autoritate, de un fel de complex de inferioritate față de marxism, spun că o asemenea poziție le permite catolicilor și preoților să militeze în rîndurile comuniștilor și socialiștilor. Nu lipsesc nici acuzații din partea stîngii, din partea unora care cred că neutralitatea de azi a bisericii nu este decît aparență și că, în realitate, ea maschează o reînnoire a sprijinului acordat claselor dominante. Cu alte cuvinte, reforma văzută ca pură strategie a continuității".

Monseniorul Patino nu neagă că există „cîte puțin din toate astea", dar e convins că, „pe calea reformei, se poate ajunge foarte departe". „Desigur — adaugă el — doar dacă lucrurile vor fi luate în serios și nu se va ceda tentațiilor contradictorii, tentații care — o spune deschis — există în mod cert".

Important, ne spune purtătorul de cuvînt al cardinalului Tarancón, este „să se separe programele politice de programul bisericii". Să nu se confunde „problema religioasă cu problemele politice", ca, de pildă, cea a elaborării constituției. Pentru că „există mereu pericolul ca partidele de dreapta să se identifice cu ceea ce dorește biserica, să se erijeze în apărătorii ei".

Monseniorul Patino abordează astfel, explicit, problemele ridicate de ascuțita dezbatere privind problema laicității și libertății învățămîntului, dezbatere în timpul căreia — ne spune — „dreapta și-a asumat dreptul de a apăra interesele bisericii". Și se știe care sînt aceste interese. Aproape 50 la sută din școlile existente azi în Spania se află în mîinile bisericii, căreia franchismul — așa cum o recunoaște Mgr. Patino — „i-a dat mînă liberă", într-o țară „care nu a cunoscut niciodată libertatea învățămîntului și cu atît mai puțin sub Franco". Interlocutorul meu apreciază, în continuare, atitudinea „echilibrată a comuniștilor care au dovedit, nu numai în această ocazie, acea răbdare născută din conștiința de a acționa asupra unei realități care e mult mai complicată decît principiile abstracte și care nu poate exclude căutarea constantă a unui acord cu catolicii".

Apoi, răspunde aproape polemic celor care ar putea fi tentați să facă din asemenea chestiuni „un element de politizare a bisericii", împingînd-o astfel „ba a lua poziție, în viitoarele alegeri, în favoarea dreptei sau a centrului". Și adaugă : „Cînd spunem că biserica nu dorește puterea, trebuie să ținem seama de toate consecințele unei asemenea declarații de principiu. Concesiile, precum cele privind învățămîntul, nu constituie, după părerea mea, o tragedie : e o soluție poate șocantă azi, dar care, în viitor, ar putea deveni pozitivă pentru biserică. Și acest lucru nu e întotdeauna înțeles de ecleziaști".

Înseamnă că poziții precum cele exprimate de dv. ca și de diversele declarații ale cardinalului Tarancón se află în dificultate ? „Vremurile de azi sînt mai complicate pentru biserică decît în urmă cu cîțiva ani. Biserica a făcut foarte bine anticipînd distanțarea sa de franchism, înainte de moartea lui Franco. A fost o poziție justă și curajoasă a cardinalului Tarancón și a colaboratorilor săi. A fost un act de rezistență, alături de opoziția democratică. Obiectivele erau libertatea, democrația, respectarea drepturilor umane. Acum, după părerea mea, e nevoie de puțină imaginație pentru a individualiza rolul pe care biserica trebuie să-l aibă într-o societate cu adevărat liberă, pluralistă : să-și găsească locul real, nu politic, acela de autoritate religioasă și morală".

Franco Fabiani

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

„ZONA AMAZONULUI" – PREMISE ȘI CONDIȚII ALE UNEI COLABORĂRI REGIONALE

DATORITĂ întinderii sale enorme și a resurselor sale, bazinul Amazonului * a constituit întotdeauna obiectul a numeroase căutări și o zonă de atracție care a generat multe idei, proiecte de dezvoltare și de utilizare a sa. De multă vreme, anumite țări dezvoltate din afara regiunii, precum și numeroase companii multinaționale au dovedit un interes deosebit față de această regiune. În afara proiectelor cu caracter economic, în sensul cel mai larg al termenului, au existat și proiecte cu caracter militaro-strategic. Nu era greu de observat, în aceste proiecte, dorințele secrete de internaționalizare, într-un anume fel, a acestei regiuni și de scoatere a ei din cadrul de interese și nevoi al țărilor de care aparține ea din punct de vedere geografic.

Acum aproape 20 de ani, bazinul Amazonului, reunind opt țări, a apărut ca o regiune de eventuală formare, într-un viitor apropiat, a unei zone de cooperare. Răspunsul la întrebarea de ce este necesară o unificare instituțională a eforturilor tuturor țărilor interesate ar trebui căutat, înainte de toate, în condițiile climaterice și de teren dificile, precum și în nivelul insuficient al dezvoltării și al posibilităților economiilor acestor țări de a afecta mijloacele necesare, în vederea activării și utilizării resurselor oferite de această regiune.

Dispunînd de potențiale economice importante, posedînd aproape două treimi din teritoriul bazinului, Brazilia a manifestat, firește, cel mai mare interes, astfel încît ea a fost prima care a prezentat o idee concretă privind o cooperare comună a tuturor celor opt țări, orientată spre dezvoltarea zonei Amazonului, propunînd un proiect de acord în acest sens. Proiectul conține circa 20 de articole referitoare la explorarea bogățiilor naturale, la navigația fluvială, la cercetările științifice și tehno-

* La 3—4 iulie, miniștrii de externe ai Braziliei, Boliviei, Columbiei, Ecuadorului, Guyanei, Perului, Surinamului și Venezuelei s-au întîlnit la Brasília pentru a semna „Tratatul de cooperare amazonian".

logice, la cooperarea în domeniile sănătăţii, turismului, transporturilor şi comunicaţiilor, la protejarea lumii vegetale şi animale, a comerţului de frontieră şi la caracterul complementar al economiilor regiunii ; ele reglementează, de asemenea, modul de desfăşurare a reuniunilor consultative ale miniştrilor afacerilor externe ; modul de formare şi activitatea comisiilor permanente şi provizorii, modalitatea de adoptare a deciziilor şi celelalte chestiuni cu caracter procedural. Înainte de a-şi prezenta propunerea sa formală, Brazilia a căutat să ţină seama de un număr suficient de mare de idei şi sugestii ale viitorilor săi parteneri. Pe acest plan s-a realizat, între altele, întîlnirea preşedintelui brazilian cu reprezentanţii mai multor ţări vecine.

Convocarea primei reuniuni la care Brazilia şi-a prezentat propunerea a fost însoţită de unele dificultăţi. Ele s-au manifestat sub forma unor rezerve şi observaţii legate de textul proiectului. Totuşi, acestea nu au reprezentat un obstacol în calea unei noi reuniuni, a unor noi convorbiri organizate în următoarele luni. Prezentîndu-şi propunerea, Brazilia a făcut cunoscut că obiectivul principal al viitorului acord ar trebui să îl constituie instituirea anumitor instrumente şi mecanisme care să asigure contacte regulate şi o cooperare eficientă între ţări, în vederea dezvoltării bazinului Amazonului, în ansamblul său, şi că acordul nu ar trebui să conţină germenii unor conflicte cu organismele de cooperare existente sau cu grupurile ataşate, din punct de vedere geografic, acestui bazin, ca de pildă Grupul andin, Bazinul La Plata, Asociaţia latino-americană a comerţului liber (ALALC), Sistemul economic al Americii Latine (SELA). De asemenea, Brazilia a subliniat că, în acest sens, noul grup ar trebui, în primul rînd, să umple golul creat de lipsa unei cooperări adecvate, că viitoarea cooperare ar trebui să se bazeze pe raporturi echitabile, excluzînd o diviziune în ţări mari şi mici, sau în majoritate şi minoritate.

Dar, în pofida acestei abordări pregătite îndelung, ţările vecine au avut anumite îndoieli privind adevăratele obiective ale Braziliei, au pus mai multe întrebări, cerînd clarificări şi au făcut mai multe observaţii. Acest comportament a fost condiţionat, în mare măsură, de poziţia dominantă pe care o ocupă Brazilia în bazinul Amazonului, ţinînd seama că acoperă regiunea din aval şi partea centrală a cursului Amazonului, ţinînd seama de potenţialul şi dimensiunile sale — din punct de vedere al suprafeţei, al populaţiei şi al economiei sale, în raport cu fiecare ţară şi chiar în raport cu toate aceste ţări la un loc.

Într-adevăr, se ridică întrebarea : cum poate fi asigurat în aceste condiţii, în cadrul raporturilor dintre viitorii membri, principiul egalităţii depline în drepturi şi cum pot fi protejate aceste drepturi împotriva a ceea ce se numeşte „extinderea de un tip special". Aceste îndoieli au fost alimentate de poziţia geografică a Braziliei. Dintr-un alt punct de vedere, fiecare ţară din regiune, cu excepţia Ecuadorului, este obligată să procedeze, în virtutea unor acorduri bilaterale, la concertări cu Brazilia, vecinul său, ceea ce face din aceasta o ţară-cheie, fără de care este imposibil să se adopte nu numai decizii importante cu caracter multilateral, ci şi cele cu caracter bilateral.

În plus, zona Amazonului se întrepătrunde cu patru mari grupări instituţionale, fapt care va crea, inevitabil, problema sincronizării şi depăşirii diferenţelor în orientarea deja fixată şi în politica fiecărui grup.

Fără îndoială, unificarea eforturilor ţărilor viitoarei zone a Amazonului ar avea o importanţă extraordinară pentru dezvoltarea lor. Ţinînd seama de întinderea enormă a pădurilor Amazoniei, este importantă atitudinea ce o vor adopta ţările Amazoniei în lupta pentru menţinerea echilibrului ecologic care, în cadre globale, depinde, în mare măsură, de conservarea acestei curioase „uzine" de oxigen. Evident, viitoarea zonă va consolida poziţia Braziliei în America Latină : în multe privinţe, Brazilia devine practic ţara-cheie a acestei regiuni, mai ales datorită faptului că este membră şi participă activ la grupările constituite în jurul celor două mari bazine. Dar acest fapt îi impune, în acelaşi timp, obligaţii mai importante.

În concluzie, putem constata că sistemele de cooperare latino-americane s-au îmbogăţit cu o mare idee nouă şi cu o acţiune. Dezvoltarea zonei Amazonului printr-o politică de perspectivă a tuturor membrilor săi — practicată cu mult tact şi prudenţă şi respectînd principiul egalităţii în drepturi — poate şi trebuie să reprezinte un nou pas spre dezvoltarea Americii Latine în ansamblu, care ar trebui să devină una din căile solidarităţii sale mai largi şi a cooperării sale reciproce, a deplinei sale emancipări şi a consolidării poziţiei sale internaţionale.

PROFIL

MOCHTAR KUSUMAADMADJA

ministrul afacerilor externe al Indoneziei

Deţinătorul portofoliului afacerilor externe în noul guvern indonezian, format la sfîrşitul lunii martie, anul acesta — Mochtar Kusumaadmadja — s-a născut în 1929, în oraşul Jakarta. A urmat cursurile facultăţii de drept din cadrul universităţii „Indonezia" din capitala ţării, continuîndu-şi, apoi, studiile în Statele Unite. Revenind în ţară, a devenit profesor la universitatea „Panjajaran" din Bandung. Este doctor în drept. Între anii 1964—1966, s-a consacrat cercetărilor ştiinţifice în cadrul universităţilor Harvard şi Chicago din S.U.A. Din 1966, a fost decan al facultăţii de drept de pe lîngă universitatea „Panjajaran", apoi rector, predînd, în acelaşi timp, cursuri la universitatea „Indonezia".

În ianuarie 1974, Mochtar Kusumaadmadja a intrat în guvernul indonezian, ca ministru al justiţiei. La sfîrşitul anului 1977, după ce fostul ministru de externe Adam Malik a trecut în funcţia de preşedinte al parlamentului, Mochtar Kusumaadmadja a fost numit ministru al afacerilor externe ad interim. El a devenit titular al acestui portofoliu după remanierea ministerială care a urmat realegerii în martie a.c. a generalului Suharto în funcţia de preşedinte al Indoneziei.

Mochtar Kusumaadmadja este autorul unor lucrări şi articole pe probleme juridice şi, în special, privitoare la dreptul mării. El a participat, de altfel, la lucrările Conferinţelor O.N.U. asupra dreptului mării.

Vizita la Madrid a preşedintelui Valéry Giscard d'Estaing, convorbirile sale cu regele Juan Carlos, cu premierul Adolfo Suarez, cu liderii partidelor — inclusiv cu Santiago Carrillo şi Felipe Gonzales — au pus în relief preocuparea celor două părţi faţă de dosarul intrării Spaniei în C.E.E. Preşedintele francez a spus : „Problema principală este de a şti dacă sîntem sau nu în favoarea intrării Spaniei în Piaţa comună. Am deliberat în guvern şi atît în ceea ce ne priveşte, cît şi în ceea ce priveşte Spania, această problemă a fost definitivată. Franţa crede, de multă vreme, că este în interesul C.E.E. să vadă afirmîndu-se componenta mediteraneană. Cu Spania, Piaţa comună ar fi mai echilibrată..." Dar preşedintele a recunoscut că soluţionarea cererii spaniole „va pune probleme serioase şi concrete" Franţei, Spaniei şi C.E.E.

Pe Atlantic — într-o ambarcațiune din piele

Tim Severin și George Molony construind ambarcațiunea

Pe vremea lui Carol cel Mare, călugării aveau cunoștințe despre existența Americii și despre aceasta au și scris. Cu 200 de ani înainte, unul dintre ei, irlandezul Brendan, traversase Atlanticul, împreună cu alți 17 monahi, pe o ambarcațiune confecționată din piele de bou. Dar legenda anului 800, care relatează această aventură, împrumută multe elemente din credințele supranaturale medievale : demoni care scuipă foc, o coloană de sticlă care plutește, un animal marin cît o insulă. Probabil un vulcan, un aisberg, o balenă...

La 15 mai 1976, Timothy Severin, de la Universitatea Hardvard, navigator neînfricat, se îmbarcă în Irlanda, împreună cu patru însoțitori, pe o navă de piele, asemănătoare celei a călugărilor din secolul al VI-lea : el vrea să demonstreze că voiajul lui Brendan — cu patru secole înaintea vikingilor și cu nouă secole înaintea lui Cristofor Columb — a fost posibil. Fragmentul pe care-l publicăm, reprodus după „l'Express", face parte din cartea lui Timothy Severin : „Călătoria lui Brendan".

Nici o ambarcațiune asemănătoare n-a mai fost lansată pe mare de un mileniu încoace. Un observator superficial ar aprecia că vasul nostru seamănă cu o banană plutitoare : lung și îngust, cu botul în formă de fus și cu spatele ușor și bizar, întors în sus. Dar, caracteristica sa cea mai inedită nu poate fi remarcată decît privind de aproape : este o navă din piele — 49 de piei de bou, trase pe o carcasă de lemn. Această piele subțire, care nu are o grosime mai mare de șapte milimetri, este suplă și mobilă cînd ambarcațiunea se mișcă, exact ca pielea unui om pe cavitatea toracică ; ea se interpune între navigatori și zbuciumul Atlanticului. Privind valurile, îmi amintesc avertismentul pe care mi l-a dat una din principalele autorități mondiale în materie de piele, înainte de a pleca :

— Pielea de bou, mi s-a explicat pe un ton profesoral, are un conținut foarte ridicat de proteine. Ea seamănă cu o bucată de friptură. Ea se descompune, mai devreme sau mai tîrziu, în funcție de temperatură, de calitatea argăsirii și de solicitare.

— Ce se întîmplă atunci cînd pielea se îmbibă cu apă de mare ?

— Nu ni s-a cerut niciodată să facem teste în această privință. De obicei, pielea muiată se descompune mai repede. Oricum, sarea din apa mării poate produce un efect de murare. Nu știu ce să spun...

— Și, în cele din urmă, ce se întîmplă ?

— Același lucru ca atunci cînd lași o bucată de carne descoperită pe o farfurie...

Dar, în acea seară de sfîrșit de mai 1976, aceasta era cea mai neînsemnată problemă ce mă preocupa. Mă țin de bară și furtuna se intensifică ; valurile devin tot mai mari și mai violente ; în cazul în care carcasa de piele nu este destul de solidă, mai întîi se va rupe firul care leagă între ele pieile de bou. Apoi, aceste piei se vor decortica în petale. Carcasa de lemn de dedesubt se va deschide ca o floare pentru a se dezagrega rapid. Sper că nu vom ajunge pînă acolo...

În schimb, fiecare val ne poate răsturna, ne poate scufunda. Ambarcațiunea noastră nu are chilă, ceea ce i-ar conferi stabilitate. Dacă un val o atinge în dezechilibru, o va răsturna, iar echipajul va cădea în apă, fără cea mai mică speranță de salvare.

S-ar putea pune întrebarea, de ce navigăm, în asemenea condiții, pe un astfel de vas, de ce înfruntăm furtuna ? Răspunsul îl oferă numele pe care îl poartă ambarcațiunea : ea a fost botezată „Brendan", în onoarea misionarului irlandez Brendan, care a trăit în a doua jumătate a secolului al VI-lea. Se spune că el a traversat Atlanticul pînă în America. Această afirmație nu este un basm extravagant : ea se întemeiază pe documente latine autentice, datînd din anul 800 al erei noastre.

Textele respective relatează cum Brendan și călugării săi au plecat spre meleaguri aflate în extremul Occident, la bordul unei bărci confecționate din piele de bou. Dacă afirmația este adevărată, Brendan a descoperit America cu o mie de ani înaintea lui Cristofor Columb și cu 400 de ani înaintea vikingilor. Pentru a verifica veridicitatea unei relatări atît de neobișnuite, nu rămînea decît să se construiască o ambarcațiune de același model, apoi să se vadă dacă ea va putea traversa Atlanticul. Iată de ce ne aflăm, echipajul meu și cu mine, în largul mării : voim să știm dacă Brendan și însoțitorii săi au traversat oceanul la bordul unei ambarcațiuni din piele.

Din nefericire, furtuna nu ne putea asalta într-un moment mai nepotrivit — aventura noastră de abia începuse. Una din greutățile noastre este cvasiimposibilitatea de a ne odihni între orele de cart. „Brendan" este o ambarcațiune descoperită, expusă stropilor proveniți de la valuri și vîntului. În fața catargului, un cort permite unui număr de trei oameni să se întindă unul lîngă altul, ca sardelele. Numai că trebuie să mai găsim loc și pentru lucrurile noastre de schimb, pentru camerele de filmare, pentru sacii de dormit și pentru întregul material de navigație. De fiecare dată cînd un val se sparge de spatele navei, el aruncă apă în refugiul nostru.

De abia au trecut opt zile de cînd a început călătoria noastră. Sîntem supuși unui tangaj la care nu sînt sigur că „Brendan" va putea rezista. Cînd stau întins în sacul meu de dormit, simt ambarcațiunea mișcîndu-se din încheieturi în voia valurilor. În jurul meu, aud cum trosnesc lemnele și pielea. Flancurile ambarcațiunii au o mișcare de pompă. Mă calmez, amintindu-mi că și corăbiile vikingilor au fost construite după același principiu.

Cum închid ochii, simțul echilibrului îmi spune că starea mării se agravează.

„Ajutor ! Mergem înapoi !" strigă George.

Peter și cu mine țîșnim din adăpost. Aproape dezbrăcați, sîntem imediat udați la piele, dar trebuie neapărat să ridicăm velele. Cu zgomotul surd al unui obiect saturat de umiditate, pînza se umflă și începe să miște din loc „Brendanul". Încet, foarte încet, nava își revine în bătaia vîntului...

A venit noaptea. O noapte urîtă, foarte întunecată, cu o ploaie măruntă care reduce vizibilitatea la cîțiva metri ; întunericul nu este întrerupt decît de crestele albe ale valurilor și de fulgere îndepărtate. Îndreptîndu-mă spre sacul meu de dormit, mi-am amintit că Peter mi-a spus că a văzut mici faruri de navă, nu mai mari decît o gămălie de ac, deci destul de departe la babord. M-am întors să-i spun să nu le piardă din ochi și să mă cheme dacă se apropie. Apoi, m-am băgat în sacul de dormit și am închis ochii...

„Fantastic ! De unde a apărut asta ?" Vocea sugrumată a lui Peter m-a trezit imediat. Despre ce nou necaz o fi vorba ? Ies din adăpost în patru labe. Peter se străduiește cu disperare să vireze nava. Rolf, ai cărui ochelari sînt uzi de ploaie, stă cu gura căscată, scrutînd noaptea. La mai puțin de 200 de metri, un trauler cu toate farurile aprinse se îndreaptă direct spre noi. Este sigur că nu ne-a văzut pe un asemenea întuneric. Aveam să descopăr mai tîrziu că carcasa de piele a lui „Brendan" era practic imperceptibilă pentru radar, iar reflectorul nostru radar de metal era mascat de valurile mari.

„O rachetă albă ! Aprindeți o rachetă !"

„Și dacă aș lumina pînzele cu o torță electrică ?" întrebă Rolf.

„Nu, pînza noastră nu este suficient de mare pentru a servi ca reflector".

Dar este prea tîrziu. Unul dintre noi găsește o rachetă albă în sacul de salvare. Dar are degetele prea înghețate și anchilozate ca s-o poată aprinde, înainte ca traulerul să dea peste noi. Peter continuă să încerce să schimbe mersul navei, dar vîntul ne menține pe o direcție în care ciocnirea pare inevitabilă. Și iată că traulerul trece atît de aproape de noi, încît putem distinge suduriile imenselor plăci de

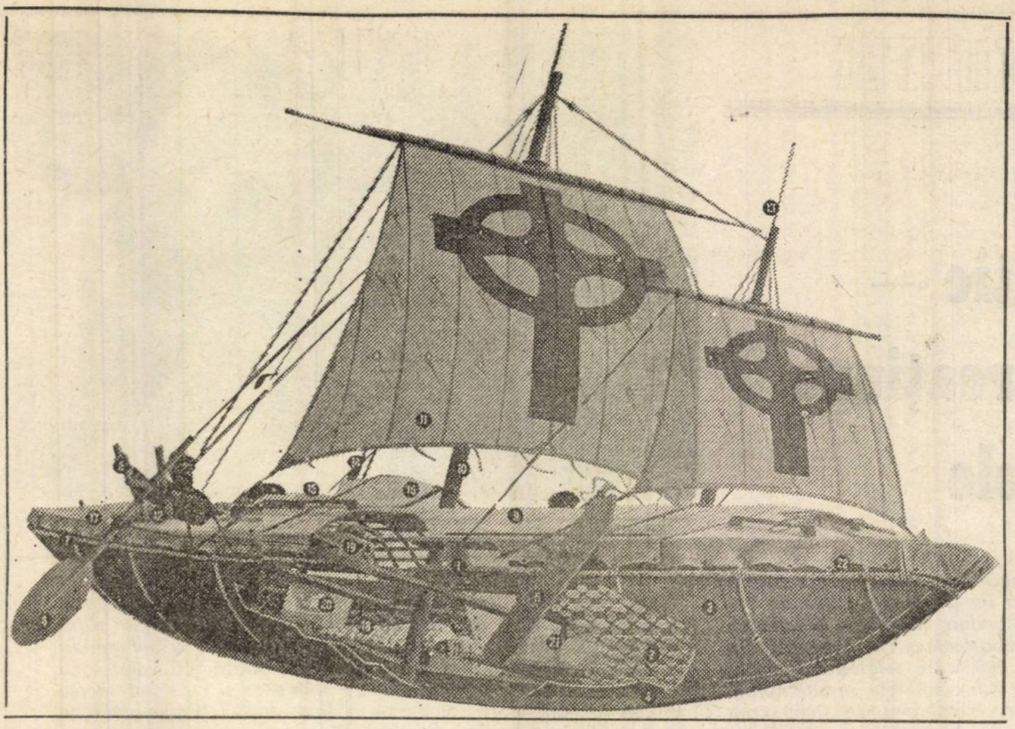

1. Structura rigidă din lemn de stejar. 2. Carcasă de șipci de frasin asamblate prin 1 600 curele din piele 3. Corpul navei acoperit cu 49 piei de bou tăbăcite cu scoarță de stejar și cusute cu fir de in. 4. Tălpică de stejar pentru protecție în caz de eșuare. 5. Derivă. 6. Ujbă care servește drept cîrmă. 7. Strapazan de remorcă. 8. Cîrmă. 9. Prelată impermeabilă în culori vii pentru a facilita reperarea pe mare. 10. Catarge. 11. Pînze și funii din in. 12. Cockpit. 13. Antenă radio. V.H.F. 14. Antenă radio HF. 15. Panel de celule solare pentru alimentarea cu energie electrică. 16. Plută de salvare. 17. Chesoane insubmersibile în partea din spate. 18. Cabină amenajată pentru două persoane. 19. Post de radio emisie-recepție, echipament divers. 20. Bucătărie. 21. Rezervă de alimente și de apă potabilă, din care 500 litri sub podea, pentru a servi drept lest. 22. Spațiu pentru două persoane culcate în partea din față

oțel de deasupra noastră. Luminile hublourilor lui ne orbesc, în timp ce privim, înspăimîntați, nava care ne depășește. Apa, albită de spumă, alocotește în jurul nostru, apoi traulerul dispare în furtună, fără să-și fi dat măcar seama că a fost la un pas de a ne răsturna.

Ce ironie, îmi spun ; cel mai mare pericol să ne provină de la om, și nu de la natură ! Iată un risc pe care Brendan, în secolul VI, n-a trebuit să-l înfrunte. Cred că nimeni de la bordul traulerului nu ne-a văzut. Dar, în caz contrar, ce-ar fi spus straja căpitanului ? Că a văzut o ambarcațiune din alte veacuri care naviga în bătaia vîntului cu o pînză pătrată, ornată cu o cruce celtică roșie, și care era manevrată de cinci nefericiți, uzi pînă-n măduva oaselor ? Orice marinar de strajă, care ar fi prezentat un asemenea raport căpitanului său într-o noapte în largul Atlanticului, ar fi fost debarcat pentru beție sau trimis la un psihiatru.

În zori, vîntul a atins aproape viteza de furtună. Ploaia și spuma valurilor care ne asaltau orizontal ne obligau să pompăm fără întrerupere, pentru ca viteza noastră să nu se reducă. Vîntul mi-a sfîșiat învelișul hărții, iar, ceva mai tîrziu, un val mi-a smuls chiar și harta.

A doua zi, așa cum se întîmplă adeseori, furtuna se calmează. Moralul nostru crește. Apa de mare face chibriturile noastre inutilizabile, dar, după ce am scormonit în sacul de salvare, găsim chibrituri hidrofuge care ne permit să ne aprindem lampa Primus. După ce mîncăm macaroane și legume, bem o cafea fierbinte.

Singurii spectatori ai micului nostru succes sînt păsările de mare, care reapar după furtună. După ce totul s-a calmat, prin minte îmi trece ideea că „Brendan" ar putea, la urma urmelor, să triumfe asupra oceanului. A fost, oare, acesta unul din secretele pe care irlandezul le-a cunoscut cînd călătorea spre pămînturile din Vest ? Ca să aflăm răspunsul, mai aveam de străbătut aproape 4 800 km de ocean, considerați printre cei mai de temut din lume.

(După 40 de zile, Tim Severin ajunge în insulele Feroe. Peter, unul din membrii echipajului, debarcă și este înlocuit de un alt marinar, Trondur, a cărui familie de origine norvegiană trăiește în arhipelag de 18 generații).

La 3 iulie 1976, părăsim insulele Feroe. În locul furtunii, beneficiem de o mare calmă și ne legănăm ușor pe hula liniștită. De la bun început, Trondur își demonstrează valoarea : ne învață să pescuim. La 5 ani, a fost inițiat, în fiorduri, în tehnicile pe care generațiile de pescari din Feroe le-au practicat în largul Groenlandei și pe marile bancuri din Terra Nova. Mai întîi, Trondur scoate din sacul său o bucată mare de plumb care trebuie să cîntărească cel puțin 2 kg ; apoi, prinde această ghiulea de un fir extrem de lung, înfășurat pe o ciudată bucată de lemn, ce ține loc de mulinetă. Momeala lui sînt trei cîrlige simple, înfășurate în pînză de culori vii. Greutatea este aruncată peste bord, urmată de metri și metri de undiță. Sîntem la o sută de metri deasupra fundului mării. Deîndată ce greutatea atinge fundul, Trondur începe să tragă undița înapoi, fără a smuci. Și iată că, după ce a ridicat-o cu trei metri, trage puternic și repede, scoate un sunet de satisfacție și înfășoară toată sfoara pe mînă.

„Ai prins ceva ?" întreabă Rolf.

„Doi", răspunde Trondur.

Este adevărat. Din mare își fac apariția formele strălucitoare a două exemplare superbe de cod. Greutatea este aruncată din nou.

„Cîți, de data asta ?" întreabă George.

„Trei", spune Trondur.

În fiecare zi, balenele vin să ne vadă, fie singure, fie mai multe. Cîte sînt... Zeci și zeci... Distingem și petele albe de pe burta celor doi delfini care însoțesc grupul de balene. Acum, balenele plutesc la suprafață în jurul lui „Brendan". Aerul se umple de zgomotul expirării și de suspinele lor. Ies din apă cîte zece sau 15 deodată. Cînd unele se dau din nou la fund, altele ies. Ce balet bine reglat ! „Filmați, filmați", strigă Trondur. De obicei atît de flegmatic, acum dansează de bucurie. Ne aflăm în prezența balenelor-pilot, cele mai mici balene.

Grupul de balene numără între 100 și 140 de exemplare. Văd un animal imens care se îndreaptă hotărît spre noi. Atunci, îmi pun întrebări referitoare la istoria lui Brendan și a balenei. La prima vedere, este o legendă absurdă care afirmă că marinarii au debarcat pe spatele unei balene adormite, luînd-o drept o insulă. Potrivit lui „Navigatio"[1], călugării ar fi aprins un foc pentru a-și pregăti prînzul. Dar căldura flăcărilor a trezit balena, care a început să înoate. Îngroziți, călugării s-au năpustit în ambarcațiunea lor de piele. Și au văzut animalul îndepărtîndu-se, cu focul care lumina pe spatele său, asemenea unui far.

Ceea ce am aflat noi despre „Brendan" și despre balene pune într-o lumină nouă această legendă. Acum știm că o barcă de piele, plutind în aceste ape septentrionale, atrage balenele. Și dacă este adevărat că în secolul XX populația balenelor s-a redus, ce s-a întîmplat în secolul VI sau VII ? Pe atunci, balenele care veneau să se hrănească din bancurile de pește din largul insulelor Feroe, în apropierea Islandei și a Groenlandei, erau mult mai numeroase. În zonele de navigație frecventate de vikingi, de pildă, apariția balenelor între Islanda și Feroe servea, în realitate, ca punct de reper, ca o insulă sau un cap.

Ce șoc trebuie să fi simțit călugării irlandezi la vederea acestor animale enorme care, neîntîlnind niciodată pînă atunci bărci și oameni, trăiau în siguranță, încrezătoare în talia lor colosală și în calmul obiceiurilor lor. Călugării s-au găsit în situația unui explorator care pătrunde, pentru prima dată, într-o pădure virgină. Animalele pe care acesta le întîlnește nu se tem de el și manifestă chiar curiozitate. Prin urmare, nu e de mirare că preoții irlandezi au fost stupefiați, descoperind lumea balenelor, și au relatat istorii fabuloase despre formidabili monștri marini. În această perspectivă, precum și în lumina experienței noastre, relatările din „Navigatio" despre balene sporesc, în loc să diminueze, realismul textului medieval.

...„Brendan" a atins Lumea Nouă la ora 8 seara, la 26 iunie, la Peckford Island, 240 km nord-vest de Saint-Jean, în Terra Nova. Petrecuse 50 de zile pe mare. Locul exact al debarcării nu are o importanță deosebită pentru istoria primelor călătorii irlandeze în Atlantic. Era pur și simplu locul unde vîntul și curenții au împins o replică din secolul al XX-lea a ambarcațiunilor originale din piele. Navigatorii de odinioară au putut atinge pămîntul, practic, oriunde, pe coastă, la sute de kilometri în ambele direcții. Esențialul era că „Brendan" a demonstrat, fără a lăsa nici o umbră de îndoială, că voiajul a fost posibil.

O ambarcațiune din piele, despre care unii se temeau că se va dezintegra la prima furtună în largul coastei irlandeze, a reușit traversarea Atlanticului.

[1] „Navigatio sancti Brendani abbatis" — relatare irlandeză din secolul al IX-lea, pe care se bizuie Tim Severin pentru a afirma că America a fost descoperită din secolul al VI-lea.

Explozia de la Versailles

Aftenie Bostan, Tulcea. Versailles-ul n-a cunoscut nici un atentat din epoca lui Louis XIV și pînă în zilele noastre. Celebrul castel — construit în 1624 de către Louis XIII și îmbogățit, succesiv, de Louis XIV și Louis XV — a traversat perioade zbuciumate ale istoriei, inclusiv trei războaie, în ultimul secol, fără să fi suferit stricăciuni. Tocmai de aceea atentatul comis în zorii zilei de luni 26 iunie a produs stupoare. O explozie puternică s-a auzit la ora 2 și 5 minute. Cu o jumătate de oră mai devreme un individ sunase la grilajul castelului și, apoi, a dispărut. Fusese o încercare de a deturna atenția paznicilor (12 gardieni păzesc, noaptea, edificiul). Cînd s-a produs explozia, în aripa sudică a clădirii, portarul a avertizat poliția, dar aceasta a fost sceptică. Pînă la miezul nopții jocuri de artificii se desfășuraseră în parcul castelului. Polițiștii au crezut că este vorba de una din numeroasele alerte false care îi obligă la deplasări inutile. Abia cînd paznicii au descoperit locul exploziei, învăluit în praf, poliția s-a pus în mișcare. S-a constatat că numeroase săli dispuse pe trei niveluri (parter și două etaje) au fost avariate, iar trei complet devastate. Sînt săli care abia fuseseră inaugurate, la 16 mai, și care ilustrează în mod deosebit epoca napoleoniană. Ele fac parte din Muzeul de istorie a Franței, conservînd pînze de mari dimensiuni consacrate etapelor esențiale ale vieții împăratului. După cum se știe, începînd să mai utilizeze Versailles ca reședință regală, Louis Phillippe a deschis castelul vizitatorilor, decizînd, în 1837, să plaseze în aripa sudică „un muzeu al tuturor gloriilor Franței". Numeroase comenzi făcute pictorilor epocii au permis să se compenseze absența unor documente originale. Restaurat în mai multe etape, muzeul evocă marile perioade ale istoriei franceze de la cruciade la Napoleon. Sectorul în care a avut loc atentatul a fost renovat după ultimul război. Un program amplu, eșalonat pe cîteva decenii, a permis să se ajungă la finalizarea sa — la 16 mai cînd s-au inaugurat cele 14 săli consacrate Consulatului și Imperiului. Atentatul produs a avariat sau distrus lucrări de mare valoare (în **fotografie**). Unele vor putea fi restaurate, altele (mai puține) sînt pierdute definitiv. Un calcul inițial indică pagube de 5 000 000 franci. Trebuie precizat că partea cea mai prestigioasă a castelului (vizitată de două milioane persoane pe an) n-a fost atinsă. Identificarea autorilor atentatului a fost îngreunată de faptul că în ziua precedentă (duminică) s-au perindat prin castel 20 000 vizitatori. Cercetările autorităților se îndreaptă spre o mișcare bretonă (Front de libération de la Bretagne) care, în 12 ani, a efectuat 206 atentate. Din Paris se anunță că au fost efectuate, la Rennes, o serie de arestări printre extremiștii bretoni. Două persoane ar fi recunoscut participarea la atentat.

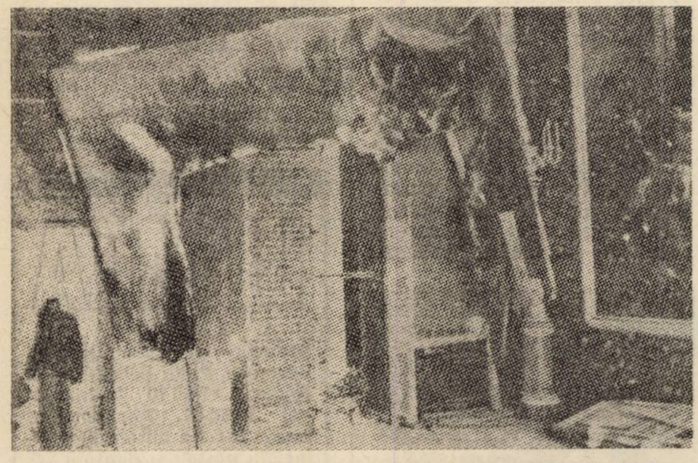

Dionisie Malofei, București. Populația Indiei a depășit 625 milioane locuitori la sfîrșitul lui 1977, a anunțat Biroul pentru recensămînt de la Delhi. Această cifră marchează o creștere de 20 milioane, în raport cu precedentele estimări oficiale, publicate în 1976. Potrivit ultimelor recensăminte efectuate în această țară, populația principalelor orașe indiene se prezintă după cum urmează: Delhi — 5,3 milioane locuitori, Bombay — 7,6 milioane, Calcutta — 8,2 milioane. Cu 99 milioane locuitori, Uttar Pradesh este cel mai populat stat indian.

Ilie Păun, Deva. 1. În cursul recentei vizite a premierului indian Desai la Washington, a fost abordată și problema cooperării dintre India și S.U.A. în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare. Potrivit comunicatului comun, președintele Carter „s-a angajat să depună toate eforturile, respectînd legile americane, pentru a menține livrările de combustibil nuclear (spre India) și pentru a continua cooperarea în acest domeniu". Totuși, după cum a subliniat un purtător de cuvînt al Consiliului Securității Naționale, cele două părți nu au putut rezolva diferendul lor cu privire la controlul internațional al instalațiilor nucleare indiene și la acceptarea de către India a unor clauze de securitate cerute de S.U.A. „Discuțiile asupra acestui subiect vor continua, ceea ce constituie un indiciu pozitiv", a adăugat purtătorul de cuvînt.

2. La cea de-a patra conferință a Consiliului Mondial pentru Alimentație, desfășurată la Ciudad de Mexico, s-a hotărît, într-adevăr, crearea unui fond alimentar de rezervă de 500.000 tone anual. Consiliul a recomandat ca, în anul 1980, ajutorul țărilor industrializate pentru dezvoltare să atingă 0,7 la sută din produsul național brut al fiecărei țări, pentru a se permite astfel constituirea unui fond de 9,3 miliarde dolari destinat țărilor lumii a treia.

„Che"

Sanda Ionescu, București. Ernesto „Che" Guevara s-a născut în orașul Rosario, din Argentina. Anul acesta se împlinesc 50 de ani de la nașterea sa, acest moment prilejuind numeroase acțiuni comemorative. Cea mai mare parte a activității sale de conducător revoluționar, scrie agenția „Prensa Latina", a avut loc în Cuba, țară de care s-a legat din 1955, în timpul cînd Fidel Castro pregătea, în Mexic, expediția iahtului „Granma". Guevara a fost, atunci, unul din expediționarii care au constituit nucleul inițial al așa-numitei „armate rebele", grup de avangardă al luptei împotriva regimului lui Fulgenico Batista, pînă la răsturnarea sa în 1959. Guevara a organizat numeroase acțiuni armate, între care decisiva ocupare a orașului Santa Clara. După victoria revoluției, a ocupat înalte posturi în noul guvern și în conducerea statului, fiind, de pildă, președinte al Băncii Naționale a Cubei, ministru al industriei, reprezentantul Cubei la diferite organisme sau reuniuni internaționale.

Problemele Americii Latine au constituit, întotdeauna, preocupări la care a ținut foarte mult. În radicalizarea ideilor sale revoluționare, un rol foarte important l-a jucat călătoria din tinerețe prin unele state latino-americane, efectuată la încheierea studiilor sale de medicină. Unul din locurile vizitate a fost Bolivia (1953), unde a lucrat în cadrul Ministerului informațiilor și Departamentului reformei agrare. A plecat, apoi, în această țară în 1965, după renunțarea la responsabilitățile deținute în Cuba, cu hotărîrea, exprimată în scrisoarea sa de despărțire de Fidel Castro, de a se dedica în continuare luptei revoluționare. După doi ani, „Che" Guevara a fost făcut prizonier și asasinat în satul bolivian Higuera, la 8 octombrie 1967.

Volvo

Doru Andreiaș, Craiova. Firma suedeză Volvo este una din cele mai cunoscute și mai mari din Suedia și dispune de 41 600 lucrători în această țară și 14 700 în afara granițelor suedeze. Vînzările de automobile au sporit de la 9 miliarde coroane suedeze în 1973, la 16,2 miliarde în 1977. Dar procentajul vînzărilor a scăzut, totuși, foarte mult în acești ani, întrucît, în afara automobilelor, firma mai fabrică și alte produse care își găsesc mai greu piețe de desfacere. Pentru rezolvarea dificultăților, s-a încercat, anul trecut, un acord de fuzionare cu Saab-Scania, despre care a scris și revista noastră. Dar, la cîteva luni după anunțarea acordului, în septembrie, Saab și-a modificat decizia și lucrurile au rămas neschimbate. În plus, guvernul de la Stockholm a refuzat un ajutor de 380 milioane dolari solicitat de Volvo pentru realizarea unui nou model de automobil. În căutarea unor căi de soluționare a dificultăților, s-a ajuns la recentul acord cu Norvegia, despre care ne întrebați. Este vorba de un acord preliminar care stipulează că două companii — una în Suedia, alta în Norvegia — vor fi create anul viitor, cu o serioasă participare norvegiană (aproximativ 160 milioane dolari). Ca urmare, firma Volvo va investi cel puțin 110 milioane dolari în Norvegia, pentru crearea a 3 000—5 000 locuri de muncă în următorii ani. Totuși, „The Economist" se întreabă dacă petrodolarii norvegieni vor putea alimenta redresarea firmei Volvo care pare să aibă nevoie de capitaluri și mai mari.

POSTA REDACȚIEI

Transsaharianul

Vasile Stănescu, Balș. Într-adevăr, la 19 iunie președintele Algeriei, Houari Boumediene, a inaugurat, la Tamanrasset, al doilea tronson al „drumului unității africane", cum i se mai spune „Transsaharianului." Lucrările au început la 16 septembrie 1971, la El-Goléa, localitate situată la 1 000 kilometri sud de Alger. Primul tronson — lung de circa 350 kilometri — a fost inaugurat la Ain Salah, la 26 aprilie 1973. Imediat au fost atacate lucrările celui de al doilea tronson, care au durat

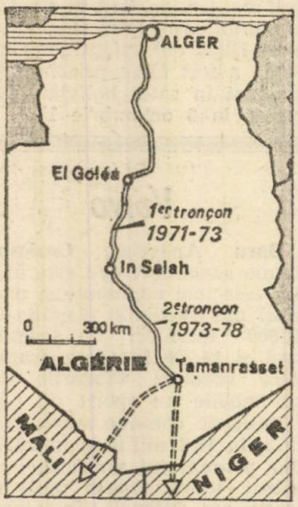

șase ani și nouă luni, pentru că trebuiau învinse dificultăți diferite : relieful — îndeosebi defileul Ain-El-Hadjaj, regiunile Arak, In Ekker, unde nisipul e foarte fin și instabil — cît și căldura și lipsa apei. Cîteva cifre sînt elocvente : pentru lucrările de terasare s-au folosit 7 milioane metri cubi material, din care un milion și jumătate m.c. de piatră ; s-au transportat și folosit 670 000 m.c. de apă ; s-au folosit peste 41 milioane de tone de carburanți. Costul primului tronson este de circa 80 milioane franci (250 000 franci kilometrul), iar al celui de al doilea —270 milioane franci (500 000 fr. kilometrul). De la Tamanrasset, lucrările vor continua pînă la frontiera cu Niger (400 kilometri) și cu Mali (350 kilometri), realizîndu-se astfel o dezanclavare a celor două țări, ce nu au ieșire la mare. Pentru populația locală, drumul unității africane, „Transsaharianul" (numit și „șoseaua uraniului") este și un drum al speranței. Făcînd legătura cu Africa neagră, șoseaua va facilita turismul și va asigura apreciabile venituri regiunii respective.

George Arion, Slatina. Asociația elvețiană numită „Declarația din Berna" a dat publicității o serie de „documente autentice", în care acuză mai multe firme transnaționale de a fi încercat să împiedice O.N.U. să elaboreze un cod de conduită ale cărui prevederi le-ar fi fost defavorabile. Printre aceste firme se numără Ciba-Geigy, Sandoz, Hoffmann-La Roche, firma olandeză Philips. Alte documente se referă la o campanie de boicotare organizată împotriva secretarului general al Federației Internaționale a Chimiei, canadianul Charles Levinson, cunoscut pentru atitudinea sa critică la adresa societăților transnaționale, precum și la acțiuni menite să împiedice buna desfășurare a activității unor organisme ale O.N.U.

Indienii americani

I. Vlad, Tîrgoviște. 1. Revista noastră a scris, de mai multe ori, în anii trecuți, despre triburile de indieni americani. Pentru a răspunde interesului manifestat de dv., revenim cu informații mai noi privind revendicările și acțiunile întreprinse de această populație. (În ceea ce privește cultura ei, vă sugerăm consultarea antologiei, publicată de curînd de Editura Minerva, Biblioteca pentru toți, sub îngrijirea lui Dan Grigorescu). Relativ recent, reprezentanții a 130 de triburi de indieni din Statele Unite au participat, la Window Rock, statul Arizona, la un fel de conferință generală a indienilor, în timpul căreia au căzut de acord asupra unei strategii comune pentru apărarea drepturilor lor. În ultimii ani, de altfel, ca urmare a acțiunilor revendicative, viața acestei populații s-a ameliorat parțial. În mai multe state au obținut drept de vot, au fost create programe economice și sociale în favoarea lor, autonomia lor juridică în cadrul rezervațiilor a fost reafirmată de tribunalele federale, iar drepturile speciale de pescuit și vînătoare în afara rezervațiilor le-au fost recunoscute din nou. În plus, tribunalele federale n-au respins cu totul cea mai veche revendicare indiană, anume ca guvernul federal să recunoască validitatea tratatelor încheiate în trecut cu triburile indiene. Se poate cita cazul triburilor din statele Maine, Massachusetts și Connecticut care au intentat o acțiune judiciară pentru recuperarea unei suprafețe de două milioane hectare pădure de care, potrivit lor, au fost privați ilegal. Guvernul federal a intervenit, propunînd un aranjament prin care el ar fi plătit 25 milioane dolari despăgubiri, statul Maine i-ar fi îndemnizat pentru terenurile pe care le deține, iar unii proprietari albi le-ar fi vîndut 120 000 hectare pădure. Statul Maine a refuzat însă compromisul și rămîne ca un tribunal federal să se pronunțe în acest litigiu. Pentru majoritatea triburilor indiene, pericolul esențial care îi amenință este „a doua cucerire a Vestului". Potrivit experților, rezervațiile indiene cuprind aproximativ 40 la sută din rezervele americane de uraniu, 5 la sută din cele de petrol și gaze naturale și o treime din rezervele de cărbune ale Vestului, care atrag un mare număr de investitori. Indienii — mai ales triburile navajos, cele mai militante — acuză companiile petroliere de a fi încheiat contracte ce sînt defavorabile acestor triburi și de a le viola obiceiurile și polua rîurile. A fost creat un fel de „O.P.E.C." al indienilor, care insistă mai ales în încheierea unor contracte avantajoase pentru exploatarea resurselor. Redevențele obținute din petrol de tribul navajos ating deja 25 000 dolari pe zi, sumă care a permis organizarea întrunirii din Arizona, precum și inițierea altor acțiuni. Astfel, un grup de indieni a pornit în traversarea, pe jos, a Statelor Unite, către Washington, unde se va desfășura o amplă manifestație. În **imagine,** manifestația de la Harrisburg, statul Pennsylvania, care a avut loc săptămîna trecută.

2. Dintre publicațiile britanice, nu cele considerate cele mai serioase dispun și de cel mai mare tiraj, în ultimii ani remarcîndu-se chiar o serioasă reducere a numărului de exemplare vîndute zilnic, pentru mai toate ziarele, cu excepția cîtorva de senzație. Potrivit revistei „The Economist", situația tirajelor s-ar prezenta astfel : „The Times" — 293 000 exemplare ; „The Guardian" — 272 000 exemplare ; „The Observer" — 685 000 exemplare ; „Financial Times" — 180 000 exemplare ; „Sunday Telegraph" — 833 000 exemplare ; „The Sunday Times" — 1 392 000 exemplare. În același timp, publicații care acordă un spațiu mult mai mare știrilor de senzație dispun de uriașe tiraje : „Sunday Mirror" — 3 862 000 ; „Daily Mirror" — 3 800 000 ; „The Sun" — 3 895 000 ; „The People" — 3 908 000 ; „News of the World" — 4 969 000.

Hess

Nicolae Nicolau, Sibiu. Rudolf Hess, în prezent, în vîrstă de 84 de ani, unul din colaboratorii cei mai apropiați ai lui Hitler, va rămîne, probabil, în închisoare pînă la sfîrșitul zilelor sale — se apreciază la Bonn, potrivit agenției „France Presse". Demersurile în vederea eliberării sale au fost respinse. Condamnat pe viață în 1947 de către Tribunalul internațional de la Nürenberg care a judecat pe marii criminali de război, Hess este singurul deținut al închisorii de la Berlin-Spandau, care are... 600 celule și pe care o păzesc, de 31 de ani, militari americani, britanici, francezi și sovietici.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.